

ДУ "Інститут нейрохірургії ім. акад. А.П. Ромоданова НАМН України"

Vita mortuorum in memoria est posita vivorum

Вони створювали історію

Пам'ятаємо...

До 75-річчя з дня заснування Інституту нейрохірургії

*За редакції
академіка НАМН України Євгенія Педаченка*

Київ 2025

Vita mortuorum in memoria est posita vivorum. Вони створювали історію. Пам'ятаємо... До 75-річчя з дня заснування Інституту нейрохірургії; за ред. Є. Педаченка. — Київ: ДУ "ІНХ НАМН", 2025. — 160 с.

Висвітлено 129 біографій науковців, які очолювали підрозділи Інституту нейрохірургії ім. акад. А. П. Ромоданова НАМН України, керували провідними напрямками наукових досліджень, лікували пацієнтів нейрохірургічного профілю. Наведено також дані про місце їхнього поховання.

Видання буде корисним для тих, хто цікавиться історією нейрохірургії.

Якщо ви маєте інформацію про особистостей з цієї книги, але вона не висвітлена у виданні, зверніться, будь ласка, до Валентина Олександровича Кузьменка doctor-valik@ukr.net

Видання книги здійснене за сприяння Української нейрохірургічної асоціації.

Упорядники: Валентин Кузьменко, Вадим Білошицький, Тетяна Йовенко, Анна Никифорова

Підготовка до друку: Анна Никифорова

Видання книги затверджено на засіданні Вченої ради Інституту нейрохірургії (Протокол №15 від 27.09.2024)

Підписано до друку 17.10.2024.

Формат 60×84/16. Папір крейдований.

Тираж 300 екз.

Поліграфічні послуги ФОП Голосуй І.Е.

Свідоцтво АА №921702

вул. Кирилівська, 86, Київ, 04080, Україна

тел. +380 44 239-19-85

Передмова

Вельмишановні колеги!

Відаємо належну шану тим, хто присвятив себе нейрохірургії, та кого, на жаль, уже немає з нами.

Згідно з рішенням Вченої ради Інституту, в 2018 році було розпочато проєкт In memoriam. Головним його завданням було визначено збереження пам'яті про видатних співробітників Інституту, поєднуючи окремі заходи до роковин смерті чи ювілейних дат із постійною систематичною роботою.

Першим кроком на цьому шляху стало доповнення опублікованих раніше біографій співробітників, в тому числі і відомостями про місце їхнього поховання. Наступним кроком логічно став пошук і, за необхідності, упорядкування поховань. У перспективі – внесення зібраної інформації до реєстрів пам'яток історії, краєзнавчих та некрополезнавчих довідників тощо. На офіційному сайті Інституту вже створено окремий розділ, що являє собою не лише біобібліографічний довідник онлайн, а й віртуальний медичний некрополь, доступний за посиланням <https://neuro.kiev.ua/uk/about-the-institute-uk/in-memori-uk/>.

Станом на вересень 2024 року розділ містить 129 біографій, що охоплює весь період діяльності Інституту. Низку біографій (нейрохірург В. Шуліка-Корочанський, психіатр А. Дзевалтовська, невролог М. Семенов та інші) опубліковано вперше.

Більшість лікарів у цьому списку - кандидати наук. Із 47 докторів наук - 25 нейрохірургів, 8 патоморфологів, 8 неврологів та психіатрів, решта – фахівці інших медичних дисциплін. Таке співвідношення свідчить про тісну співпрацю неврологів, онкологів, рентгенологів, біохіміків, анестезіологів та інших фахівців із діагностики й лікування пацієнтів нейрохірургічного профілю. За роки самовідданої праці представлені в списку лікарі очолювали різні підрозділи Інституту, керували провідними напрямками наукових досліджень. Вони врятували багато людських

життів. Результати їхньої науково-дослідницької та клінічної діяльності наведено в дисертаціях, монографіях, наукових статтях, втілено у винаходах та раціоналізаторських пропозиціях.

Під час складання біографій ми посилалися не лише на доступні друковані та електронні джерела, а й досліджували архівні документи, проводили опитування рідних і колег, надсилали запити за кордон, завдяки чому змогли доповнити біографії новими даними (дата й місце народження та смерті, цікаві факти з їхнього життя тощо), одержати від родичів якісні фотографії, виправити деякі помилки.

Окремим важливим завданням було підтримання в належному естетичному стані могил співробітників, які з різних причин тривалий час залишалися без догляду та були занедбаними. Нині щорічно проводиться прибирання (на волонтерських засадах) на могилах А.Л.Абашева-Константиновського, М.К.Бротмана, Г.С.Даниленка, А.Г.Дзевалтовської, В.С.Михайловського, А.Т.Носова, П.О.Пронзелева, О.Ф.Пономарьової, М.С.Рябоконя, В.П.Тушевського, О.Г.Харченка, Б.С.Хоминського та інших.

Завдяки жертвам проведено капітальну реставрацію надгробка д.м.н. П.О. Пронзелева, колишнього керівника відділення нейроонкології (1957–1977) і науково-організаційного відділу (1977–1985). Упорядковано занедбане родинне поховання психіатра й перекладача медичної літератури А.Г. Дзевалтовської. Могилу біохіміка О.Ф. Пономарьової, що являла собою провалля в піску, вимощено плиткою, встановлено пам'ятну табличку. Встановлено пам'ятні таблички на могилах нейрохірургів В.С.Михайловського й М.С. Рябоконя. Заплановано встановити надгробок на могилі доцента В.О. Шуліки-Корочанського на Лук'янівському кладовищі.

Триває пошук могили проф. П.С. Бабіцького на Байковому кладовищі (попри високу ймовірність того, що його могила може бути або нерозпізнаною серед безіменних занедбаних могил, або взагалі знищена), а також місць поховання Т.Г. Яркіної, А.П.Черченко, Ц.М. Сорочинського та інших.

По деяких особистостях біографії неповні. Потребують уточнення

дати життя, місця поховань, тощо. Сподіваємось на заповнення цих прогалин читачами цієї книги.

Науково-організаційний відділ продовжує збір інформації, залучаючи до участі всіх, хто виявляє бажання, і дякуючи всім, хто вже долучився до нашого меморіального проєкту. Зокрема триває обробка даних за 1950—1960-ті роки, коли були захищені перші докторські та кандидатські дисертації під керівництвом проф. О.І. Арутюнова. Відсутні в бібліотеці Інституту автореферати й оригінали дисертацій знайдено у фондах Національної бібліотеки України імені акад. В.І. Вернадського та Національного університету охорони здоров'я України імені П.Л. Шупика.

Окремо буде досліджено повоєнний період (до 1950 року) Київського психоневрологічного інституту в контексті його спадщини як початкової бази для Інституту нейрохірургії.

Шановні колеги! 70-річчя заснування Інституту та 100-річчя від дня народження академіка Андрія Ромоданова були затьмарені тяжкою епідемією. Ми витримали це випробування, на жаль, не без втрат серед колективу. Нині в Україні триває війна. Чи зупинило все це нашу працю, чи відсунуло її на задній план? Навпаки, нині ми відповідаємо не лише за себе, а й за збереження історичної пам'яті про лікарів, попередників і вчителів нинішнього покоління українських нейрохірургів.

Євгеній Педаченко

Академік НАМН України,

ДУ «Інститут нейрохірургії ім. акад. А.П.Ромоданова НАМН України»

Валентин Кузьменко

Науково-організаційний відділ

ДУ «Інститут нейрохірургії ім. акад. А.П.Ромоданова НАМН України»

**Абашев-Константиновський
Авраам Львович (27.12.1900—
26.08.1977)**

— лікар-психіатр, д-р мед. наук, професор.
Народився в м. Біла Церква.

Закінчив Київський медичний інститут
(1927).

У 1934–1939 рр. — завідувач кафедри
психіатрії Київського медичного інституту. У
1938 р. захистив докторську дисертацію на
тему «Моторні розлади при шизофренії». З
1939 року — професор. У 1935–1941 рр. і
1945–1950 рр. — завідувач клініки гранич-
них станів Київського психоневрологічного
інституту й одночасно в 1947–1950 рр. —

завідувач відділення патологічної психології Інституту психології, у 1950–1977 рр.
— керівник відділення органічної психопатології Українського науково-дослідного
інституту нейрохірургії.

Був делегатом I Українського з'їзду комсомолу в 1919 р. Брав участь у радян-
сько-польській війні 1920 р. Під час Другої світової війни був головним психіатром
Брянського та 2-го Прибалтійського фронтів.

Основні напрями трудової діяльності: психо-
патологія при органічних захворюваннях із
вогнищевими ураженнями головного мозку
(пухлинах, черепно-мозковій травмі, нейро-
інфекціях, судинних і атрофічних процесах).

Автор 5 монографій і понад 100 наукових
праць. Нагороджений двома орденами та
багатьма медалями.

Основні праці: «Воздушная контузия мозга»
(1945), «Психичні порушення при органічних
захворюваннях головного мозку» (1959),
«Психопатология при опухолях головного
мозга» (1964, 1973).

Похований у Києві на Берковецькому кладо-
вищі (ділянка №30).

**Андрейко Ростислав
Лук'янович (04.03.1934–
22.12.1984)**

— лікар-нейрохірург, канд. мед. наук (1965).

Народився у м. Рівному.

Закінчив Харківський медичний інститут (1957).

Аспірант (1960–1963), мол. наук. співроб. (1963–1966) Київського НДІ нейрохірургії.

Керівник-консультант нейротравматологічного відділення лікарні ім. Жовтневої революції (1966–1968). Керівник, консультант-нейрохірург госпіталю ім. В.І. Леніна в Республіці Куба (1969–1971). Асистент кафедри нейрохірургії Київського інституту

удосконалення лікарів (1974–1984). Консультант-нейрохірург у центральному військовому госпіталі Афганістану (1978–1980).

Основні напрями практичної та наукової діяльності: захворювання спинного мозку, нейротравматологія, реабілітація.

Автор 45 наукових праць, 2 винаходів, 2 раціоналізаторських пропозицій.

Основні праці: «Арахноїдити спинного мозку та їх хірургічне лікування» (1965), «Алкоголізація Гасерового вузла в лікуванні невралгій трійчастого нерва» (1965), «Локальна гіпотермія в лікуванні спінальної патології» (1978), «Динаміка загальноомозкової та вогнищевої неврологічної симптоматики при вогнепальних пошкодженнях мозку в післяопераційному періоді» (1979).

Похований у Києві на Берковецькому кладовищі (ділянка №82).

Аннін Євген Олексійович (01.09.1949–11.12.2019)

— лікар-нейрохірург, канд. мед. наук (1983).
Нейрохірург вищої категорії.

Закінчив Київський медичний інститут
(1975).

Лікар-нейрохірург, наук. співроб. Київського
НДІ нейрохірургії (1975–1997), старш. наук.
співроб. (1989–1996), провідн. наук. співроб.
Науково-практичного центру ендovasку-
лярної нейрорентгенохірургії АМН України
(1997–2019).

Нагороджений бронзовою медаллю ВДНГ
СРСР, дипломом ВДНГ УРСР, премією за
використання винаходу (1985).

Основні напрями практичної та наукової діяльності: нейроонкологія.

Автор 52 наукових праць, 1 винаходу, 1 патенту.

Основні праці: «Гипергликемия и иммунотерапия в комплексном лечении злокачественных глиом головного мозга» (1988), «Principles of treatment of anaplastic gliomas of the brain» (1991), «Опыт клинического применения нового отечественного антибиотика реумицина в комбинированном лечении нейроонкологических больных» (1991), «Хлофиден – новое противоопухолевое средство для лечения больных с опухолями головного мозга» (1993), «Снижение pH опухолевой ткани как эффективный метод лечения новообразований головного мозга: экспериментальный анализ» (1998).

Похований у Києві на Байковому кладовищі.

**Арутюнов Олександр
Іванович (03.01.1904–
05.06.1975)**

— лікар-нейрохірург, д-р мед. наук (1944), професор (1945), академік АМН СРСР (1967), Герой Соціалістичної Праці (1974).

Народився в Єревані. Закінчив медичний факультет Північно-Кавказького університету в Ростові-на-Дону (1929).

Під час боїв на Халхін-Голі (Монголія) і радянсько-фінської війни був керівником нейрохірургічної бригади. Під час Другої світової війни обіймав посади армійського хірурга Південного фронту та головного хірурга Північно-Кавказького фронту (1941–1943),

Південно-західного і 3-го Українського фронтів (1943–1944).

Захистив докторську дисертацію на тему «Вогнепальні пошкодження магістральних судин і їх хірургічне лікування» (1944).

Завідувач кафедри нейрохірургії Київського інституту удосконалення лікарів (1945–1964), одночасно завідувач нейрохірургічної клініки та заступник директора з наукової роботи Київського психоневрологічного інституту (1945–1951), на базі якого було створено Київський науково-дослідний інститут нейрохірургії МОЗ УРСР, ініціатором заснування та директором якого він був із квітня 1951 р. до червня 1964 р.

Директор Інституту нейрохірургії АМН СРСР ім. акад. М.Н. Бурденка в Москві (1965–1975). Головний нейрохірург МОЗ УРСР (1947–1951) та МОЗ СРСР (1967–1975).

Заслужений діяч науки УРСР (1954), член-кореспондент (1960) та дійсний член (1967) АМН СРСР, Герой Соціалістичної Праці (1974), нагороджений двома орденами Леніна, двома орденами Бойового Червоного

Прапора, Трудового Червоного Прапора, орденом Червоної Зірки, медалями.

Засновник української школи нейрохірургів. Науковий керівник 8 докторських і 48 кандидатських дисертацій. Автор 200 наукових праць, зокрема 4 монографій.

Основні напрями наукової діяльності: пухлини головного і спинного мозку, судинна патологія мозку, мозковий кровообіг, метаболізм мозку, хірургія болю, функціональна нейрохірургія.

Основні праці: «Вогнепальні пошкодження магістральних судин і їх хірургічне лікування» (1949), «Вузлові питання вчення про внутрішньочерепну гіпертензію та шляхи подальшого її вивчення» (1955), «Патофізіологічні основи клініки та лікування закритої черепно-мозкової травми» (1957), «Туберкуломи головного мозку» (1959), «Наш досвід хірургічного лікування пухлин гіпофізу та краніофангіом» (1962), «Пухлини головного та спинного мозку» (1963), «Дискусійні питання хірургічного лікування судинної патології головного мозку» (1964), «Про клініку та хірургічне лікування екстрапірамідних гіперкінезів стереотаксичними операціями» (1965) тощо.

Про життя та діяльність О.І. Арутюнова можна прочитати в книзі за редакцією Ю.П. Зозулі, В.І. Цимбалюка «Академик АН СССР Александр Иванович Арутюнов. Страницы жизни. К 100-летию со дня рождения» Киев: "ЭксОБ", 2004» https://neuro.kiev.ua/wp-content/uploads/Arutiunov_100.pdf та в презентації «Академик АМН СССР Александр Иванович Арутюнов. К 100-летию со дня рождения» http://neuro.kiev.ua/wp-content/uploads/Arutiunov_100-2.pdf.

Похований у Москві на Новодівочому кладовищі.

**Афанасенков Михайло
Ілاریонович (29.04.1931–
28.04.2017)**

– лікар-нейрохірург, канд. мед. наук (1971).
Лікар-анестезіолог вищої категорії (1976),
Відмінник охорони здоров'я (1977).

Народився на Смоленщині.

Закінчив Київське військово-медичне училище (1952) у званні лейтенанта медичної служби й до 1957 р. проходив військову службу в радянській армії. Після звільнення з армії закінчив Київський медичний інститут (1963).

У 1963–1994 рр. працював у Київському НДІ нейрохірургії, обіймав посади лікаря-нейрохірурга, наук. співроб. у відділах реанімації та інтенсивної терапії, дитячої нейрохірургії, з 1988 р. – у відділі позамозкових пухлин. У 1973–1974 рр. був головним лікарем інституту.

Захистив кандидатську дисертацію на тему «Функциональное состояние почек у больных опухолями больших полушарий мозга до операции и в послеоперационном периоде».

Автор і співавтор понад 20 наукових праць.

Основні напрями наукової діяльності: нейроонкологія.

Основні праці: «Функциональное состояние при опухолях головного мозга супратенториальной локализации в до- и послеоперационном периоде» (1966), «Исследование функционального состояния гипоталамо-гипофизарного комплекса у больных с опухолями селлярной локализации» (1972).

Похований у Києві на Байковому кладовищі.

Божик Василь Петрович
(14.10.1937—27.07.2011)

— лікар-нейрохірург, канд. мед. наук (1972).
Нейрохірург вищої категорії.

Закінчив Чернівецький державний медичний
інститут (1960).

У 1960–1963 рр. працював загальним хірур-
гом у лікарнях Луганської області, пізніше
—Херсонської області. З 1963 р. працював в
Інституті нейрохірургії лікарем-нейрохірур-
гом. У 1988–1991 рр. — завідувач відділення
відновної нейрохірургії. Одночасно з робо-
тою в Інституті нейрохірургії у 1976–1988
рр. — старш. наук. співроб. Центральної
науково-дослідної лабораторії при кафедрі

реабілітації Київського інституту удосконалення лікарів.

Основні напрями наукової діяльності: хірургічне лікування епілепсії, відновне
лікування нейрохірургічних хворих.

Автор 60 наукових праць, 5 винаходів, 6 раціоналізаторських пропозицій, співав-
тор монографії.

Основні праці: «Лікування скроневої епілепсії стереотаксичними операціями»
(1971), «Методи оперативних втручань при
захворюваннях головного мозку» (1986),
«Використання електростимуляції в комп-
лексному лікуванні хворих з руховими цере-
бральними дефектами» (1985).

Похований у Києві на Байковому кладовищі.

**Бойченко Ірина Наумівна
(01.08.1933–21.03.2017)**

– лікар-нейрохірург, канд. мед. наук (1968).

Лікар вищої категорії, відмінник охорони здоров'я.

Народилася в с. Івангород (нині Олександрівський район Кіровоградської області).

Закінчила Київський медичний інститут (1959).

З 1959 р. працювала в Київському НДІ нейрохірургії. Лікар-науковий співробітник (1959–1960), мол. наук. співроб.

(1960–1964). Ординатор міського нейротравматологічного відділення м. Києва (1964–1978). Асистент курсу, а потім кафедри нейрохірургії Київського медичного інституту (1978–1986), доцент кафедри нейрохірургії Національного медичного університету імені О.О. Богомольця (1986–2017).

Захистила кандидатську дисертацію на тему «Клініка, діагностика та хірургічне лікування пухлин потиличної частки».

Основні напрями наукової діяльності: нейроонкологія, травматичні пошкодження центральної та периферичної нервової системи, навчально-методичні розробки викладання нейрохірургії в Україні.

Автор 78 наукових праць, 2 винаходів, 3 раціоналізаторських пропозицій.

Основні праці: «Алергічні реакції при застосуванні кетгуту» (1963), «Нервові структури нирок людини» (1965), «Клініка, діагностика і хірургічне лікування пухлин

потиличної частки» (1968), «Значення теплометрії при діагностиці травматичних пошкоджень периферичних нервів» (1989), «Програма підготовки магістрів медицини зі спеціальності "нейрохірургія"» (1997), «Типова програма кандидатського іспиту із спеціальності 14.01.05. — нейрохірургія» (1998), «Програма з нейрохірургії для студентів вищих медичних закладів освіти III–IV рівнів акредитації» (1999), «Нейрохірургія» — методичний посібник для викладачів медичних закладів освіти III–IV рівнів акредитації (2004).

Похована в рідному селі Івангороді.

**Борисова Ірина
Олександрівна (01.02.1960—
23.01.2013)**

— лікар-нейрохірург, канд. мед. наук (1991).

Закінчила Київський медичний інститут з відзнакою (1984).

З 1984 р. працювала в Інституті нейрохірургії: ординатор (1984–1991), наук. співроб. (1991–2013).

Основні напрями наукової діяльності: нейроонкологія, дизгенезії розвитку центральної нервової системи, гідроцефалія.

Автор 21 наукових праць, 4 раціоналізаторських пропозицій.

Основні праці: «Передні мозкові грижі у поєднанні з арахноїдальними кістами лобних часток головного мозку» (1989), «Хірургічне лікування хворих з арахноїдальними супратенторіальними кістами головного мозку» (1990), «Нові аспекти невідкладної нейрохірургії дитячого віку» (1992), «Внутрішньочерепні крововиливи у новонароджених» (1995), «Попередження і лікування післяопераційних ускладнень у дітей з аномаліями розвитку нервової системи» (1996), «Хирургическое лечение глиом оптических путей у детей» (1997), «Оптимизация техники ликворошунтирующих операций в детской нейрохирургии» (1998), «Глиомы зрительных нервов, хиазмы гипоталамической области» (2000).

Бродська Інна Олександрівна (22.06.1920—17.02.2012)

— д-р мед. наук (1971).

Народилася в с. Божедаєвка Оситняжського р-ну (нині входить до складу с. Оситняжка Кропивницького району Кіровоградської області).

Закінчила Іванівський медичний інститут (1946).

З 1947 р. працювала в Київському НДІ нейрохірургії: аспірант (1947–1950), мол. наук. співроб. (1950–1958), старш. наук. співроб. (1958–1992), провідн. наук. співроб. лабораторії нейропатоморфології (1992–1993). Канд. мед. наук (1953), старш. наук. співроб. (1965).

У 1971 р. захистила докторську дисертацію на тему «Характеристика степені злоячужності глиальних опухолей головного мозгу».

Основні напрями наукової діяльності: морфологія та гістохімія пухлин головного мозку, судинна патологія головного мозку, післяопераційні ускладнення у хворих із пухлинами мозку.

Автор 119 наукових праць. Під її керівництвом виконано 9 кандидатських дисертацій.

Основні праці: «О дифференциальной диагностике ишемических и геморрагических инсультов» (1965), «Гистохимия нуклеиновых кислот и белков в клетках нейроэктодермальных опухолей головного мозга человека» (1976), «Определение пролиферативной активности нейроэктодермальных опухолей мозга методом меченых ядер НЗ тимедином» (1978), «Неспецифические белки: возможности и перспективы использования в морфологических исследованиях» (1987).

Похована у місті Баргтехайде у Німеччині.

**Бродський Юрій Степанович
(23.10.1925–06.04.2003)**

— д-р мед. наук (1977), професор (1991).
Нейрохірург вищої категорії.

Народився у м. Києві.

Закінчив Київський медичний інститут
(1952).

Учасник Великої Вітчизняної війни (1943–
1945).

З 1952 р. працював в Інституті нейрохірургії:
клінічний ординатор (1952–1955), мол. наук.
співроб. (1955–1959), старш. наук. спів-
роб. (1960–1979), керівник відділу дитячої
нейрохірургії (1980–1989), вчений секретар
(1990–2000).

Канд. мед. наук (1960). У 1977 р. захистив докторську дисертацію на тему «Нейрохірургічна допомога новонародженим при пологовій черепно-мозковій травмі».

Відмінник охорони здоров'я (1966), нагороджений 2 орденами та 9 медалями.
Лауреат премії імені М.Н. Бурденка (1982).

Основні напрями наукової діяльності: нейроонкологія, дитяча нейрохірургія.

Автор 93 наукових праць, 2 монографій, 9
раціоналізаторських пропозицій. Під його
керівництвом виконано 5 кандидатських
дисертацій.

Основні праці: «Пологова черепно-мозкова
травма новонароджених» (1981), «Методи
пункцій, дренивання та шунтування в хірур-
гічному лікуванні деяких внутрішньочереп-
них процесів у дітей грудного віку» (1986),
«Субдуральні гематоми у дітей грудного
віку» (1990).

Похований у Києві на Байковому кладовищі.

Бротман Марк Карлович
(25.04.1908–25.11.1992)

— невролог, канд. мед. наук (1941).

Народився у м. Києві.

Закінчив Київський медичний інститут (1931).

У 1931–1937 рр. працював лікарем у медичних закладах Слов'янська, Харкова, Києва.

Аспірант кафедри неврології Київського інституту удосконалення лікарів (1937–1940).

Учасник Великої Вітчизняної війни (1941–1945). У 1946–1949 рр. — старш. наук.

співроб. Київського психоневрологічного

інституту, у 1949–1950 рр. — завідувач відділення Київського філіалу центрального НДІ

експертизи працевлаштування Міністерства соціального забезпечення. З 1950 р. працював у Київському НДІ нейрохірургії: старш. наук. співроб. (1950–1959), завідувач організаційно-методичного відділу (1959–1988).

Відмінник охорони здоров'я, ветеран праці, нагороджений 2 орденами та 12 медалями.

Основні напрями наукової діяльності: вертебрологія, больові синдроми, організація нейрохірургічної служби.

Автор 85 наукових праць, 5 монографій.

Основні праці: «Патогенетична характеристика корінцевих синдромів при попереково-му остеохондрозі» (1972), «Нейрохірургічна допомога в УРСР» (1981), «Ранні прояви нейрохірургічних захворювань» (1984), «Деонтологія в нейрохірургії» (1990).

Похований у Києві на Байковому кладовищі.

**Бурлуцький Олександр
Петрович (18.12.1929–
15.09.2021)**

— лікар-нейрохірург, д-р мед. наук (1969).

Закінчив Воронежський медичний інститут (1953).

Навчався в клінічній ординатурі та аспірантурі Московського НДІ нейрохірургії ім. М.Н. Бурденка АМН СРСР (1953–1959), де захистив кандидатську дисертацію. Старш. наук. співроб. Київського НДІ нейрохірургії (1959–1968). Захистив докторську дисертацію на тему «Шунтирующие системы сосудов большого мозга. (Артерио-венозные аневризмы каротидно-кавернозные соустья,

их клиника, диагностика и хирургическое лечение)» (1969). Доцент кафедри нейрохірургії Київського інституту удосконалення лікарів (1970–1971).

Очолював кафедру неврології Оренбурзького медичного інституту (1971–1972), кафедру неврології та нейрохірургії Вітебського медичного інституту (1972–1990), кафедру неврології та медичної генетики Воронежської медичної академії ім. М.Н. Бурденка (1990–2003).

Основні напрями наукової діяльності: судинні захворювання головного мозку, нейроонкологія. Автор понад 200 наукових праць, зокрема монографій та підручників. Під його керівництвом виконано 3 докторські та 8 кандидатських дисертацій.

Основні праці: «Пухлини шишкоподібної залози» (1962), «Нова модифікація операції Брукса» (1964), «Артеріо-венозні аневризми і каротидно-кавернозні співустья» (1977).

Похований у Воронежі.

Верхоглядів Юрій Павлович (27.10.1955–18.01.2006)

— старш. наук. співроб. відділу експериментальної нейрохірургії Інституту нейрохірургії ім. акад. А.П. Ромоданова НАМН України.

Народився у м. Києві.

Закінчив біологічний факультет Київського державного університету імені Тараса Шевченка (1979).

З 1973 р. працював в Інституті нейрохірургії. Пройшов шлях від лаборанта до старшого наукового співробітника відділу експериментальної нейрохірургії та головного метролога Інституту.

Учень і послідовник професора Т.М. Сергієнка, відомого вченого в галузі експериментальної нейрохірургії.

Основні напрями наукової діяльності: експериментальне моделювання, дослідження патогенезу та лікування захворювань нейрохірургічного профілю – набряку-набухання головного мозку, нейротравми, нейроонкології, реконструктивна нейрохірургія та трансплантологія.

Автор понад 60 наукових праць, співавтор 3 колективних монографій, 2 патентів на винахід, понад 20 раціоналізаторських пропозицій.

За наукові досягнення в галузі експериментальної нейроонкології та нейротрансплантології нагороджений дипломами ВДНГ України та Президії АМН України, за активну участь у наданні допомоги населенню в зоні Чорнобильської АЕС у травні 1986 р. – грамотою МОЗ України.

Похований у Києві на Байковому кладовищі.

**Верхоглядова Тетяна Петрівна
(17.06.1925—07.10.2006)**

— д-р мед. наук (1970), професор (1977),
нейропатоморфолог.

Закінчила Київський медичний інститут (1953).

З 1953 р. працювала в Київському НДІ нейрохірургії: аспірант (1953–1956), мол. наук. співроб. (1956–1961), старш. наук. співроб. (1962–1975), керівник відділу нейропатоморфології (1976–1983), провідн. наук. співроб. (1992–2006).

У 1962 р. організувала лабораторію культивування тканин, якою керувала до 1992 р.

Канд. мед. наук (1958). У 1970 р. захистила докторську дисертацію на тему «Макро-

глиальные опухоли головного мозга (патоморфология, гистохимия, культура ткани)».

Відмінник охорони здоров'я, нагороджена 2 медалями.

Основні напрями наукової діяльності: нейроонкологія (структурно-біологічні властивості пухлин мозку), культивування пухлин мозку та клітин нервової системи, черепно-мозкова травма.

Автор 156 наукових праць, 5 монографій, 5 винаходів, 12 раціоналізаторських пропозицій. Під її керівництвом виконано 5 докторських та 18 кандидатських дисертацій.

Основні праці: «Саркоми головного мозку» (1977), «Диференціальна діагностика злоякісних гліальних та сполучно-тканинних пухлин у хворих різного віку» (1984), «Нейрохірургічне лікування психічних захворювань» (1997), «Хронічний вплив малих доз опромінення на нервову систему» (1998), «До питань про класифікацію пухлин нервової системи» (2000).

Похована в Києві на Байковому кладовищі.

**Висоцький Микола
Станіславович (09.09.1937–
17.10.2019)**

— лікар-нейрохірург, канд. мед. наук (1968).
Нейрохірург вищої категорії.

Закінчив Львівський медичний інститут
(1961).

У 1964–2015 рр. працював у Київському
НДІ нейрохірургії: ординатор (1964–1966),
аспірант (1966–1968), мол. наук. спів-
роб. (1968–1971), старш. наук. співроб.
(1972–2015), завідувач відділу позамозкових
пухлин (1991–2013).

Основні напрями наукової діяльності:

вивчення особливостей діагностики та лікування хворих із супратенторіальними позамозковими пухлинами, менингіомами конвекситальної та краніобазальної локалізації із застосуванням сучасних технологій.

Відмінник охорони здоров'я (1980), учасник ВДНГ (1986). Автор 52 наукових праць, 9 винаходів, 5 раціоналізаторських пропозицій. Дипломант ВДНГ (1987). Основні праці: «Клініка, діагностика і хірургічне лікування обмежених пухлин головного мозку» (1968), «Вивчення особливостей набряку-набухання головного мозку залежно від локалізації та поширеності пухлин, їх кровопостачання» (1983), «Вивчення анатомічних взаємовідношень краніобазальних пухлин із суміжними структурами мозку» (1990), «Розробка оптимальних хірургічних доступів при краніобазальних пухлинах з метою мінімізації травмування суміжних мозкових структур, зменшення факторів ризику порушення рухових та інших функцій» (1999–2001).

Похований у Києві на Совському кладовищі.

**Вірозуб Ісаак Давидович
(1917–28.03.1992)**

— д-р мед. наук (1964), професор (1966).
Нейрохірург вищої категорії. Заслужений
діяч науки (1985).

Закінчив Київський медичний інститут
(1941).

Учасник Великої Вітчизняної війни (1941–
1945).

З 1945 р. працював у Київському НДІ ней-
рохірургії: мол. наук. співроб. (1945–1950),
старш. наук. співроб. (1952–1958). У 1958–
1989 рр. — керівник відділу нейрохірургії
Донецького НДІ травматології та ортопедії.

Канд. мед. наук (1950). У 1962 р. захистив
докторську дисертацію на тему «Структурно-биологические особенности, клиника
и хирургическое лечение опухолей мозжечка у взрослых».

Відмінник охорони здоров'я (1972), нагороджений 4 орденами та 14 медалями.

Основні напрями наукової діяльності: нейроонкологія, нейротравматологія.

Автор 110 наукових праць, 4 монографій, 2 винаходів, 12 раціоналізаторських
пропозицій. Під його керівництвом виконано 12 кандидатських дисертацій.

Основні праці: «Опухоли мозжечка» (1970), «Довготривала реєстрація епідур-
ального тиску у нейрохірургічних хворих у післяопераційному періоді» (1975),
«Спаستические явления при поражении спинного мозга» (1981), «Коррекция
внутричерепного давления в комплексном лечении тяжелой черепно-мозговой
травмы» (1990).

Похований в Єрусалимі.

Гавриш Руслан Васильович
(09.11.1959-16.05.2020)

— лікар-анестезіолог, канд. мед. наук (2000).
Анестезіолог вищої категорії.

Закінчив Київський медичний інститут
(1988).

У 1988–2020 рр. працював в Інституті нейрохірургії ім. акад. А.П. Ромоданова НАМН України: 1988–1995 – анестезіолог відділу анестезіології та інтенсивної терапії №2, 1995–2007 – анестезіолог відділу гнійної нейрохірургії та запальних ускладнень, 2007–2020 – завідувач відділення реанімації та інтенсивної терапії дитячого віку.

Основні напрями наукової роботи: нейроанестезіологія та інтенсивна терапія, екстракорпоральна детоксикація, гнійно-запальні захворювання в нейрохірургічних хворих.

Автор 37 наукових праць.

Основні праці: «Екстракорпоральные методы детоксикации в нейрохирургии» (1995), «Прогнозування запально-інфекційних ускладнень за різних форм нейрохірургічної патології» (2000), «Интенсивная терапия отека головного мозга при хирургическом лечении опухолей мозга» (2002), «Герпетичний енцефаліт у дорослих (клініка, діагностика та інтенсивна терапія)» (2003), «Вплив ранніх синдромів системної запальної відповіді та поліорганної недостатності на частоту гнійно-запальних ускладнень у потерпілих з черепно-мозковою травмою» (2011), «Діоксидин в профілактиці гнійно-запальних ускладнень післяопераційного періоду при хірургічному лікуванні пухлин супратенторіальної локалізації» (2012).

Похований у Києві на Бортничанському кладовищі (ділянка №2).

**Галухіна Валентина
Миколаївна (24.09.1936–
07.03.2011)**

Працювала в Інституті нейрохірургії з
07.05.1954 р. по 31.03.2010 р.:

07.05.1954 р. – адміністративно-господарсь-
ка частина, друкарка,

01.12.1956 р. – секретар директора,

16.09.1959 р. – інспектор із кадрів зі спеці-
альної роботи,

04.04. 1974 р. – завідувач відділу кадрів,

04.01.1988 р. – начальник відділу кадрів,

01.03.2007 р. – старший інспектор із кадрів.

31.03.2010 р. звільнена з посади за власним

бажанням.

Похована на кладовищі с. Нові Петрівці (Київська область).

Гейнісман Яків Ісакович (01.09.1901–21.07.1960)

— д-р мед. наук, професор.

Народився у м. Вінниці.

Закінчив Київський університет (1924), Київський медичний інститут (1930).

Науковий співробітник Київського рентгено-радіологічного інституту (1924–1930), завідувач рентгенвідділу Київського психоневрологічного інституту (1930–1941), старший ординатор евакогоспіталю № 408 (1941–1943), завідувач відділу нейрорентгенології Київського НДІ нейрохірургії (1950–1959).

Канд. мед. наук (1936). У 1945 р. захистив докторську дисертацію. З 1951 р. професор.

Нагороджений 2 медалями.

Основні напрями наукової діяльності: рентгенобіологія, рентгенодіагностика та рентгенотерапія захворювань нервової системи.

Автор 65 наукових праць та 1 монографії. Підготував 1 доктора медичних наук і 7 кандидатів медичних наук. Основні праці: «Рентгенотерапія гіпофізарних пухлин» (1928), «Рентгенотерапія пухлин щитовидної залози» (1930), «Рентгенотерапія захворювань нервової системи» (1934), «Енцефалографічне вивчення енцефалопатії» (1937), «Особливості реакції нервової системи при впливі променів рентгена» (1948), «Замедленная и направленная пневмоэнцефалография» (1953), «О механизмах изменений в костях черепа при внутричерепной гипертензии» (1954), «Нейрорентгенология детского возраста» (1956), «Основы томографии в диагностике опухолей головного мозга» (1956), «Особенности рентгенологической картины при глиальных опухолях» (1960).

Похований у Києві на Лук'янівському кладовищі.

Говсеєв Микола Альбертович (1894—16.12.1954)

— лікар-невропатолог, канд. мед. наук.

Народився у Катеринославі (нині Дніпро) у сім'ї відомого земського лікаря Альберта Якимовича Говсеєва.

Закінчив Катеринославську медичну академію в 1920 р.

Розпочав лікарську діяльність у 1920 р. ординатором клініки нервових хвороб Катеринославської медичної академії. Під керівництвом професора М.В. Миртовського в 1932 р. став старшим ординатором, у 1938 р. — доцентом клініки. У цей період читав власний курс із невропатології, опановував методи патогісто-

логічних досліджень нервової тканини. Володів двома іноземними мовами.

1941 р. мобілізований до Червоної армії, служив військовим лікарем II рангу в евакогоспіталі № 3582, завідував фізіотерапевтичним відділенням. У 1944 р. після повернення з фронту очолив кафедру нервових хвороб Дніпропетровського медичного інституту, згодом переведений до Київського психоневрологічного інституту. Продовжив працювати після реорганізації останнього науковим співробітником Київського нейрохірургічного інституту.

Основні наукові праці стосуються питань професійних ангіоневрозів, спотворення сенсорного сприйняття (дизестезії), ботулізму та деяких інших клінічних спостережень.

Проводив гідродинамічне дослідження спинномозкової рідини для визначення блокади в спинномозковому каналі (разом з Я.І. Файнзільбером).

Описав випадки поранень лобних ділянок мозку з хвиною симптоматикою гострого живота, що мало важливе практичне значення (разом з проф. М.В. Семеновим).

Похований у Києві на Лук'янівському кладовищі.

**Горбач Микола Леонтійович
(?.05.1918–?)**

— нейрофізіолог, канд. мед. наук (1957).

Народився у Прилуках на Чернігівщині.

З атестатом відмінника вступив на фізико-математичний факультет Київського університету (1936), але через рік перевівся в Київський медінститут (1937), який закінчив після повернення з евакуації в 1946 р.

Під час війни працював зауряд-лікарем у поліклініках тилу та евакуаційних госпіталях.

У 1946–1950 рр. — клінічний ординатор неврологічної клініки в Київському психоневрологічному інституті.

З 1950 р. працював лікарем-науковим співробітником лабораторії електрофізіології Київського НДІ нейрохірургії, яку очолював професор М.В. Семенов.

Захистив кандидатську дисертацію на тему «Биоэлектрическая активность коры головного мозга при опухолях задней черепной ямки».

**Глушкова Ірина Степанівна
(07.04.1917–11.02.1982)**

— лікар-невролог.

Закінчила Харківський медичний інститут (1938) і аспірантуру з невропатології в Харківському психоневрологічному інституті (1941).

Одна з перших співробітниць керованої професором А.І. Арутюновим нейрохірургічної клініки Київського психоневрологічного інституту (з 1947). У 1950–1957 рр. працювала старш. наук. співроб. відділу гострої нейротравми НДІ нейрохірургії, у 1957–1972 рр. — асистентом кафедри нейрохірургії Київського інституту удосконалення лікарів.

Основні напрями наукової діяльності: нейротравматологія, нейроонкологія, патогенез і лікування больових синдромів.

Автор 34 наукових праць. Основні праці: «Клиника и диагностика тяжелой закрытой черепно-мозговой травмы» (1954), «Комисуротомия в лечении болей» (1955), «Очаговая и гипертензионная симптоматика при супратенториальных воспалительных процессах, протекающих по типу опухоли» (1957), «К вопросу о расстройствах чувствительности при опухолях задней черепной ямы» (1960), «Некоторые вопросы комплексного лечения нейроэктодермальных опухолей головного мозга» (1966), «Динамика восстановления функций при комбинированном лечении опухолей головного мозга» (1967), «К вопросу о химиотерапии при глиальных опухолях различной степени злокачественности» (1969).

Похована в Києві на Берковецькому кладовищі (ділянка № 39).

Глушченко Юрій Миколайович (03.04.1938–18.05.2023)

— лікар-нейрохірург, канд. мед. наук (1975).
Нейрохірург вищої категорії.

Закінчив Вінницький медичний інститут
(1961).

З 1961 р. працював в Інституті нейрохірургії:
лікар-науковий співробітник (1961–1964),
мол. наук. співроб. (1964–1983), завідувач
консультативного поліклінічного відділення
(1984–2017), лікар-нейрохірург приймально-
го відділення (2017–2023).

Захистив кандидатську дисертацію на тему
«Клиника, диагностика и хирургическое
лечение опухолей шейного отдела спинного

мозга».

У 1977–1980 рр. був у відрядженні в Республіці Туніс, де працював нейрохірур-
гом.

Основні напрями наукової діяльності: нейроонкологія, лікування больових син-
дромів.

Автор 13 наукових праць.

Основні праці: «Особенности течения экстрамедулярных опухолей верхнешей-
ного отдела» (1965), «О результатах хирургического лечения опухолей шейного
отдела спинного мозга» (1969).

Похований у Києві на Берковець-
кому кладовищі (ділянка № 100).

**Гудков Віктор Веніамінович
(06.08.1960–21.03.2020)**

— лікар-нейрохірург, канд. мед. наук (2000).

Закінчив Київський медичний інститут (1984).

У 1984–2020 рр. працював в Інституті нейрохірургії: ординатором (1984–1988), лікарем-нейрохірургом відділення субтенторіальної нейрохірургії (1988–2020).

Захистив кандидатську дисертацію на тему «Нарушения функций каудальной группы черепных нервов и их профилактика при хирургическом лечении внемозговых опухолей задней черепной ямки».

Основні напрями наукової діяльності: нейроонкологія задньої черепної ямки, пухлини основи черепа.

Автор 38 наукових праць та 1 винаходу.

Похований у Києві на Берковецькому кладовищі (ділянка № 125).

Гук Микола Петрович
(22.05.1924–18.10.1992)

— лікар-нейрохірург, канд. мед. наук (1966).
Нейрохірург вищої категорії.

Народився в Звенигородці на Черкащині.

Закінчив Київський медичний інститут із
відзнакою (1953).

З 1953 р. працював в Інституті нейрохірургії:
лікар-науковий співробітник (1953–1965),
старш. наук. співроб. (1966), головний
лікар Інституту нейрохірургії (1966–1972),
головний хірург інституту, завідувач органі-
заційно-методичного відділу (1986–1988). У
1989 р. вийшов на пенсію.

Захистив кандидатську дисертацію на тему

«Врожденные спинномозговые грыжи и их хирургическое лечение».

Відмінник охорони здоров'я. Нагороджений 2 медалями.

Основні напрями наукової діяльності: спінальна нейрохірургія, нейроонкологія.

Автор 42 наукових праць.

Основні праці: «Вроджені спинномозкові грижі та їх хірургічне лікування» (1966),

«Клініка та діагностика базальних менингіом у хворих похилого віку» (1975),

«Прогностичне значення внутрішньочерепного тиску у хворих з важкою череп-
но-мозковою травмою» (1984).

Похований на Південному кладо-
вищі Києва.

**Гусовський Яків Мойсейович
(??.??.1922–?)**

— патоморфолог, канд. мед. наук (1960).

Народився в Києві в сім'ї лікарів.

1941 р. під час перебування в евакуації вступив до медичного інституту в Уфі, після повернення продовжив навчання й закінчив із відзнакою Київський медінститут (1946).

У 1947–1948 рр. — прозектор районної лікарні Кагановичського району м. Києва.

У 1948–1950 рр. — мол. наук. співроб. відділу патоморфології Київського психоневрологічного інституту.

З 1950 р. продовжив працювати в Київському НДІ нейрохірургії під керівництвом професора Б.С. Хоминського.

Основний напрям наукових досліджень: нейроонкологія, зокрема особливості будови гліом (роль сполучної тканини в стромі пухлини).

Захистив кандидатську дисертацію на тему «Патоморфологические изменения в головном мозгу при опухолях области третьего желудочка».

Даниленко Георгій Семенович (14.04.1926—27.08.1991)

— рентгенолог, канд. мед. наук (1966).

Народився у селищі Верхнячка, нині Уманського району Черкаської області.

Закінчив Івано-Франківський медичний інститут (1953).

Учасник Великої Вітчизняної війни (1944–1945).

З 1953 р. працював в Українському НДІ нейрохірургії: клінічний ординатор (1953–1956), мол. наук. співроб. (1956–1968), старш. наук. співроб. (1968–1991), завідувач відділення нейрорентгенології (1985–1991), завідувач відділення комп'ютерної томогра-

фії (1986–1987).

Канд. мед. наук (1966).

Відмінник охорони здоров'я, нагороджений 8 медалями.

Основні напрями наукової діяльності: ангіографічні дослідження.

Автор 88 наукових праць. Під його керівництвом виконано 4 кандидатських дисертації.

Основні праці: «Рентгенодіагностика захворювань і пошкоджень черепа» (1984), «Ангіографічна діагностика геморагічного та ішемічного інсульту головного мозку» (1986), «Інструментальні засоби дослідження в діагностиці хронічного ураження оболонок головного мозку» (1988) тощо.

Похований у Києві на Берковецькому кладовищі (ділянка №30а).

**Денисенко Лариса Віталіївна
(22.08.1929–?)**

— лікар-анестезіолог, канд. мед. наук (1969).

Народилася у м. Чауси Могильовської обл. Білоруської РСР.

Закінчила Київський медичний інститут (1952).

Працювала лікарем-хірургом медико-санітарної частини Московського аеропорту «Внуково» (1952–1954) та 4-ї Клінічної лікарні Жовтневого району м. Києва (1955–1957). У 1957–1958 рр. проходила ординатуру в Київському НДІ нейрохірургії, у 1958–1984 рр. працювала в цій установі на посадах лікаря анестезіолога-реаніматолога,

наукового співробітника.

Захистила кандидатську дисертацію на тему «Осумкованные (т.н. хронические) субдуральные гематомы».

Лікар-анестезіолог першої категорії (1971). Відмінник охорони здоров'я (1978).

Основні праці: «Хирургическое лечение хронических субдуральных гематом» (1965), «Осумкованные (т. н. хронические) субдуральные гематомы» (1969), «Изменение некоторых показателей сердечно-сосудистой деятельности во время операции, в остром послеоперационном периоде и их прогностическое значение у детей с опухолями задней черепной ямы» (1972).

**Дзевалтовська Анна
Григорівна (12.12.1903—
29.09.1981)**

— лікар-психіатр, канд. мед. наук (1949).
Народилася 1903 р. у Сквирі на Київщині.
Закінчила Київський медичний інститут
(1932).

У 1935–1937 рр. була інтерном кафедри
психіатрії Київського інституту удосконален-
ня лікарів, у 1937–1941 рр. — ординатором
Київської психіатричної лікарні ім. акад. І.П.
Павлова. Під час німецької окупації Киє-
ва працювала за фахом у психіатричному
відділенні центральних міських клінік. Після
звільнення Києва до 1950 р. працювала в

Київському психоневрологічному інституті, поєднуючи практичну й наукову робо-
ту. У Київському НДІ нейрохірургії працювала з 1950 до 1981 р. на посадах мол.
наук. співроб., старш. наук. співроб., лікаря-психіатра.

Захистила кандидатську дисертацію на тему «Травматична епілепсія (психопато-
логічні синдроми).

Автор понад 30 наукових праць, 14 словарних статей в Українській радянській
енциклопедії, переклала близько 40 зарубіж-
них наукових праць із медицини, зокрема 2
монографії.

Похована в Києві на Берковецькому кладо-
вищі (ділянка № 62).

**Дзеверіна Алла Дмитрівна
(30.04.1930–02.07.1992)**

– патологоанатом, канд. мед. наук (1962).

Народилася в Ленінграді в сім'ї невропатолога Дмитра Івановича Панченка під час його навчання у Військово-медичній академії.

Закінчила Львівський медичний інститут (1953).

У 1954–1964 рр. працювала у відділі патоморфології Київського НДІ нейрохірургії. З 1964 р. працювала в Інституті зоології та лікарем-патологоанатомом.

У 1962 р. захистила кандидатську дисертацію на тему «Морфологическая характеристика сосудов в нейроэктодермальных

опухолях головного мозга».

Основні напрями наукової діяльності: нейроонкологія (структурно-біологічні властивості пухлин мозку, трансформація їх судинного русла).

Автор 29 наукових праць.

Основні праці: «Сосуды в опухоли и окружающей ее ткани при опухолях головного мозга различных гистобиологических свойств» (1959), «О так называемых "сосудистых клубочках" глиобластом» (1961), «Ангиографические синдромы при опухолях головного мозга различной гистоструктуры супратенториальной локализации» (1963), «Васкуляризация нейроэктодермальных опухолей задней черепной ямы по данным патоморфологических исследований» (1968).

Похована в Києві на Байковому кладовищі поряд із чоловіком, літературознавцем Ігорем Дзеверіним.

Дідик Григорій Петрович (20.01.1942–14.02.1994)

— лікар-нейрохірург, канд. мед. наук (1988).

Народився на Київщині.

У 1960–1963 роках навчався в Київському республіканському медичному училищі №2, у 1963–1965 рр. служив у званні молодшого лейтенанта м/с санінструктором однієї з військових частин.

Закінчив Київський медичний інститут (1971), за сумісництвом працюючи на посаді медсестри в Київському НДІ нейрохірургії (1966–1971). З 1971 р. працював лікарем і науковим співробітником у відділі функціональної нейрохірургії під керівництвом О.О.

Лапоногова.

Захистив кандидатську дисертацію на тему «Лечение экстрапирамидных гиперкинезов двусторонними стереотоксическими операциями» (1988), довівши необхідність достатнього інтервалу між операціями на протилежних півкулях та моніторингу за психічним станом хворого.

Похований у Києві на Берковецькому кладовищі (ділянка № 65).

Дінабург Анна Давидівна
(27.02.1899–02.02.1984)

— лікар-невропатолог, д-р мед. наук (1941), професор (1947).

Народилася у м. Конотоп.

Закінчила Київський медичний інститут (1921).

Працювала лікарем, одночасно з 1934 року працювала у відділі патологічної анатомії Інституту фізіології АН УРСР. У 1940-1944, 1946-1950, 1954-1967 роках - старший науковий співробітник, у 1967-1973 роках-старший науковий співробітник-консультант.

У 1944–1950 рр. завідувала клінікою психоневрології, у 1950–1954 рр. – завідувачка

відділу нейроонкології Київського НДІ нейрохірургії.

Основні напрями наукової діяльності: пухлини нервової системи, ураження нервових структур при дегенеративних процесах у хребті. Заклала теоретичні основи створення вітчизняної вертеброневрології.

Основні праці: «К патогенезу глиом мозга» (1928), «К клинике оптикомиелита» (1928), «Пухлины головного мозга (клініка та структура)» (1938), «Дислокация мозга при опухолях в анатомическом освещении» (1951, співавт.), «Клиника поражения шейных межпозвоночных дисков» (1955, співавт.), «Міжхребцеві диски» (1961, співавт.).

Похована в Києві на Берковецькому кладовищі (ділянка № 26).

**Дунаєвська Світлана
Григорівна (20.03.1940–
27.04.2024)**

– лікар-невропатолог, канд. мед. наук (1975), старш. наук. співроб. за спеціальністю «нервові хвороби» (1982).

Закінчила Київський медичний інститут (1968).

У 1968–1970 рр. – лікар-невропатолог 15-ї клінічної лікарні м. Києва, у 1969–1970 рр. – старший лаборант кафедри нервових хвороб Київського медичного інституту.

У 1970–2018 рр. працювала в Інституті нейрохірургії: лікар-невропатолог лабораторії клінічної електрофізіології (1970–1976), мол. наук. співроб. (1976–1979), вчений секретар Інституту (1979–1989), старш. наук. співроб. відділення ендovasкулярної нейрохірургії (1990–1995), старш. наук. співроб. відділу науково-медичної інформації (1995–2009), провідн. наук. співроб. відділу нейробіохімії (2009–2018), вчений секретар спеціалізованої вченої ради Д26.557.01 (2008–2013).

Захистила кандидатську дисертацію на тему «Реоенцефалографія в гострому періоді закритої черепно-мозкової травми».

Основні напрями наукової діяльності: травма центральної нервової системи, судинні порушення при патології центральної нервової системи.

Автор 78 наукових праць та 1 монографії.

Основні праці: «Реоенцефалографія в гострому періоді закритої черепно-мозкової травми» (1975), «Церебральна гемодинаміка при супратенторіальних менінгіомах» (1978),

«Нейропсихологічні та електрофізіологічні показники до та після накладання екстра-інтракраніального анастомозу у хворих з ішемічним інсультом» (1987), «Пострадіаційна енцефалопатія: експериментальні дослідження та клінічні спостереження» (1993), «Віковий аспект повторної черепно-мозкової травми» (1998). Похована в Києві на Берковецькому кладовищі (ділянка № 11).

**Дунаєвський Олександр
Євменович (20.10.1933–
02.12.1999)**

– лікар-нейрохірург, канд. мед. наук (1966).
Нейрохірург вищої категорії.

Закінчив Одеський медичний інститут
(1958).

У 1958–1959 рр. – загальний хірург Кірово-
градської обласної лікарні. У 1959–1969 рр.
– мол. наук. співроб. Інституту нейрохірургії.
Асистент (1970–1974), доцент (1975–1999)
кафедри нейрохірургії Київської медичної
академії післядипломної освіти ім. П.Л.
Шупика.

Відмінник охорони здоров'я (1989).

Основні напрями наукової діяльності: нейроонкологія, травма центральної нерво-
вої системи.

Автор 260 наукових праць, 1 монографії, 35 раціоналізаторських пропозицій.

Основні праці: «Пухлини спинного мозку» (1976), «Пластика дефектів черепу»
(1988), «Поеднана черепно-хребетна травма» (1988), «Класифікація черепно-моз-
кової травми» (1992), «Ішемічні порушен-
ня при пухлинах спинного мозку» (1998),
«Сучасні принципи діагностики і лікування
ліквореї» (1999).

Похований у Києві на Берковецькому кладо-
вищі (ділянка № 11).

**Духін Олександр Львович
(06.12.1922–13.06.1984)**

– д-р мед. наук (1963), професор (1969),
завідувач відділу нейроонкології (1964),
відділу анестезіології і реаніматології
(1964–1984).

Народився у м. Харків.

Закінчив Київський медичний інститут
(1944).

Аспірант (1944–1948), асистент (1948–1952)
кафедри нервових хвороб Київського
медичного інституту. Старш. наук. співроб.
Київського НДІ нейрохірургії (1952–1963),

завідувач відділу нейроонкології (1964), завідувач відділу анестезіології та реані-
матології (1964–1984). Асистент (1960), доцент (1963–1964) кафедри нейрохірур-
гії Київського інституту удосконалення лікарів.

Захистив кандидатську (1948) та докторську (1963) дисертації.

Відмінник охорони здоров'я, нагороджений медаллю (1970).

Основні напрями наукової діяльності: актуальні питання нейроонкології та судин-
них захворювань нервової системи, інтенсивної терапії в післяопераційний період
у хворих із пухлинами, травмами та судинними захворюваннями головного мозку.

Автор 141 наукової праці, 3
методичних рекомендацій, спі-
вавтор колективної монографії
(1985). Керівник 12 кандидат-
ських і 2 докторських дисерта-
цій.

Основні праці: «Клініка і
патоморфологія пухлин голо-
вного мозку з гострим клінічним
протіканням» (1948), «Клініка

пухлин стовбура мозку і стовбурові синдроми при пухлинах інших локалізацій» (1963), «Основні типи клінічного протікання внутрішньомозкових крововиливів» (1965), «Про причини порушення життєво важливих функцій в післяопераційному періоді у хворих з пухлинами півкуль головного мозку» (1972), «Основні питання інтенсивної терапії нейрохірургічних хворих в гострий післяопераційний період» (1978), «Особливості порушення вітальних функцій у хворих різних вікових груп з забоями головного мозку» (1981).

Похований у Києві на Берковецькому кладовищі (ділянка № 81).

**Жирнова Галина Василівна
(24.12.1920–16.02.2022)**

– лікар-нейрохірург, канд. мед. наук (1965).
Нейрохірург вищої категорії (1985).

Закінчила Іркутський медичний інститут (1944), Курси удосконалення медичного складу (хірургія) (Москва, 1944) та клінічну трирічну ординатуру за циклом «Нейрохірургія» при Ленінградському НДІ нейрохірургії імені А.Л. Поленова (1949–1952).

Військовий лікар-хірург Головного військового шпиталю імені М.Н. Бурденка (1945–1949).

З 1952 р. працювала в Київському інституті нейрохірургії: ординатор (1952–1953), мол. наук. співроб. (1953–1968), ст. наук. співроб. (1968–1977). Працювала нейрохірургом у всіх клінічних відділеннях інституту: пухлин головного мозку (1952–1957), нейрохірургії дитячого віку (1957–1964), травми центральної нервової системи (1964–1969), патології спинного мозку, хребта і периферичної нервової системи (1969–1977). Завідувач консультативної поліклініки Інституту нейрохірургії (1977–1985), лікар-консультант нейрохірург (1985–2020). Нагороджена значком «Відмінник охорони здоров'я» (1968), медаллю «Ветеран праці» (1975).

Основні напрями наукової діяльності: нейроонкологія, нейротравма центральної нервової системи.

Автор 39 наукових праць. Основні праці: «Динаміка вогнищевих синдромів невриноном слухового нерва в різні фази пухлинного процесу» (1959), «Динаміка загальномозкових та вогнищевих реакцій у хворих з пухлинами, що

уражають серединні та парамедіальні відділи великих півкуль мозку після операції Торкільдсена і Стуккея» (1970), «Хірургічне лікування хворих з ушкодженням периферичної нервової системи» (1971), «Порушення слуху на ранній стадії невриноми слухового нерва» (1995).

Похована в Києві на Лук'янівському військовому кладовищі.

**Жук Інна (Надія) Абрамівна
(09.02.1928–01.09.2004)**

— бібліограф, завідувачка наукової бібліотеки.

Народилася в Києві.

Закінчила державний Педагогічний інститут іноземних мов (1956), здобувши фах викладача англійської мови.

У 1962–1969 рр. — бібліограф у Київському НДІ епідеміології, мікробіології та паразитології.

У 1969–1976 рр. — бібліограф, старший бібліограф наукової бібліотеки Київського НДІ нейрохірургії.

У 1976–1995 рр. — завідувала науковою бібліотекою у Київському НДІ нейрохірургії, книжковий фонд якої на той час становив близько 40 тис. одиниць.

Приділяла велику увагу міжбібліотечному абонементу, співпрацювала з відділом науково-медичної інформації інституту.

Похована в м. Бад-Пірмонт (Німеччина).

Зозуля Людмила Миколаївна (21.05.1927–31.01.2014)

— лікар-нейроофтальмолог, канд. мед. наук (1961).

Закінчила Вінницький медичний інститут (1950).

З 1951 працювала в Інституті нейрохірургії: лікар-нейроофтальмолог (1951–1961), мол. наук. співроб. (1961–1965), ст. наук. співроб. (1965–1970), завідувачка кабінету нейроофтальмології (1970–1990).

Відмінник охорони здоров'я (1976). Нагороджена 3 медалями.

Основні напрями наукової діяльності: нейроонкологія, судинна патологія головного

мозку, черепно-мозкова травма.

Автор 52 наукових праць.

Основні праці: «Офтальмо-динамометричні і офтальмоскопічні показники при пухлинах головного мозку» (1959), «Зміни очного дна і функції ока при пухлинах головного мозку» (1963), «Офтальмологічні показники при гострих порушеннях мозкового кровообігу» (1965).

Похована в Києві на Берковецькому кладовищі (ділянка № 40).

**Зозуля Юрій Панасович
(23.12.1927–24.11.2021)**

— нейрохірург, д-р мед. наук (1966), професор (1968), член-кореспондент НАН України (1991), академік НАМН України (1994).
Нейрохірург вищої категорії.

Народився у м. Вінниця.

Закінчив із відзнакою Вінницький медичний інститут (1950).

У 1950 р. у складі найкращих випускників Вінницького медичного інституту був запрошений професором О.І. Арутюновим працювати в Інституті нейрохірургії. Старш. наук. співроб. (1956). У 1954–1964 рр. — головний лікар Інституту, керівник відділу нейроон-

кології, у 1964–1993 рр. — заступник директора Інституту з наукової роботи, у 1993–2013 рр. — директор Інституту нейрохірургії ім. акад. А.П. Ромоданова НАМН України, у 2013–2019 рр. — радник директора, у 2019–2021 рр. — провідн. наук. співроб. відділу спінальної нейрохірургії.

Канд. мед. наук (1954). У 1966 р. захистив докторську дисертацію на тему «Кровоснабжение опухолей полушарий головного мозга и наблюдаемые при них изменения мозгового кровообращения».

Учень академіка О.І. Арутюнова.

Віце-президент НАМН України (1993–2015), дійсний член Нью-Йоркської академії наук, президент Української асоціації нейрохірургів (1993–2013), член Всесвітньої та Європейської асоціації нейрохірургів, почесний член Асоціації нейрохірургів Російської Федерації, голова наукової ради з клінічної медицини НАМН України, головний редактор «Ukrainian Neurosurgical Journal» (1995–2013), член редколегії «Журналу Академії медичних наук», «Вопросы нейрохирургии» та 10 інших медичних журналів, член Ради з питань науки та науково-технічної політики при Президенті України, голова координації

йної ради «Здоров'я людини», член експертної ради в галузі нових біотехнологій, методів діагностики та лікування при Міністерстві освіти та науки України.

Відмінник охорони здоров'я (1958). Нагороджений 3 орденами і 5 медалями. Заслужений діяч науки (1978). Нагороджений почесною грамотою Верховної Ради України (2000). Лауреат державної премії України в галузі медицини (1996, 2002), премії ім. О.О. Богомольця НАН України (2000).

Основні напрями наукової діяльності: нейроонкологія, клінічна патофізіологія мозкового кровообігу, судинна нейрохірургія, проблеми нейротрансплантації, розробка методів хірургічних втручань при різних видах патології головного мозку.

Автор 675 наукових праць, зокрема 26 монографій, 50 авторських свідоцтв.

Під його керівництвом виконано 40 докторських і кандидатських дисертацій.

Основні наукові праці: «Туберкуломи головного мозку» (1959), «Мозковий кровообіг при пухлинах півкуль головного мозку» (1972), «Метастатичні пухлини головного мозку» (1977), «Оперативні втручання при захворюваннях головного мозку» (1986), «Атлас операцій на головному мозку» (1986), «Краніоорбітальні пухлини» (1988), «Судинна нейрохірургія» (1990), «Лазерна нейрохірургія» (1992), «Свободнорадикальное окисление и антиоксидантная защита при патологии головного мозга» (2000), «Спинальные сосудистые опухоли и мальформации» (2000), «Нейрогенная дифференцировка стволовых клеток» (2005), «Глиомы головного мозга» (2007), «Опухоли спинного мозга и позвоночника» (2010), «Про діяльність Президії НАМН України» (2013).

Про життя та діяльність Юрія Панасовича Зозулі можна прочитати в книзі за редакцією В.І. Цимбалюка «Академік АМН України Юрій Панасович Зозуля: До 75-річчя з дня народження» (Київ: Експрес-об'ява, 2002) https://neuro.kiev.ua/wp-content/uploads/Zozulia_75.pdf та в презентації «Юрій Панасович Зозуля. Академік АМН України. До 80-річчя з дня народження» https://neuro.kiev.ua/wp-content/uploads/Zozulia_80.pdf.

Похований у Києві на Берковецькому кладовищі (ділянка № 40).

Зорін Микола Кузьмович (1889–?)

— лікар-фізіотерапевт.

Народився 9 серпня (28 липня ст. стилю) 1889 у Києві.

У 1916 р. закінчив медичний факультет Київського університету Святого Володимира.

До війни у період 1927-1941 та після повернення у Київ з фронту 1946-1950 - завідувач амбулаторією Київського психоневрологічного інституту. За сумісництвом асистент, доцент кафедри фізіотерапії Київського інституту удосконалення лікарів.

Впровадив у лікувальну практику нові методитки масажу та вимірювання тиску в

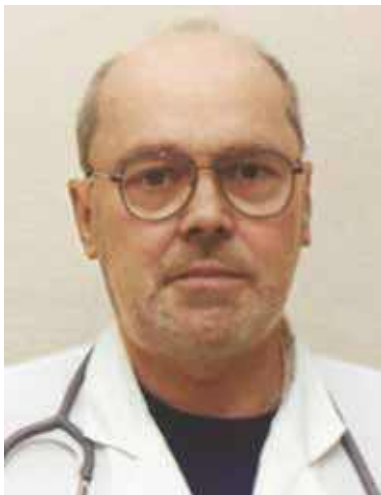
скроневих артеріях.

Під час Великої Вітчизняної війни був начальником фізіотерапевтичних відділень військового госпіталю № 408 та Львівського окружного військового гарнізону.

З 1950 р. — лікар фізіотерапевтичного відділення Київського НДІ нейрохірургії.

Основні напрями наукової діяльності: застосування фізіотерапії в лікуванні бойової травми, значення масажу в спорті та ЛФК, а також використання курорту «Ворзель» , куди його було переведено, для лікування неврологічних хворих.

Івашенко Валерій Іванович (25.05.1951–12.07.2018)

— лікар-анестезіолог. Лікар вищої кваліфікаційної категорії.

Закінчив лікувальний факультет Київського медичного інституту (1975).

У 1975–2018 рр. працював лікарем-анестезіологом в Інституті нейрохірургії ім. акад. А.П. Ромоданова АМН України.

Відмінник охорони здоров'я.

Основні напрями наукової діяльності: нейроанестезіологія в клініці позамозкових пухлин супратенторіальної локалізації.

Автор 12 наукових праць та 10 раціоналіза-

торських пропозицій.

Основні праці: «Вікові особливості діагностики післяопераційних ускладнень у хворих з екстрапірамідною патологією» (1984), «Динаміка мозкової та периферичної плетизмографії у хворих з пухлинами головного мозку в ранньому післяопераційному періоді» (1984), «Динамічний контроль основних функціональних параметрів головного мозку в гострому післяопераційному періоді у нейрохірургічних хворих» (1990).

Похований у Києві на Берковецькому кладовищі (ділянка № 13).

Канюка Юрій Іванович
(23.10.1929–27.06.2001)

— лікар-психіатр, канд. мед. наук (1962).

Народився у м. Малин Житомирської області в родині лікарів.

Закінчив Київський медичний інститут (1953).

З 1953 р. працював в Інституті нейрохірургії: лікар-нейрохірург (1953–1962), мол. наук. співроб. (1962–1988), наук. співроб. (1988–2001), лікар-психіатр (1988–2001).

Основні напрями наукової діяльності: психопатологія при органічних захворюваннях із вогнищевим ураженням головного мозку (пухлинах, черепно-мозковій травмі, судин-

них процесах), гіперкінезах, епілепсії.

Автор 50 наукових праць і 6 раціоналізаторських пропозицій.

Відмінник охорони здоров'я (1975).

Основні праці: «Про нейрохірургічну патологію у хворих з випадками "генуїнного типу"» (1968), «Особливості психічного стану після резекції часток правої і лівої півкуль і стереотаксичних операцій» (1980), «Динаміка психічного стану після стереотаксичних операцій» (1980), «Динаміка психічного стану після стереотаксичних операцій у хворих з екстрапірамідними гіперкінезами» (1985).

Караванов Вадим Георгійович (05.03.1928–09.04.1981)

— лікар-нейрохірург, канд. мед. наук (1957).

Народився в Харкові.

Закінчив Львівський медичний інститут (1950).

Аспірант Київського НДІ нейрохірургії (1953–1957), ст. наук. співроб. Інституту нейрохірургії (1957–1966). Доцент кафедри нейрохірургії Київського інституту удосконалення лікарів (1966–1970). Доцент, завідувач курсу нейрохірургії Львівського медичного інституту (1970–1977). Ординатор нейрохірургічного відділення 8-ї лікарні м. Львова (1977–1981).

Захистив кандидатську дисертацію на тему «Гемостатическая губка "К" и ее применение в нейрохирургии» (1957).

Автор 51 наукової праці та 4 винаходів.

Похований у Львові на Янівському цвинтарі.

**Карлинська Розалія Юдівна
(28.02.1895–?)**

— перша завідувачка наукової бібліотеки Київського інституту нейрохірургії.

Народилася у Козельці на Чернігівщині.

У 1913 р. закінчила гімназію в Ніжині, у 1916 р. вступила на Вищі педагогічні курси в Києві. Закінчила фізико-математичний факультет Київського інституту народної освіти (1920).

Працювала шкільним учителем, займалася просвітницькою роботою в системі шкільної освіти й серед молоді на робітничих факультетах. З початком війни у 1941 р. евакуювалася до Алтайського краю.

Повернувшись до Києва, з квітня 1946 р. очолила наукову бібліотеку Київського науково-дослідного психоневрологічного інституту.

У 1950–1962 рр. продовжила завідувати бібліотекою Київського НДІ нейрохірургії, що успадкував бібліотечні фонди реорганізованого закладу-попередника.

Зробила вагомий внесок у комплектацію бібліотечного фонду науковими виданнями з психоневрології та нейрохірургії, налагодила зв'язок бібліотеки Київського НДІ нейрохірургії з українською Республіканською бібліотекою та Центральною медичною бібліотекою СРСР.

**Квітницький-Рижов Юрій
Миколайович (10.10.1921–
15.07.1993)**

— український гістолог, патоморфолог, ембріолог. Д-р мед. наук, професор.

Закінчив Київський медичний інститут (1945). На кафедрі гістології та ембріології цього закладу почалася його наукова, практична та викладацька діяльність.

У 1953–1963 рр. працював старш. наук. співроб. лабораторії патоморфології Київського НДІ нейрохірургії. Протягом багатьох років розробляв морфологічні аспекти проблеми набряку головного мозку. У 1958–1964 рр. за сумісництвом очолював редакцію біології

та медицини Української радянської енциклопедії. З 1964 р. упродовж 28 років керував лабораторією нейроморфології, потім – об'єднаною лабораторією морфології Київського НДІ фармакології і токсикології. Вивчав структурні реакції нейроглії та нейронів за впливу хімічних чинників, займався проблемою морфологічної диференціальної діагностики токсичних та гіпоксичних енцефалопатій.

У 1964 р. захистив докторську дисертацію на тему «Морфологічна характеристика набряку і набухання головного мозку».

Основні напрями наукової діяльності: нейроморфологія, ембріологія, патологічна анатомія, токсикологія, історія медицини.

Автор понад 200 наукових праць. Під його керівництвом виконано 3 докторські та 5 кандидатських дисертацій.

Основні праці: «Отек и набухание головного мозга» (1974), «Современное учение об отеке и набухании головного мозга» (1988), «Петр Иванович Перемежко» (1985), «Некрополи Києва» (1993).

Похований у Києві на Берковецькому кладовищі (ділянка № 89).

**Кириченко Василь
Михайлович (13.02.1936–
30.06.2019)**

— лікар-невропатолог, канд. мед. наук (1974). Невропатолог вищої категорії, лікар з експертизи непрацездатності вищої категорії (1974).

Закінчив Дніпропетровський медичний інститут (1960).

Субординатор із психіатрії (1959–1960).

Ординатор неврологічного та нейрохірургічного відділень медико-санітарної частини «Криворіжсталь» (1960–1970). За сумісництвом – психіатр психізолятора й викладач неврології та психіатрії в Криворізькому

медичному училищі (1960–1970), невропатолог лікарсько-трудової експертної комісії №2 м. Кривий Ріг (1964–1970). Клінічна ординатура на кафедрі реабілітації Київського інституту удосконалення лікарів (1971–1973), асистент цієї кафедри (1974–1991). Працював в Алжирі (1987–1989). З 1991 до 2019 р. працював в Інституті нейрохірургії лікарем-невропатологом клініки хірургічного лікування патології судин головного мозку.

Автор 67 наукових праць, 2 винаходів, 7 раціоналізаторських пропозицій та 6 методичних рекомендацій.

Основні праці: «Фізіотерапевтичні методи в лікуванні еластичності» (1974), «Реабілітація та лікарська трудова експертиза» (1981), «Клініко-рентгенологічні паралелі в обстеженні судинних хворих» (1999).

Похований на Північному кладовищі Києва.

**Киричинський Олексій
Романович (31.12.1888–
02.12.1970)**

– невропатолог, фізіотерапевт, д-р мед. наук (1949).

Після закінчення в 1912 р. медичного факультету Київського університету Святого Володимира був залишений ординатором на кафедрі нервових хвороб, яку очолював проф. М.М. Лапинський, і вже тоді приділяв особливу увагу фізичним методам лікування.

У 1923 р. призначений завідувачем фізіотерапевтичного відділу «4-ї Радянської санаторії», після її реорганізації – завідувачем фізіотерапевтичного відділу Психоневрологічного інституту.

У 1944 р. він організував і очолив кафедру фізіотерапії Інституту удосконалення лікарів. З 1950 р. завідував відділом відновлювальної нейрохірургії та фізіотерапії в НДІ нейрохірургії. Засновник вчення про значення рефлексогенних зон шкіри та слизових оболонок при дії на них фізичних чинників. За монографію «Вегетативно-сегментарна фізіотерапія» (1949) йому було присвоєно науковий ступінь доктора медичних наук.

Уперше в Радянському Союзі він розробив і впровадив у практику метод парафінотерапії, науково обґрунтував застосування цього методу при вогнепальних ураженнях головного мозку. Впровадив метод азотно-газових ванн типу «Цхталтубо» у некурортних умовах, розробив методики застосування ультрависокочастотної терапії за різних патологій.

Розробляв основну проблему фізіотерапії – наукове обґрунтування застосування фізичних чинників. Він створив сучасну нервово-рефлекторну теорію фізіотерапії, сприяв становленню і розвитку фізіотерапії як науки.

Автор понад 100 наукових праць, зокрема 6 фундаментальних монографій і низки статей у Большой медицинской энциклопедии.

Похований у Києві на Берковецькому кладовищі (ділянка № 39).

**Кліщевський Валентин
Миколайович (02.10.1945–
21.08.2009)**

— лікар анестезіолог-реаніматолог. Лікар вищої кваліфікаційної категорії (1981).

Народився у селищі Салькове Голованівського р-ну Кіровоградської області.

Закінчив Київський медичний інститут (1974).

У 1974–2009 рр. працював лікарем анестезіологом-реаніматологом операційного блоку Інституту нейрохірургії.

Відмінник охорони здоров'я.

Основні напрями наукової діяльності: патологічна фізіологія та інтенсивна терапія нейрохірургічних хворих.

Автор 18 наукових праць та 14 раціоналізаторських пропозицій.

Основні праці: «Порушення зовнішнього дихання у хворих з важкою черепно-мозковою травмою» (1975), «Імпедансометрія як показник набряку головного мозку у нейрохірургічних хворих» (1980), «Черепно-мозкова травма на фоні гіпертонічної хвороби» (1986).

Климакова Ганна Іванівна (1905–?)

— біохімік, канд. мед. наук (1958).

Народилася в Москві.

У 1932–1938 рр. навчалася в Московському медичному інституті.

У 1939 р. з початком Другої світової війни була мобілізована до Червоної Армії.

У 1940 р. переїхала разом з чоловіком лікарем-невропатологом М.В. Семеновим до Києва, де працювала в лабораторіях поліклініки на Лук'янівці та Жовтневої лікарні.

У 1941 р. з початком Великої Вітчизняної війни знову призвана до армії, у серпні по-

трапила в полон під час київського оточення.

У 1941–1943 рр. в окупованому Києві працювала лікарем-лаборантом біохімічної лабораторії в Київському психоневрологічному інституті, де продовжила працювати й після війни, а потім у створеному на його основі Інституті нейрохірургії.

Захистила кандидатську дисертацію на тему «Газы крови, щелочной резерв и некоторые показатели углеводного обмена при опухолях головного мозга».

Коп'яківський Юрій Іванович (26.04.1925–14.11.2010)

– лікар-нейрохірург, канд. мед. наук (1961).
Нейрохірург вищої категорії.

Закінчив Івано-Франківський (Станіславський) медичний інститут (1953).

З 1953 р. працював у Київському НДІ нейрохірургії: лікар-науковий співробітник (1953–1959), мол. наук. співроб. (1959–1963).

У 1963–1965 рр. – доцент кафедри нервових хвороб Вінницького медичного інституту.

У 1966–1967 рр. – викладач-консультант госпіталю імені В.І. Леніна Республіки Куба

У 1967–1995 рр. – старш. наук. співроб. Київського НДІ нейрохірургії, у 1990–1995

рр. завідувач нейроонкологічного відділу.

Відмінник охорони здоров'я (1973), нагороджений грамотою Верховної Ради України та 15 медалями.

Основні напрями наукової діяльності: нейроонкологія, нейротравма.

Автор 45 наукових праць, 2 винаходів, 4 раціоналізаторських пропозицій.

Основні праці: «Парасагітальні менінгіоми головного мозку», «Клініка і хірургічне лікування пухлин парасагітальної локалізації», «Роль ангіографії в діагностиці черепно-мозкової травми».

Похований у Києві на Берковецькому кладовищі (ділянка № 77).

**Король Олександр Павлович
(18.07.1930–09.12.2003)**

– лікар-нейрохірург, д-р мед. наук (1971), професор (1980). Нейрохірург вищої категорії.

Народився у с.Кузьминці Гайсинського р-ну Вінницької області.

Закінчив Львівський медичний інститут (1953).

У 1953–1961 рр. працював у Київському НДІ нейрохірургії: мол. наук. співроб. (1953–1957), старш. наук. співроб. (1957–1961).

У 1961 р. переїхав до Одеси. Завідувач відділу нейрохірургії Одеського психоневрологічного інституту (1961–1964), завідувач курсу

нейрохірургії Одеського медичного інституту (1964–1989), професор кафедри анестезіології, реаніматології та нейрохірургії (1989–2003).

У 1959 р. захистив кандидатську дисертацію на тему «Соотношение некоторых очаговых и гипертензионных симптомов при опухолях височной доли», у 1971 р. – докторську дисертацію на тему «Изменения сосудистого русла и мозгового кровообращения при опухолях больших полушарий головного мозга (клинико-ангиографическое исследование)».

Основні напрями наукової діяльності: нейроонкологія, нейротравматологія, судинна нейрохірургія, хреботно-спинномозкова травма.

Автор 151 наукової праці, 1 монографії, 3 винаходів, 12 раціоналізаторських пропозицій.

Під його керівництвом виконано 5 кандидатських дисертацій.

Основні праці: «Епілептичні приступи при внутрішньомозкових і позамозкових пухлинах супратенторіальної локалізації» (1963), «Зміни мозкового кровообігу і судинного русла в зв'язку з місцевим підвищенням внутрішньочерепного тиску при супратенторіальних пухлинах» (1969), «Тактика хірурга при поєднаних внутрішньочерепних і позачерепних пошкодженнях» (1990) тощо.

Косінов Анатолій Єлісейович (18.09.1936–15.03.2022)

– лікар-нейрохірург, канд. мед. наук (1969).
Нейрохірург вищої категорії (1976).

Народився в м. Горлівка Донецької області.

Закінчив Курський державний медичний
університет (1960).

Хірург Борисівської районної лікарні Білгород-
ської області (1960–1961), нейрохірургічного
відділення м. Горлівка (1961–1964). Пройшов
спеціалізацію з нейрохірургії в Донецькому
НДІ ортопедії та травматології під керівниц-
твом професора І.Д. Вірозуба (1962).

З 1964 р. працював в Інституті нейрохірургії:
клінічний ординатор (1964–1966), аспірант
(1966–1969), мол. наук. співроб. (1968–1973), старш. наук. співроб. відділу спіналь-
ної нейрохірургії (1973–2022), завідувач приймального відділення (1998–2019).

Захистив кандидатську дисертацію на тему «Вертебральная ангиография при
опухолях задней черепной ямы». На той час це була піонерська розробка актуаль-
ного для нейрохірургії наукового і практичного питання.

Понад 50 років надавав висококваліфіковану нейрохірургічну допомогу пацієнтам
із усіх регіонів України, зокрема по лінії санітарної авіації. Багато років працював
як лікар-нейрохірург у відрядженнях: Алжир (1973–1976), Малі (1981–1984), Лівія
(1993–1996).

Заслужений лікар України, відмінник охорони здоров'я (1980).

Автор 84 наукових праць. Учасник
міжнародних з'їздів та конферен-
цій із проблем спінальної патології
(Франція, Голландія, Іспанія,
Греція, Австралія).

Основні напрями наукової діяль-
ності: спінальна нейрохірургія,
нейроонкологія, застосування
ангіографії в нейрохірургічній
практиці.

Похований у Києві на Берковець-
кому кладовищі (ділянка № 78).

**Котляревська Галина
Григорівна (07.05.1923–?)**

– отоневролог, канд. мед. наук (1955).

Закінчила Куйбишевський медичний інститут (1947).

Мол. наук. співроб. відділу отоневрології НДІ нейрохірургії (1950–1959).

Основні напрями наукової діяльності:
отоневрологія, вестибулологія, сурдологія,
нейроонкологія.

Основні праці: «Отоневрологическая симптоматика опухолей задней черепной ямки» (1957), «Соотношение общемозговых и очаговых реакций при субтенториальных опухолях в разные стадии опухолевого процесса»

(1957), «Соотношение общемозговых и очаговых реакций при воспалительных процессах, протекающих как опухоли головного мозга» (1957).

Крістер Олексій Арнольдovich (07.11.1918–07.05.1956)

– лікар-нейрохірург, канд. мед. наук (1949).

Народився в Києві.

Закінчив Київський медичний інститут (1941).

Брав участь у Великій Вітчизняній війні як доброволець (1941–1943). Нагороджений медаллю «За перемогу над Німеччиною у Великій Вітчизняній війні».

У 1945 р. повернувся з евакуації разом з родиною до Києва.

Клінічний ординатор кафедри хірургії Київського медичного інституту (1945–1946),

аспірант Київського психоневрологічного інституту (1946–1949), викладач Донецького медичного інституту (1949–1951), старш. наук. співроб., завідувач жіночого нейроонкологічного відділення (1-ша клініка) Київського НДІ нейрохірургії (1951–1956).

Захистив кандидатську дисертацію на тему «Менингиомы головного мозга» (1949).

Основні напрями наукової діяльності: нейроонкологія, нейротравма.

Автор 20 наукових праць, зокрема «О связи гистологической структуры менингиом (арахноидентелиом)».

Похований у Києві на Байковому кладовищі.

**Кузьменко Дмитро
Анатолійович (09.11.1967–
23.08.2014)**

– лікар-нейрохірург. Нейрохірург вищої категорії.

Закінчив із відзнакою Київське медичне училище №2 (1985) і Тверський державний медичний інститут (1992).

У 1985–1986 рр., будучи студентом, був призваний до Радянської армії.

У 1992–2014 рр. працював в Інституті нейрохірургії: лікар-нейрохірург відділення функціональної нейрохірургії (1992–1997), лікар-нейрохірург відділення нейротравми (1997–2014), наук. співроб. відділу травми

центральної нервової системи (2014).

Меценат Храму на честь Феодорівської ікони Божої Матері на території Інституту нейрохірургії.

Основний напрям наукової та практичної роботи: нейротравма.

Похований на кладовищі с. Мала Тарасівка Броварського району Київської області.

**Куліков Дмитро Васильович
(10.05.1938–30.03.2011)**

– лікар-нейрохірург, канд. мед. наук (1966).
Нейрохірург вищої категорії.

Народився у Вінниці.

Закінчив Вінницький медичний інститут
(1961).

Працював у Київському НДІ нейрохірургії
мол. наук. співроб. (1961–1968).

У 1968 р. при кафедрі нервових хвороб та
психіатрії Чернівецького медичного інституту
було створено курс нейрохірургії, який до
1998 р. очолював доцент Д.В. Куліков.

Захистив кандидатську дисертацію на тему
«Клиника, диагностика и хирургическое лечение менингеом ольфакторной ямки»
(1966).

Відмінник охорони здоров'я.

Основні напрями наукової діяльності: нейроонкологія, нейротравматологія.

Під його керівництвом виконано одну кандидатську дисертацію.

Автор 64 наукових праць і 10 раціоналізаторських пропозицій.

Похований у Чернівцях на Центральному
міському кладовищі.

**Кулікова Марина Василівна
(15.03.1927–04.06.2016)**

– лікар-отоневролог, канд. мед. наук (1960).
Лікар вищої кваліфікації.

Закінчила з відзнакою Вінницький медичний інститут (1950). Удосконалила знання з отоневрології в Інституті нейрохірургії ім. М.Н. Бурденка АМН СРСР під керівництвом професора О.Г. Агеєвої-Майкової та професора Н.С. Благовещенської.

Працювала в Інституті нейрохірургії: у 1951–1964 рр. – мол. наук. співроб. та вчений секретар інституту, у 1964–1982 рр. – старш. наук. співроб., керівник отоневрологічного кабінету, з 1982 р. – лікар-отоневролог.

Ветеран праці, відмінник охорони здоров'я. Нагороджена орденом та 2 медалями.

Основні напрями наукової діяльності: розробка та вдосконалення методів обстеження кохлео-вестибулярних функцій, клінічна отоневрологічна діагностика при травматологічних, судинних, пухлинних і запальних ураженнях головного мозку, епілепсії тощо.

Автор 72 наукових праць та 4 методичних розробок. Під її керівництвом виконано 2 кандидатські дисертації.

Основні праці: «Ністагм при пухлинах задньої черепної ямки» (1960), «Спектральний аналіз вестибулярного ністагму» (1989), «Дослідження сприйняття фільтрованої мови як метод виявлення прихованих порушень у віддаленому періоді важкої черепно-мозкової травми» (1989).

Похована в Києві на Берковецькому кладовищі разом із чоловіком Г.О. Педаченком (ділянка № 72).

**Лапоногов Олег
Олександрович (15.09.1930–
31.01.2011)**

– лікар-нейрохірург, д-р мед. наук (1969), професор (1973). Лікар вищої категорії.

Закінчив Київський медичний інститут (1954).

З 1954 р. працював в Інституті нейрохірургії: лікар-науковий співробітник (1954–1957), мол. наук. співроб. (1957–1959), старш. наук. співроб. (1959–1974). З 1974 до 2011 р. – засновник та керівник відділення функціональної нейрохірургії.

Канд. мед. наук (1959). У 1969 р. захистив докторську дисертацію на тему «Лечение

экстрапирамидных гиперкинезов стереотаксическими операциями».

Створив новий напрям у нейрохірургії, розробив кріогенну техніку для стереотаксичних операцій на головному мозку. Розроблений ним прилад для стереотаксичних операцій отримав Золоту медаль на міжнародній виставці техніки в Лейпцизі (1972).

Лауреат Державної премії України (1977), Заслужений діяч науки (1995), Заслужений винахідник Радянського Союзу.

Член Європейської Асоціації нейрохірургічних товариств, Всесвітньої Федерації нейрохірургічних товариств, Міжнародної протиепілептичної ліги.

Основні напрями наукової діяльності: функціональна нейрохірургія, розробка проблеми нейрохірургічного лікування різних видів гіперкінезів, мимовільних рухів, комплексне, нейрохірургічне лікування епілепсії.

Автор 214 наукових праць, 3 монографій, 14 винаходів, 48 раціоналізаторських пропозицій.

Під його керівництвом виконано 11 кандидатських дисертацій.

Основні праці: «Стереотаксический метод операций в нейрохирургии» (1997), «Стереотаксичні операції в комплексному лікуванні епілепсії» (1999), «Обґрунтування комбінованих методів лікування епілепсії» (2000), «Етапи розвитку функціональної нейрохірургії на Україні» (2000), «Сучасні аспекти хірургічного лікування епілепсії» (2002), «Сучасні аспекти функціональної нейрохірургії» (2004).

Похований у Києві на Берковецькому кладовищі (ділянка № 88).

Лісяний Микола Іванович (06.04.1946–13.05.2023)

– лікар-імунолог, д-р мед. наук (1980), професор (1985), чл.-кор. НАМН України (2011).

Народився в с. Лосятин Васильківського району Київської області.

Закінчив Київський медичний інститут (1968).

Аспірант і асистент у Київському медичному інституті (1968–1973), старш. наук. співроб. Київського інституту удосконалення лікарів (1974–1981), співробітник Інституту нейрохірургії (1981–2023), керівник відділу нейроімунології (1982–2023).

У 1971 р. захистив кандидатську дисертацію на тему «Вивчення механізму інтерференції при пасивно-активній імунізації проти сказу», у 1980 р. – докторську дисертацію на тему «Формування імунних реакцій в умовах імунодефіциту, викликаного АЛС» (наймолодший доктор медичних наук у колишньому СРСР). Уперше експериментально визначив механізми виникнення імунодефіцитного стану внаслідок активації регуляторних супресорних лімфоцитів, що вибірково пригнічують реакції клітинного й гуморального імунітету.

Провідний учений у галузі імунології, відомий як організатор нового напрямку імунології – нейроімунології.

Основні напрями наукової діяльності: нейроімунологія, імунологія черепно-мозкової травми, імунологія та імуноterapia злоякісних пухлин мозку, біологія стовбурових клітин, трансплантаційний імунітет.

Разом із співробітниками відділу нейроімунології розробив та обґрунтував теорію місцевої імунної системи головного мозку (1991), згідно з якою спеціалізовані гліальні та нейрональні клітини виконують імуноподібні функції. Ця теорія отримала світове визнання. Автор концепції нейрогенного

імунodefіциту й механізмів його формування (1998). Співатор теорії післярадіаційної енцефалопатії в осіб, які постраждали від аварії на Чорнобильській АЕС.

За дослідження впливу малих доз іонізуючого випромінювання на нервову та імунну системи у 2016 р. нагороджений Грамотою ООН за вагомий внесок у вивчення наслідків аварії на Чорнобильській АЕС.

Під його керівництвом виконано 20 кандидатських і 3 докторські дисертації.

Автор понад 560 наукових праць, 10 монографій і 16 винаходів.

Нагороджений Почесною грамотою Верховної Ради України (2006), Почесною грамотою Кабінету Міністрів України (2011), Почесною грамотою НАН України, багатьма грамотами МОЗ України та НАМН України, медаллю «Ветеран праці» (2007), нагрудним знаком «Винахідник СРСР» (1989). Заслужений діяч науки і техніки України (1996).

Основні монографії: «Черепно-мозгова травма и иммунологическая реактивность организма» (1991), «Післярадіаційна енцефалопатія» (1993), «Механізми імунонейропатологічних процесів при дії радіаційного опромінення» (2001), «Иммунная система головного мозга» (1999), «Иммунология и иммунотерапия рассеянного склероза» (2003), «Нейрогенная дифференцировка стволовых клеток» (2005), «Иммунология и иммунотерапия злокачественных опухолей мозга» (2011).

Похований на Байковому кладовищі (ділянка №52а).

Лук'янов Тимофій Тимофійович (1897–1971)

– лікар-нейрохірург.

Народився в Білорусі (колишній Мінський губернії Російської імперії).

Закінчив Військово-медичну академію в Ленінграді (1930).

Служив лікарем-хірургом у військових частинах Радянської армії, зокрема під час боїв на Далекому Сході (1938–1939) та вторгнення радянських військ у Фінляндію (1939–1940). Під час боїв за Україну влітку 1941 р. потрапив разом із великим угрупованням радянських військ в оточення під Лубнами – Лохвицею. До березня 1942 р. перебував

у полоні, надаючи медичну допомогу в німецькому шпиталі для військовополонених, а далі приєднався до червоних партизанських загонів. У 1944–1946 рр. був провідним хірургом евакуаційного госпіталю № 6051.

У Київському НДІ нейрохірургії очолював поліклінічне відділення від заснування в 1950 р. до 1967 р., поєднуючи з науково-дослідницькою та практичною роботою в дитячому відділенні.

Автор понад 10 наукових праць, декількох винаходів і раціоналізаторських пропозицій у нейрохірургії.

Розробив модель закритої черепно-мозкової травми та створив оригінальний пристрій, який дає змогу дозувати силу дії механічного чинника, що вражає.

Нагороджений 2 орденами та 6 медалями.

Похований у Києві на Берковецькому кладовищі (ділянка № 46).

Лященко Дмитро Сергійович (27.07.1935 – 05.08.2001)

– д-р мед. наук (1994), дійсний член Академії інженерних наук України (1992).

Закінчив з відзнакою Київський медичний інститут (1959).

З 1961 р. працював в Київському НДІ нейрохірургії, де пройшов шлях від лікаря до керівника відділу клінічної електрофізіології та біофізики. У 1979 р. організував і очолював унікальну й першу в СРСР лабораторію біоенергетики та рефлексотерапії. З 1995 р. – професор кафедри систем і методів неруйнівного контролю в медицині Національного технічного університету України «Київський

політехнічний інститут».

У 1969 р. захистив кандидатську дисертацію на тему «Изменения сосудов и гемодинамики головы при краниостенозе», у 1994 р. – докторську дисертацію на тему «Информационно-энергетические механизмы иглотерапии».

Основні напрями наукової діяльності: нейроонкологія, дитяча нейрохірургія, східна медицина, біоенергетика, неруйнівний контроль.

Автор 60 наукових праць, співавтор 1 монографії, 4 винаходів, 11 раціоналізаторських пропозицій.

Основні праці: «Роль патологии сосудов в развитии краниостеноза», «Изменение внечерепных отделов сонных артерий при краниостенозе» (1971), «Информационно-энергетический аспект иглотерапии» (1983), «Первичные механизмы действия иглоукалывания и прижигания» (1987).

Похований у рідному селі Острійки на Київщині (Білоцерківський район).

Матюк Микола Григорович (01.01.1945–02.01.2006)

– лікар-нейрохірург.

Закінчив Львівський медичний інститут (1969).

У 1969–1971 рр. працював лікарем у медсанчастині Прикарпатського військового округу. Лікар-нейрохірург Чернігівської обласної лікарні (1971–1973). Клінічний ординатор Київського інституту удосконалення лікарів (1973–1975). У 1975–2005 рр. працював нейрохірургом у відділі функціональної нейрохірургії Інституту нейрохірургії.

Основні напрями наукової діяльності: функціональна нейрохірургія, хірургічне лікування екстрапірамідних гіперкінезів, епілепсії.

Автор 54 наукових праць, 1 винаходу, 5 раціоналізаторських пропозицій.

Основні праці: «Корекція психічних розладів у дітей, хворих на епілепсію, після стереотаксичних операцій» (1999), «Оцінка ефективності лікування епілепсії стереотаксичними операціями» (2000), «Принципи комбінованого лікування рефрактерної епілепсії» (2001).

Похований у рідному місті Острог Рівненської області на кладовищі по вул. Татарській.

**Мельниченко Вадим
Андрійович (02.10.1930–
19.05.2014)**

– лікар-нейрохірург, канд. мед. наук (1969).
Нейрохірург вищої категорії.

Закінчив Київський медичний інститут
(1963).

З 1963 р. працював в Інституті нейрохірургії:
науковий співробітник (1963–1973), завідувач
консультативної поліклініки інституту
(1970–1973), заступник головного лікаря
(1973–1979). У 1979–2014 рр. – лікар-нейрохірург
Київської лікарні швидкої медичної допомоги.

У 1969 р. захистив кандидатську дисертацію
на тему «Клиника, диагностика и хирургическое лечение внутримозговых кровоизлияний с прорывом крови в желудочковую систему».

Основні напрями наукової діяльності: судинна нейрохірургія.

Автор 36 наукових праць.

Основні праці: «Клініка, хірургічне лікування крововиливів у мозок з проривом у шлуночки мозку» (1969).

Похований у Києві на Берковецькому кладовищі (ділянка № 40).

Местечкіна Ася Яківна
(30.05.1918–?.11.2003)

– біохімік, д-р біол. наук (1966).

Народилася у Києві.

Закінчила Київський університет (1941).

Працювала в Київському університеті (1944–1945), завідувачкою біохімічної лабораторії в Київському НДІ нейрохірургії (1950–1965), старш. наук. співроб. у Київському НДІ ендокринології та обміну речовин (1965–1979).

Основні напрями наукової діяльності: роль вітаміну Е у розвитку м'язової дистрофії, нейрохімічні процеси, обмін білків та їхні фізико-хімічні властивості, вміст і метаболізм амінокислот, активність енергетичних про-

цесів у різних структурах мозку.

Основні праці: «Биохимические особенности отека и набухания при опухолях головного мозга» (1957), «Зміна вмісту вільних амінокислот у тканині мозку та плазмі крові кролів під впливом гідрокортизону (1975), «Пептидгідролазна активність у субклітинних фракціях мозку кролів за умов адrenaлектomії та введення гідрокортизону та АКТГ (1977), «Изменение активности тирозинаминотрансферазы в тканях кроликов при различном уровне кортикостероидов в организме (1977).

Миргородський Олег Якимович (12.08.1940–?)

– лікар-радіолог, канд. мед. наук (1980).

Народився в с. Глинне у Молдові (рум. Hlinaia, Слободзейський район).

Розпочав навчання у Вінницькому медичному інституті у 1964 р. Закінчив Київський медичний інститут (1968).

У 1968–1971 рр. працював лікарем у спортивній школі № 9 м. Києва та Київському НДІ медичних проблем фізичної культури.

З лютого 1971 р. працював у Київському НДІ нейрохірургії лікарем-радіологом, очоливши створену лабораторію радіонуклідної діагностики, старш. наук. співроб. (1980–1990),

провідн. наук. співроб. (1991–1993).

Захистив кандидатську дисертацію на тему «Енцефалоскенографія в діагностиці опухолей головного мозгу, розположених в області основи черепа» (1979).

Основні праці: «Радиоизотопное сканирование в диагностике базальных менингеом» (1975), «Комплексное радиоизотопное исследование в диагностике уровня и характера компрессии спинного мозга» (1978), «Интенсивность васкуляризации менингеом по данным радиоизотопной энцефалографии» (1978), «Определение пролиферативной активности нейроэктодермальных опухолей головного мозга методом меченых ядер Н-тимидином» (1978), «Некоторые показатели гемодинамики у больных опухолями больших полушарий мозга» (1979), «О кифосколиозе при интрамедуллярных кистах и опухолях спинного мозга» (1989), «Радиологическая диагностика хронического церебрального арахноидита» (1990).

Похований у м. Немирові Вінницької області.

**Михайловський Віктор
Семенович (12.02.1927–
19.05.2005)**

– нейрохірург, д-р мед. наук (1969), професор (1976).

Народився у м. Києві.

Закінчив Київський медичний інститут (1948).

З 1948 р. працював у Київському НДІ нейрохірургії: аспірант (1948–1951), мол. наук. співроб. (1951–1952), старш. наук. співроб. (1952–1957), завідувач відділу спінальної нейрохірургії (1957–1998).

Канд. мед. наук (1953). У 1966 р. захистив докторську дисертацію на тему «Хирургическое лечение невралгий тройничного нерва».

Відмінник охорони здоров'я (1971). Нагороджений 3 медалями.

Основні напрями наукової діяльності: протибольова нейрохірургія, спінальна хірургія, нейротравма, хірургічне лікування запальних процесів центральної нервової системи, нейроонкологія, стереотаксична хірургія.

Автор 155 наукових праць і монографій, 15 винаходів, 5 раціоналізаторських пропозицій. Під його керівництвом виконано 13 кандидатських дисертацій.

Основні праці: «Хірургічне лікування хворих з невралгією V нерва» (1964),

«Особливості хірургічних втручань при патології поперекових міжхребцевих дисків» (1966), «Локальна гіпотермія про пошкодження хребта і спинного мозку» (1975), «Особливості хірургічних втручань при екстрамедулярних пухлинах» (1983), «Больовий синдром після травматичної ампутації кінцівок» (1983).

Похований у Києві на Лук'янівському кладовищі.

Мінов Сергій Вікторович
(27.11.1960–31.12.2020)

– лікар-анестезіолог, канд. мед. наук (2011).
Лікар-анестезіолог вищої категорії.

Народився у м. Шостка Сумської області.

Закінчив Київський медичний інститут
(1988).

Працював в Інституті нейрохірургії: анестезіологом-реаніматологом (1988–2011),
завідувачем відділення інтенсивної терапії та
анестезіології (2011–2020).

У 2011 р. захистив кандидатську дисертацію
на тему «Особливості прогнозування і профілактики
ранньої поліорганної недостатності при черепно-мозковій травмі».

Заслужений лікар України (2016).

Основні напрями наукової діяльності: нейроанестезіологія та інтенсивна терапія,
розробка критеріїв смерті мозку у хворих із черепно-мозковою травмою.

Основні праці: «Радіотермометрія головного мозку для прогнозування і лікування
післяопераційних ускладнень у нейрохірургічних хворих» (1991), «Розробка
клінічних та біохімічних критеріїв смерті мозку у хворих з черепно-мозковою травмою» (1999), «Особливості ранньої поліорганної недостатності при черепно-мозковій травмі» (2010), «Особливості інфузійної терапії при внутрішньочерепних
крововиливах» (2012), «Тромбоемболія легеневої артерії у пацієнтів нейрохірургічного профілю в післяопераційному періоді: фактори підвищеного ризику смерті та профілактика» (2016).

Похований на Білому кладовищі у селі Білогородка Бучанського району Київської області.

**Морозов Анатолій
Миколайович (08.11.1949-
22.12.2021)**

– лікар-нейрохірург, д-р мед. наук (2000), професор (2002), чл.-кор. НАМН України (2021), Заслужений лікар України (1994).

У 1972 р. з відзнакою закінчив Вінницький медичний інститут ім. М.І. Пирогова, у 2016 р. – з відзнакою Національний медичний університет ім. О.О. Богомольця за спеціальністю «фармація».

У 1972–1974 рр. працював лікарем-хірургом у Вороновицькій районній лікарні (Вінницька область), поліклініці Черкаського шовкового комбінату, з 1974 р. – лікар-нейрохірург

Черкаської обласної лікарні, з 1988 р. – лікар-нейрохірург, завідувач відділення нейроtraвми Черкаської міської лікарні №3.

У 1979 р. вступив до клінічної ординатури з нейрохірургії в Київський НДІ нейрохірургії, яку закінчив в 1981 р. З 1981 р. – лікар-нейрохірург Київського НДІ нейрохірургії, з 1990 р. – старш. наук. співроб., у 2017–2021 рр. – головний лікар інституту.

У 1991–1992 рр. – асистент, у 1992–1999 рр. – доцент кафедри нейрохірургії Українського державного медичного університету ім. акад. О.О. Богомольця (нині – Національний медичний університет ім. О.О. Богомольця), з 2000 р. – професор кафедри нейрохірургії.

У 1988 р. захистив кандидатську дисертацію на тему «Контактная химиотерапия глиом головного мозга с применением полимерного пленочного депонатора», у 1999 р. – докторську дисертацію на тему «Клинико-эпидемиологические особенности острой черепно-мозговой травмы и специализированной нейрохирургической помощи в Украине».

Понад 10 років (1986–2000) поєднував клінічну та науково-педагогічну діяльність із роботою в МОЗ України на посадах головного інспектора Головного управління науково-дослідних робіт, заступника начальника Головного управління лікувально-профілактичної допомоги, помічника міністра, начальника Головного управління лікувально-профілактичної допомоги, голови Центральної атестаційної комісії та члена Колегії МОЗ України, протягом 7 років – заступника генерального

директора ДУ «Державний експертний центр МОЗ України», керуючи клінічним сектором Центру, був першим та беззмінним головою Центрального формулярного комітету МОЗ України.

У 2019 р. був нагороджений Почесною Грамотою Верховної Ради України «За особливі заслуги перед Українським народом», кавалер ордена «За заслуги» (2020). Мав вищу атестаційну категорію за спеціальністю «Організація і управління охороною здоров'я». З 2021 р. – радник президента та член правління ГО «Українська нейрохірургічна асоціація».

Основні напрями наукової діяльності: нейротравматологія, нейроонкологія.

Останніми роками працював у галузі соціальної медицини – проводив наукове та науково-методичне обґрунтування (на прикладі ДУ «Інститут нейрохірургії ім. акад. А.П. Ромоданова НАМН України») переходу закладів охорони здоров'я України від фінансової моделі утримання закладу на фінансову модель оплати за конкретно надані послуги, що є основою сучасної реформи системи охорони здоров'я України.

Автор 302 наукових праць, зокрема 25 монографій.

Основні праці: «Региональные и локальные методы химиотерапии злокачественных опухолей головного мозга» (1983), «Способ лечения злокачественных опухолей головного мозга» (а. с. М 1102094 от 07.03.94), «Способ лечения злокачественных опухолей» (а. с. 1124451 от 15.07.94), «Проблемы качества, эффективности и стандартизации в нейротравматологии как составной части современной модели здравоохранения» (1995), «Клинико-морфологическая характеристика тяжелой черепно-мозговой травмы» (1995), «Тимчасові стандарти діагностично-лікувального процесу стаціонарної допомоги» (1999), «Проблема якості в охороні здоров'я» (2002), «Уніфікована методика з розробки клінічних настанов, медичних стандартів, уніфікованих клінічних протоколів медичної допомоги, локальних протоколів медичної допомоги (клінічних маршрутів пацієнтів) на засадах доказової медицини (у 2 частинах)» (2009), «Про розробку першого випуску Державного формуляра лікарських засобів» (2009), «Триплексное сканирование в неврологии и нейрохирургии: Учебное пособие» (2013), «Державний формуляр лікарських засобів» (2009, 2010, 2011, 2012, 2013), «Застосування іонних блокаторів кетаміну та верапамілу для проведення диференційної діагностики рецидивів гліом та гальмування пухлиноасоційованого запалення при гліомах головного мозку» (2015), «Стандартизація в нейрохірургії (в шести частинах)» (2019, 2020), «Correlation between indicators of blood cells aggregation level and the number of lymphoblasts and monocytes in patients with glioblastomas» (2021).

Похований в с. Щасливому Бориспільського району.

Нехотяев Євген Георгійович (15.12.1920–20.10.1974)

– завідувач фотокінолабораторії.

Народився в Росії.

До початку війни професійно займався вокалом і закінчив 4-й курс Казанської консерваторії (оперний спів).

З 1941 р. партизан (розвідник-підривник) Першої Клетянської бригади, отримав тяжке поранення.

Після війни переїхав до Києва. У 1951–1974 рр. очолював фотокінолабораторію Київського НДІ нейрохірургії. Забезпечував зйомку патоморфологічних досліджень, створив фотоархів матеріалів із цього напря-

му.

У 1967 р. запровадив метод кінематографічної реєстрації для дослідження проліферації тканинних культур, що дало змогу спостерігати за процесами прижиттєвого поділу клітин пухлини, а також за особливостями їхньої реакції на дію протипухлинних препаратів.

Відмінник охорони здоров'я СРСР.

Похований у Києві на Байковому кладовищі.

**Носов Анатолій Тимофійович
(13.10.1935–24.11.2010)**

– д-р мед. наук (1985), професор (1995).

Закінчив Київський медичний інститут (1964), аспірантуру (1972).

З 1972 р. працював в Інституті геронтології, НДІ переливання крові та НДІ урології та нефрології старш. наук. співроб. лабораторії електронної мікроскопії.

Голов. наук. співроб., керівник лабораторії електронної мікроскопії Інституту нейрохірургії ім. акад. А.П. Ромоданова НАМН України (з 1991).

Канд. мед. наук (1972). У 1985 р. захистив докторську дисертацію на тему «Мор-

фо-функциональная оценка жизнеспособности трансплантированных почек».

Основні напрями наукової діяльності: трансплантація нирки та ембріональної нервової тканини, патоморфологія та ультраструктурні зміни нервової системи, ендокринних залоз і статевих органів, радіаційна патоморфологія нервової та ендокринної систем, патогенез черепно-мозкової травми, ультраструктурні та патогенетичні зміни тканин головного мозку під впливом високоенергетичного лазерного випромінювання.

Автор 150 наукових праць і співавтор 6 монографій.

Під його керівництвом виконано 3 докторські та 12 кандидатських дисертацій.

Основні праці: «Возрастные и атеросклеротические изменения сонных артерий человека» (1971), «Оценка жизнеспособности трансплантированных почек» (1984), «Клиническая морфология в урологии и нефрологии» (1990), «Післярадіаційна енцефалопатія» (1993), «Современные представления о патогенезе черепно-мозговой травмы» (1996), «Ультраструктурные изменения ткани головного мозга при лазерной коагуляции» (1996), «Хронічний вплив малих доз опромінення на нервову систему» (1998), «Вплив малих доз інкорпорованого Cs-137 на нейроендокринну систему» (1998), «Иммунная система головного мозга» (1999), «Чорнобиль. Зона відчуження» (2001).

Похований у Києві на Берковецькому кладовищі (ділянка № 27).

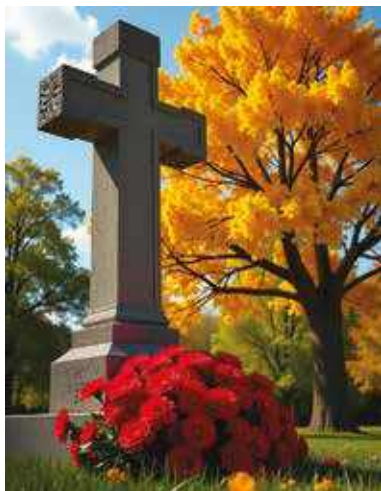
Окулова Лідія Петрівна (05.10.1920–?)

– біохімік, канд. мед. наук

Закінчила Київський медичний інститут (1947).

У 1953–1963 рр. працювала в Київському НДІ нейрохірургії науковим співробітником у лабораторії клінічної біохімії.

Захистила кандидатську дисертацію на тему «Некоторые биохимические показатели обмена веществ в динамике клинического течения острой закрытой черепно-мозговой травмы. Клинико-экспериментальные исследования» (1962).

Оришака Микола Іванович
(31.07.1957–16.05.2012)

– лікар-нейрохірург, канд. мед. наук (1994).
Нейрохірург вищої категорії.

Народився у Великих Сорочинцях на Полтавщині.

Закінчив Київський медичний інститут (1986).

З 1986 р. працював в Інституті нейрохірургії: анестезіолог, нейрохірург, завідувач відділення. З 1992 р. по 2012 р. працював на кафедрі нейрохірургії Національної медичної академії післядипломної освіти ім. П.Л. Шупика: асистент кафедри (1992–2000), доцент (2000–2012). Консультант поліклініч-

ного відділення Інституту нейрохірургії ім. акад. А.П. Ромоданова НАМН України та Київської міської лікарні.

У 1994 р. захистив кандидатську дисертацію на тему «Гіпербарична оксигенація в комплексному лікуванні тяжкої черепно-мозкової травми».

Основні напрями наукової діяльності: нейротравматологія, ускладнення нейротравми, застосування гіпербаричної оксигенації в нейрохірургії.

Автор 65 наукових праць, 1 монографії, 21 раціоналізаторської пропозиції.

Основні праці: «Застосування гіпербаричної оксигенації в комплексному лікуванні хворих з черепно-мозковою травмою» (1998), «Особливості лікування хворих з інфекційно-запальними ускладненнями при черепно-мозковій травмі» (2001).

Похований у с. Рудницьке Бариського району Київської області.

Орлов Юрій Олександрович (15.12.1941–30.10.2015)

– лікар-нейрохірург, д-р мед. наук (1983), професор. Нейрохірург вищої категорії. Головний дитячий нейрохірург МОЗ України (1997–2014).

Народився у Махачкалі (Дагестан).

Закінчив Вінницький медичний інститут (1965).

Протягом 50 років працював у Київському інституті нейрохірургії: аспірант (1965–1968), мол. наук. співроб. (1968–1980), старш. наук. співроб. (1980–1989), керівник відділу нейрохірургії дитячого віку (1990–2015).

Захистив кандидатську дисертацію на тему «Трудности и ошибки в диагностике уровня локализации экстрамедуллярных опухолей» (1969), докторську дисертацію на тему «Травматические внутричерепные кровоизлияния у лиц пожилого и старческого возраста» (1984).

Основні напрями наукової діяльності: дитяча нейрохірургія, нейроонкологія, нейротравматологія, судинна та спінальна нейрохірургія.

Ініціатор створення окремої спеціальності «дитяча нейрохірургія» (1997) і формування дитячої нейрохірургічної служби в Україні. Засновник та керівник науково-дослідної лабораторії «Дитячий нейрохірургічний центр».

Член редакційної колегії журналів «Український нейрохірургічний журнал», «Сучасна педіатрія» та інших вітчизняних і зарубіжних медичних видань.

Автор 285 наукових праць, зокрема 4 монографій, та 35 патентів.

Член експертної Ради ВАК України. Лауреат Державної премії України в галузі науки і техніки (2001).

Під його керівництвом виконано 1 докторську та 10 кандидатських дисертацій.

Похований у Києві на Лісовому кладовищі.

**Панченко Валерій Іванович
(04.08.1953–16.12.2014)**

– лікар-нейрохірург. Нейрохірург вищої категорії.

Закінчив Київський медичний інститут (1980).

Нейрохірург Київської міської клінічної лікарні №14 (1986–1988). З 1988 р. працював в Інституті нейрохірургії: нейрохірург відділення пухлин задньої черепної ями (1988–1991), лікар-нейрохірург поліклінічного відділення (1991–2014).

Основні напрями наукової діяльності: ускладнення черепно-мозкової травми, нейроонкологія.

Автор 5 наукових праць.

Пастушин Анатолій Іванович
(19.08.1947–27.02.2024)

– лікар-нейрохірург, канд. мед. наук (1981).
Нейрохірург вищої категорії.

Народився в с. Михайлівка Ярмолинецького району Хмельницької області.

Закінчив Вінницький медичний інститут ім. М.І. Пирогова за фахом «лікувальна справа» (1971).

У 1971–1972 рр. працював лікарем-хірургом Ігнатовецької дільничної лікарні (Хмельницька область), у 1972–1974 рр. – лікарем-нейрохірургом нейрохірургічного відділення Хмельницької обласної лікарні. У 1974 р. вступив до клінічної ординатури Київського

НДІ нейрохірургії, яку закінчив у 1976 р. Після закінчення аспірантури в 1978 р. до кінця лютого 2024 р. працював у відділенні патології хребта та спинного мозку Інституту нейрохірургії ім. акад. А.П. Ромоданова НАМН України.

Захистив кандидатську дисертацію на тему «Діагностика та хірургічне лікування менингіом спинного мозку».

У 1990–1992 рр. перебував у службовому відрядженні – працював лікарем-нейрохірургом центрального шпиталю м. Сана (Республіка Ємен).

Автор 67 наукових праць, 3 авторських свідоцтв та 12 раціоналізаторських пропозицій. Співавтор багатьох наукових тем, які розробляли в Інституті нейрохірургії.

Основні праці: Хирургическое лечение остеом околоносовых пазух, распространяющихся в полость черепа (1977), Сучасний погляд на лікування остеохондрозу поперекового відділу хребта (2000), Сучасні методи стабілізації травматичних пошкоджень краніо-вертебрального з'єднання, результати оперативних втручань (2006), Нейрохірургічне лікування пухлин спинного мозку шийної локалізації (2022).

Похований на Південному кладовищі Києва.

**Пацко Ярослав
Володимирович (07.06.1938–
01.01.2007)**

– лікар-нейрохірург, д-р мед. наук (1987).
Нейрохірург вищої категорії.

Закінчив Київський медичний інститут
(1961).

З 1961 р. працював в Інституті нейрохірургії:
лікар-науковий співробітник (1961–1964),
мол. наук. співроб. (1964–1972), старш.
наук. співроб. (1974–1985), завідувач нау-
ково-організаційного відділу (1989–2000).
Асистент кафедри нейрохірургії Київського
інституту удосконалення лікарів (1972–1974,
1985–1989).

Канд. мед. наук (1968). У 1987 р. захистив докторську дисертацію на тему «Аденоми гіпофіза із великим екстраселярним поширенням (діагностика і хірургічне лікування)». Відмінник охорони здоров'я (1972).

Основні напрями наукової діяльності: нейроонкологія, мікронейрохірургія, організація нейрохірургічної допомоги.

Першим в українській нейрохірургії впровадив методики трансфеноїдальних хірургічних втручань при новоутвореннях селярної ділянки.

Автор 58 наукових праць, 2 винаходів, 8 раціоналізаторських пропозицій.

Основні праці: «Досвід радикальних оперативних втручань з приводу краніофарінгіом» (1980), «Аденоми гіпофіза із великим екстраселярним поширенням» (1985), «Інвазивні аденоми гіпофіза» (1989).

Похований у Києві на Берковецькому кладовищі (ділянка № 39).

**Педаченко Георгій
Опанасович (17.07.1923–
26.07.2001)**

– д-р мед. наук (1965), професор (1966).

Учасник (гвардії рядовий), інвалід Великої Вітчизняної війни.

Закінчив із відзнакою Вінницький медичний інститут (1950).

По закінченні медичного інституту запрошений професором О.І. Арутюновим на роботу в Київський НДІ нейрохірургії. Клінічний ординатор (1950–1951), головний лікар (1951–1952), мол. наук. співроб. (1953–1954), старш. наук. співроб. (1954–1956), керівник клінічного відділу (з 1956 р.),

керівник відділу нейротравми і судинної патології головного мозку (1969–1987, за сумісництвом).

З 1956 р. – асистент (за сумісництвом), з 1957 р. – доцент, у 1960 –1993 рр. – завідувач кафедри нейрохірургії Київського інституту удосконалення лікарів, професор кафедри нейрохірургії (1993–1999).

У 1953 р. захистив кандидатську дисертацію на тему «Ангиография в диагностике опухолей больших полушарий головного мозга», у 1965 р. – докторську дисертацію на тему «Хирургическое лечение мозговых геморрагических инсультов».

Учень О.І. Арутюнова. Один із засновників сучасної нейрохірургії в Україні та СРСР. Піонер розвитку перкутанної церебральної ангиографії, фармакоангиографії, хірургічного лікування судинних захворювань головного мозку, вивчення впливу алкогольної інтоксикації та вікового чинника на перебіг черепно-мозкової травми та її хірургічне лікування.

Член президії правління (1982–1988) і почесний член (з 1988) Всесоюзного наукового

товариства нейрохірургів. Голова правління Київського міського та обласного товариств нейрохірургів (1983–1989). Академік Нью-Йоркської академії наук (1995). Нагороджений 2 орденами та 16 медалями.

Основні напрями наукової діяльності: церебральна ангиографія, судинна патологія, пухлини і травматичні ураження головного мозку.

Автор 519 наукових праць, 37 монографій і навчальних посібників, 30 винаходів. Під його керівництвом виконано 3 докторські та 34 кандидатські дисертації.

Основні монографії: «Мозговой геморрагический инсульт» (1972), «Кровоизлияния в мозжечок» (1975), «Острые нарушения мозгового кровообращения» (1980), «Черепно-мозговая травма при алкогольной интоксикации» (1982), «Сосудистая нейрохирургия» (1990), «Справочник по нейротравматологии» (1994), «Современные представления о патогенезе закрытой черепно-мозговой травмы» (1996), «Клиническое руководство по черепно-мозговой травме» (1998), «Алкогольная интоксикация в клинике неотложной нейрохирургии и неврологии» (2000).

Кабінетом Міністрів України та Київською міською державною адміністрацією в 2005 р. прийнято рішення встановити меморіальну дошку «видатному нейрохірургу, одному із засновників вітчизняної нейрохірургії» професору Г.О. Педаченку на будівлі, де він працював понад 50 років.

Про життя та діяльність Георгія Опанасовича можна прочитати в книзі за редакцією М.Є. Поліщука, Ю.Є. Педаченка «Учитель Педаченко Георгій Панасович. Людина. Лікар. Науковець» (Київ: Нова книга, 2015) <https://medkniga.com.ua/23207-uchitel-pedachenko-georgij-panasovich-lyudina-likar-naukovets/>.

Похований у Києві на Берковецькому кладовищі (ділянка № 72). Наказом Міністерства культури України від 22.11.2012 № 1364 могила Г.О. Педаченка занесена до Державного реєстру нерухомих пам'яток України.

Пелех Леонід Євстафійович (31.05.1927–28.09.1994)

– лікар-нейрохірург, д-р мед. наук (1969), професор (1969).

Закінчив Станіславський медичний інститут (1951).

Працював в Інституті нейрохірургії з 1953 р.: клінічний ординатор (1953–1956), мол. наук. співроб. (1956–1958), старш. наук. співроб. (1958–1969), керівник відділення клінічної діагностики ЦНС (1964–1965), керівник відділення хірургічної патології судин головного мозку (1965–1969). Виконував обов'язки

головного лікаря НДІ нейрохірургії. З 1969 р. – завідувач кафедри реабілітації Київського інституту удосконалення лікарів, у 1974–1986 рр. – проректор з наукової роботи.

Канд. мед. наук (1960). У 1969 р. захистив докторську дисертацію на тему «Тромбозы и стенозы сонных артерий различной этиологии (этиология, особенности клиники, принципы хирургического лечения)».

Основні напрями наукової діяльності: судинна нейрохірургія, нейроонкологія, реабілітація хворих нейрохірургічного та неврологічного профілю.

Автор 268 наукових праць, 7 методичних рекомендацій, 18 раціоналізаторських пропозицій, 23 винаходів, співавтор монографії. Заслужений винахідник.

Під його керівництвом виконано 20 кандидатських і 1 докторську дисертацію.

Ветеран праці, нагороджений медаллю.

Основні праці: «Стан окислювальних процесів у характеристиці загально мозкових реакцій при пухлинах головного мозку» (1951), «Значення серійного ангиографічного дослідження в діагностиці уражень екстракраніальних судин головного мозку» (1964), «Комплексні методи відновного лікування хворих на неврологічні захворювання» (1984).

Похований у рідному селі Великі Межирічі на Рівненщині.

Пельц Борис Абрамович
(16.01.1922–29.12.1980)

– лікар-нейрохірург, д-р мед. наук (1970).

Народився в Умані на Черкащині.

Закінчив Київський медичний інститут (1945).

Начальник медичної частини військ МВС СРСР (1945–1948). З 1948 р. працював у Київському НДІ нейрохірургії: клінічна ординатура (1948–1950), наук. співроб. (з 1950 р.), завідувач відділу дитячої нейрохірургії (1969–1980).

Канд. мед. наук (1954). У 1970 р. захистив докторську дисертацію на тему «Кістозні пухлини великих півкуль головного мозку

(клініка, діагностика і хірургічне лікування)».

Основні напрями наукової діяльності: нейроонкологія, нейротравматологія, вади розвитку центральної нервової системи.

Під його керівництвом виконано 10 кандидатських дисертацій.

Основні праці: «Методичні рекомендації з діагностики і лікування черепно-мозкової травми у дітей» (1980), «Особливості хірургічного лікування менінгіом у дітей» (1978), «Діагностичні труднощі при краніофарингіомах у дітей» (1973), «Про клініко-морфологічні особливості кістозних астроцитом головного мозку» (1969).

Похований у Києві на Байковому кладовищі.

**Подольський Тодосій
(Феодосій) Дмитрович
(14.08.1896–09.08.1967)**

— лікар-нейрорентгенолог, канд. мед. наук (1954).

Народився у селі Андрушки (колишнього Переяслав-Хмельницького району) та походить з козацького роду Чубуків-Подільських.

Закінчив Київський медичний інститут (1925).

Лікар-стажист окружної лікарні (м. Прилуки, 1925–1926), завідувач районної лікарні (с. Іваниця Прилуцького району, 1926–1930), лікар-інтерн рентгенівського інституту (м. Київ, 1930–1932), завідувач рентгенкабінету

поліклініки (м. Ніжин, 1932–1933), завідувач рентгенкабінету залізничної лікарні Південно-Західної залізниці (ст. Жмеринка, 1933–1936), мол. наук. співроб. рентгеновідділу Психоневрологічного інституту (м. Київ, 1936–1941), начальник рентгеновідділу нейрохірургічного госпіталю (Південно-Західний, Калінінградський, 1-й Прибалтійський і 2-й Далекосхідний фронти, 1941–1945), мол. наук. співроб., старш. наук. співроб. відділу рентгенології Інституту нейрохірургії (1948–1958), завідувач нейрорентгенологічного відділу (1959–1967).

Захистив кандидатську дисертацію на тему «Значение краниографии в диагностике арахноидэндотелиом (менингиом) головного мозга».

Нагороджений орденом Вітчизняної війни II ступеня.

Автор 25 наукових праць.

Основні праці: «К диагностике внутригрудных невrogenных опухолей» (1941), «Рентгенодиагностика травматических абсцессов мозга» (1945), «Дислокация при опухолях головного мозга в рентгеновском отображении» (1946), «К рентгенодиагностике опухолей III желудка» (1949), «Значение краниографии в диагностике менингиом головного мозга» (1955), «Рентгенологическая характеристика соотношений очаговых и гипертензионных изменений при опухолях головного мозга» (1957), «Краниографические изменения при артериовенозных аневризмах сосудов головного мозга» (1964).

**Пономарьова Ольга
Федорівна (11.09.1937–
24.07.2022)**

– біохімік, канд. біол. наук (1983).

Народилася в м. Красногірськ Московської області.

Закінчила Київський державний університет ім. Т. Г. Шевченка за фахом «біолог-біохімік» (1964).

Старш. наук. співроб. лабораторії клінічної біохімії Інституту нейрохірургії ім. акад. А. П. Ромоданова (1985–2009).

Захистила кандидатську дисертацію на тему «Состояние водно-электролитного обмена

при опухолях головного мозга» (1983).

Нагороджена 3 медалями. Відмінник охорони здоров'я (1983).

Основні напрями наукової діяльності: нейроонкологія, черепно-мозкова травма, цереброваскулярна патологія, радіаційна енцефалопатія, інтенсивна терапія.

Автор 83 наукових праць, співавтор 3 монографій, 3 методичних рекомендацій, 5 медико-біологічних нововведень.

Основні праці: «Вплив малих доз іонізуючого опромінення на метаболічний гомеостаз» (1998), «Клініко-лабораторні критерії смерті мозку у нейрохірургічних хворих» (2000), «Оцінка метаболічного гомеостазу при гліомах головного мозку» (2003), «Комплекс прогностичних критеріїв при хірургічному лікуванні хворих з цереброваскулярною патологією» (2003), «Особенности изменений водно-ионного обмена у больных при отстроченных травматических поражениях головного мозга» (2007), «Экспериментальные исследования действия магнитно-лазерной терапии на состояние водно-ионного обмена при легкой черепно-мозговой травме» (2007).

Похована на Північному кладовищі Києва.

**Приходченко Ірина
Олексіївна (19.05.1919–
17.07.1996)**

— лікар-імунолог, канд. мед. наук (1958).

Закінчила Київський медичний інститут (1947).

Учасник Великої Вітчизняної війни (1941–1945).

З 1948 р. працювала в Київському НДІ нейрохірургії: мол. наук. співроб., старш. наук. співроб. лабораторії експериментальної нейрохірургії (1948–1963), вчений секретар інституту (1964–1979), завідувачка лабораторії нейроімунології від її заснування до 1979 р., лікар лабораторії імунології (1979–1987).

Захистила кандидатську дисертацію на тему «Изменение температуры головного мозга при некоторых патологических его состояниях (экспериментальное исследование)».

Відмінник охорони здоров'я. Нагороджена 1 орденом і 8 медалями.

Основні напрями наукової діяльності: нейрофізіологія, нейроімунологія.

Автор 58 наукових праць та 1 винаходу.

Основні праці: «Зміни температури головного мозку при різних його патологічних станах» (1957), «Показники В-системи імунітету у хворих із закритою черепно-мозковою травмою» (1984), «Про ефективність тимостимуліну при комбінованій терапії злоякісних гліом в експерименті» (1984).

Похована на Південному кладовищі Києва.

Пронзельєв Павло Олексійович
(28.01.1922–11.02.1985)

— лікар-нейрохірург, д-р мед. наук (1973).

Народився у м. Києві.

Закінчив Київський медичний інститут (1945).

Викладач хірургії в Київському військовому медичному училищі (1945–1948).

З 1948 р. працював в Інституті нейрохірургії: клінічний ординатор (1948–1951), мол. наук. співроб. відділення нейроонкології (1953–1955), старш. наук. співроб. відділення дитячої нейрохірургії (1955–1957), керівник відділення нейроонкології (1957–1977), керівник науково-організаційного відділу

Інституту нейрохірургії (1977–1985).

У 1952 р. захистив кандидатську дисертацію на тему «Нейрохирургическая диагностика и лечение метастатических абсцессов головного мозга», у 1973 р. – докторську дисертацію на тему «Первичные опухоли боковых желудочков головного мозга».

Відмінник охорони здоров'я (1957). Нагороджений 5 медалями.

Основні напрями наукової діяльності: нейроонкологія.

Автор 55 наукових праць і 2 раціоналізаторських пропозицій.

Основні праці: «Лікування метастатичних абсцесів головного мозку» (1951), «Розвиток абсцесу в пухлині головного мозку» (1955), «Про порушення окислювальних процесів при пухлинах головного мозку» (1958), «Ангіографічні ознаки пухлин шлуночків головного мозку» (1970), «Нейрохірургічна допомога хворим у пізній період черепно-мозкової травми» (1984).

Похований у Києві на Берковецькому кладовищі (ділянка № 83).

**Разумовська-Молюкало
Людмила Петрівна
(29.09.1910–06.05.1995)**

– лікар-психіатр, д-р мед. наук.

Закінчила Ростовський медичний інститут (1930).

Ординатор клініки кафедри психіатрії Ростовського медичного інституту (1930–1939), ординатор психоневрологічної лікарні м.

Києва (1939–1941), лікар-психоневролог центральної поліклініки та консультант евакогоспіталей м. Ульяновська (1941–1944).

Наук. співроб. відділу психіатрії Київського психоневрологічного інституту (1944–1946),

старш. наук. співроб. відділу психіатрії (1946–1950), старш. наук. співроб. відділу органічної психопатології Київського НДІ нейрохірургії (з 1950), провідн. наук. співроб. по психопатології Інституту нейрохірургії.

Канд. мед. наук (1945). У 1971 р. захистила докторську дисертацію на тему «Психічні порушення при внутрішньочерепних аневризмах».

Відмінник охорони здоров'я (1980). Нагороджена 3 медалями.

Основні напрями наукової діяльності: патогенез психічних порушень при органічних ураженнях головного мозку, відновлення психічних функцій після нейрохірургічних втручань на головному мозку, психічні порушення при ендокринній патології, яка імітує нейрохірургічні захворювання, роль вікового чинника у формуванні особливостей психічних порушень при різних видах та фазах нейрохірургічних захворювань.

Автор 83 наукових праць.

Основні праці: «Психопатологічні порушення та розлад безумовної рефлексорної діяльності при пухлинах дієнцефальної ділянки» (1954), «Особливості психічної патології при

порушеннях сонних артерій в екстракраніальній ділянці» (1966), «Віддалені наслідки черепно-мозкової травми і порушення церебральної гемодинаміки» (1981), «Синдроми зниження психічної діяльності та порушення мозкової гемодинаміки» (1992).

Похована в Києві на Байковому кладовищі.

**Рашеева Ирина Георгиевна
(14.01.1930–26.11.2013)**

— лікар-патологоанатом.

Народилася в Києві.

Закінчила з відзнакою Київський медичний інститут (1954).

У Київському НДІ нейрохірургії працювала з 1954 р.: лікарем-науковим співробітником, у 1964–2001 рр. – лікарем-патологоанатомом (прозектором) патологоанатомічної лабораторії.

Практичну діяльність поєднувала з науково-дослідницькою роботою. Вивчала структуру та особливості кровопостачання астроцитом мозочка (1969–1971).

Основні напрями наукової діяльності: патоморфологія пухлин центральної нервової системи різної локалізації.

Автор та співавтор близько 30 наукових праць.

Основні праці: «Изменение структуры опухолей головного мозга в тканевых культурах под воздействием рентгеновских лучей» (1962, рукопис), «Влияние различных биологически активных веществ (НЦС) на рост опухоли в культурах ткани» (1963, рукопис), «Клинико-морфологические особенности аденом гипофиза в зависимости от направления преимущественного роста и размера опухоли» (1972).

Похована в Києві на Байковому кладовищі.

**Родіонов Олександр
Георгійович
(19.02.1952–10.05.2007)**

— лікар-анестезіолог, канд. мед. наук (1984).
Лікар вищої кваліфікаційної категорії.

Закінчив Київський медичний інститут
(1975).

У 1975–2007 рр. працював в Інституті нейро-
хірургії лікарем-анестезіологом

Відмінник охорони здоров'я.

Основні напрями наукової діяльності: нейро-
анестезіологія, трансфузіологія.

Автор 28 наукових праць.

Основні праці: «Гемодилуція в хірургічному
лікуванні нейроонкологічних хворих» (1984), «Штучна артеріальна гіпотензія
нітрогліцерином при нейрохірургічних втручаннях» (1986), «Анестезіологічне
забезпечення нейроонкологічних операцій у хворих похилого віку» (1990).

Похований у Києві на Берковецькому кладовищі (ділянка № 37).

**Ромоданов Андрій Петрович
(11.11.1920–05.08.1993)**

— д-р мед. наук (1963), проф., акад. АМН СРСР (1974–1991), акад. РАМН (1991), акад. АН України (1992), академік і член Президії АМН України (1993).

Народився у місті Лубни на Полтавщині.

Закінчив евакуйований у м. Челябінськ Київський медичний інститут (1942). Того ж року був мобілізований до лав діючої армії Західного фронту. Проїшов бойовий шлях від Москви до Берліна у званні капітана медичної служби і зустрів Перемогу 13 травня 1945 р.

З 1946 до 1949 р. А.П. Ромоданов — аспірант Київського психоневрологічного інституту. Учень академіка О.І. Арутюнова.

У 1949 р. захистив кандидатську дисертацію «Травматические гранулемы инородных тел в головном мозгу», у 1963 р. захистив докторську дисертацію на тему «Опухоли головного мозга у детей (клинические особенности, диагностика и лечение)».

У 1964–1993 рр. — директор Київського НДІ нейрохірургії. У 1986–1993 рр. — завідувач кафедри нейрохірургії Київського медичного інституту ім. О.О. Богомольця

Основні напрями наукової діяльності: нейроонкологія, судинна патологія головного мозку, нейрохірургія дитячого віку, нейротравма, функціональна та відновна нейрохірургія, вдосконалення нейрохірургічної служби в Україні.

Автор понад 450 наукових праць, зокрема 24 монографій, 23 винаходів.

Під його керівництвом виконано 30 докторських і 52 кандидатських дисертацій.

Голова Українського наукового товариства нейрохірургів. Відмінник охорони здоров'я

(1963). Заслужений діяч науки (1964), лауреат Державної премії України (1978) та премії імені М.Н. Бурденка (1982).

Учасник Великої Вітчизняної війни, пройшов бойовий шлях від Москви до Берліна. Нагороджений 10 орденами (із них 5 бойових) та 15 медалями, зокрема медаллю «Серп і Молот». Герой Соціалістичної Праці.

Основні праці: «Опухоли спинного мозга» (1976), «Родовая черепно-мозговая травма у новорожденных» (1981), «Атлас операций на головном мозге» (1986), «Атлас топической диагностики заболеваний нервной системы» (1987), «Нейрохирургия: Учебное пособие для медицинских институтов» (1990), «Черепно-мозговая травма и иммунологическая реактивность организма» (1991), «Черепно-мозговая травма и общесоматическая патология» (1992).

Похований у Києві на Байковому кладовищі.

**Ромоданов Сергій Андрійович
(24.01.1942–23.06.2016)**

— д-р мед. наук (1980), проф. (1982).

Закінчив Київський медичний інститут (1964).

Працював у Київському інституті удосконалення лікарів на кафедрі нейрохірургії: аспірант (1966–1968), асистент (1969–1972), доцент (1972–1982), професор (з 1982 р.). Науковий керівник клініки злоякісних Інституту нейрохірургії (з 1988 р.), заступник директора з наукової роботи (з 1993 р.).

Канд. мед. наук (1969). Захистив докторську дисертацію на тему «Діагностика і хірургічне лікування параселярних менингіом».

Лауреат Республіканської премії імені Миколи Островського (1976). Відмінник охорони здоров'я.

Основні напрями наукової діяльності: судинна нейрохірургія, нейротравма, нейроонкологія.

Автор 164 наукових праць, зокрема 4 монографій, 17 винаходів, 32 раціоналізаторських пропозицій.

Під його керівництвом виконано 1 докторську та 15 кандидатських дисертацій.

Основні праці: «Ангіографічна діагностика мозкового інсульту» (1975), «Ранні вирази нейрохірургічних захворювань» (1984), «Деонтологія в нейрохірургії» (1990), «Лазерна нейрохірургія» (1992).

Похований у Києві на Байковому кладовищі.

**Рудченко Володимир
Васильович (06.01.1937–
27.08.1972)**

– лікар-нейрохірург, канд. мед. наук (1964).

Закінчив Кримський медичний інститут у 1961 р.

Старший лаборант, асистент кафедри нейрохірургії Кримського медичного інституту

У 1965–1966 рр. – мол. наук. співроб. Київського НДІ нейрохірургії, з 1967 р. – старш. наук. співроб. нейроонкологічної клініки.

Захистив кандидатську дисертацію на тему «Діагностичне значення вимірювання артеріального тиску при судинних захворю-

ваннях і вогнищевих ураженнях головного мозку». Працював над докторською дисертацією, присвяченою хірургічному лікуванню гліальних пухлин великих півкуль головного мозку.

Автор понад 20 наукових праць, зокрема у співавторстві з А.П. Ромодановим, Ю.П. Зозулею, В.І. Щегловим, Я.В. Пацком, Г.П. Педаченком та іншими.

Основні праці: «О вторичных тромбозах магистральных сосудов головы и кавернозного синуса» (1965), «Пневмографическая характеристика степени изменений базальных подпаутинных цистерн при оптохиазмальном арахноидите» (1967), «Хирургическое лечение супратенториальных глиом методом резекции долей мозга вместе с опухолью» (1968), «К вопросу о реоперациях при продолженном росте глиальных опухолей больших полушарий головного мозга» (1969), «Синдром Броун–Секара в диагностике опухолей спинного мозга» (1969), «О внутримозговых кровоизлияниях, клинически протекающих как опухоли мозга» (1969), «Опыт тотального удаления невринома слухового нерва с сохранением лицевого нерва» (1970), «Клинические проявления и хирургическая

тактика при внутримозговых опухолях, прорастающих мозолистое тело» (1970), «Дифференциальная диагностика опухолей III желудочка и супраселлярных опухолей, растущих в направлении III желудочка» (1971), «К вопросу о так называемом синдроме пустого турецкого седла» (1971), «Некоторые вопросы клиники, диагностики и лечения больных отогенными абсцессами мозжечка» (1971), «Современные принципы хирургического лечения внемозговых опухолей sellarной области» (1972), «Патогенез нарушений витальных функций у больных глиомами больших полушарий головного мозга после проведения оперативных вмешательств повышенной радикальности» (1972), «Арахноидальные кисты в полости турецкого седла» (1973), «Хирургическое лечение прастволовых менингеом задней черепной ямки» (1973).

Трагічно загинув у серпні 1972 р. Похований у Києві на Байковому кладовищі (ділянка №6).

**Рудяк Костянтин Едуардович
(Езрович) (26.09.1928–
30.09.2020)**

– філолог, бібліограф, перекладач.

Народився у м. Джурин Могилів-Подільської губернії Вінницької області (нині – с. Джурин Шаргородського району Вінницької області).

Закінчив філологічний факультет Київського державного університету (1951).

Викладач іноземних мов Гомельського педагогічного інституту (1952–1956).

У 1956–1993 рр. працював в Інституті нейрохірургії: бібліограф (1956–1962), завідувач наукової бібліотеки (1962–1976), керівник

відділу наукової медичної інформації (1976–1993).

Провідний фахівець у галузі медичної інформації та бібліографії, автор фундаментальних інформаційно-бібліографічних довідників з важливих питань нейрохірургії та неврології (пухлини, судинна патологія центральної нервової системи, травма спинного мозку тощо), учасник і перекладач на міжнародних та вітчизняних форумах, автор оглядів зарубіжної літератури з актуальних питань нейрохірургії. Брав участь у виданні Української Радянської енциклопедії, журналів «Лікарська справа», «Клінічна хірургія», «Фармацевтичний журнал».

Заслужений працівник культури України (1987). Відмінник охорони здоров'я. Нагороджений 2 медалями.

Основні праці: «Пухлини головного та спинного мозку» (1963), «Судинна патологія головного та спинного мозку» (1973), «Травма хребта та спинного мозку» (1978), «Набряк головного мозку» (1960). Огляди зарубіжної літератури: «Пухлини головного та спинного мозку» (1976), «Травма хребта та спинного мозку» (1980).

З 1993 р. проживав у Сполучених Штатах Америки.

Похований у Чикаго (США).

**Рябоконт Микола Степанович
(18.02.1929–18.06.1981)**

— канд. мед. наук (1963).

Закінчив Донецький медичний інститут (1952).

З 1952 р. працював у Київському НДІ нейро-хірургії: клінічний ординатор (1952–1954), мол. наук. співроб. (1958–1968), старш. наук. співроб. (1968–1981), завідувач відділу хірургічного лікування епілепсії (1966–1980).

Відмінник охорони здоров'я (1971).

Основні напрями наукової діяльності: хірургічне лікування переломів шийного відділу хребта з пошкодженням спинного мозку, хірургічне лікування епілепсії.

Автор 54 наукових праць, 8 винаходів, 11 раціоналізаторських пропозицій.

Основні праці: «Переломи шийного відділу хребта» (1962), «Віддалені результати лікування епілепсії після видалення епілептичного вогнища» (1980), «Віддалені результати застосування хронічно імплантованих внутрішньомозкових електродів при лікуванні епілепсії» (1980), «Результати лікування епілепсії електричною стимуляцією кори мозочку» (1980).

Похований у Києві на Берковецькому кладовищі (ділянка № 58).

Самбор Володимир Кузьмич (03.09.1957–27.07.2016)

— лікар-нейрохірург, канд. мед. наук (2006).
Нейрохірург вищої категорії.

Закінчив із відзнакою Київський медичний інститут (1984).

У 1984–2016 рр. працював нейрохірургом відділення позамозкових пухлин Інституту нейрохірургії ім. акад. А.П. Ромоданова НАМН України.

У 2006 р. захистив кандидатську дисертацію на тему «Діагностика і хірургічне лікування атипичних та анапластичних менингіом головного мозку».

Основні напрями наукової діяльності: нейро-

онкологія.

Автор понад 20 наукових праць, 1 раціоналізаторської пропозиції та 2 винаходів.

Основні праці: «Brain edema in intracranial meningeomas and its significance for surgery» (1991), «Age-related structural-biological features of supratentorial meningeomas» (1994), «Предоперационная подготовка и особенности хирургических вмешательств при краниобазальных менигеомах» (1998), «Хирургическое лечение злокачественных менигеом головного мозга» (2000), «Злоякісні менигеоми у дітей» (2001).

Похований на Південному кладовищі Києва

**Сапон Микола Анатолійович
(17.04.1951–04.07.2016)**

— лікар-нейрохірург, д-р мед. наук (2007).
Нейрохірург вищої категорії.

Народився у Києві.

Закінчив Київський медичний інститут
(1977).

З 1977 р. працював в Інституті нейрохірургії:
співробітник клініки функціональної ней-
рохірургії (1982–1986), лікар-нейрохірург
клініки відновної нейрохірургії (1988–2016),
завідувач науково-організаційного відділу
(2001–2016).

У 1986–1988 рр. працював у МОЗ України
інспектором Головного управління науко-

во-дослідних робіт.

У 1992 р. захистив кандидатську дисертацію на тему «Эффективность стереотаксических операций в лечении экстрапирамидных гиперкинезов у больных различных возрастных групп», у 2007 р. – докторську дисертацію на тему «Диференційоване нейрохірургічне лікування невгамовних больових синдромів внаслідок органічного ураження периферичного відділу нервової системи».

У 1996–2000 рр. – секретар експертної ради
з клінічної медицини (хірургічні хвороби)
Вищої атестаційної комісії України.

У 1993–2013 рр. – відповідальний секретар
Української асоціації нейрохірургів.

У 1995–2016 рр. – відповідальний секретар
«Українського нейрохірургічного журналу».

Основні напрями наукової діяльності: функ-
ціональна нейрохірургія, відновна нейро-
хірургія, хірургічне лікування невгамовних
больових синдромів.

Автор 54 наукових праць, 2 методичних
рекомендацій і 14 патентів.

Під його керівництвом виконано 1 кандидат-

ську дисертацію.

Основні праці: «Стереотаксична біопсія мозкових структур у хворих з екстрапірамідною патологією і епілепсією» (1985), «Ритмічна фоновая активність таламічних нейронів у хворих з екстрапірамідними порушеннями рухів» (1987), «Порушення мнестичних функцій у хворих з паркінсонізмом при проведенні стереотаксичних втручань» (1991), «Ефективність стереотаксичних операцій у лікуванні екстрапірамідних гіперкінезів у хворих різних вікових груп» (1992), «Криодеструкция чувствительного корешка в лечении тяжелых форм невралгии тройничного нерва» (1997), «Електроміографічні критерії ефективності реіннервації після хірургічного лікування хворих з травмою плечового сплетення» (1998), «Surgical treatment of the patients with hard facial pain» (1999), «Анатомо-физиологическое обоснование и электрофизиологический контроль проведения ортотопической контралатеральной невротизации первичным средним стволом интактной стороны при тотальном плексите с интрадуральным отрывом CV–TI корешков» (2004), «Відновне хірургічне лікування наслідків ушкодження довгих гілок плечового сплетення з використанням тривалої електростимуляції» (2013), «Нейрохирургическая служба в Украине» (2014), «Смертность от cerebrovasкулярных болезней в Украине» (2016).

У 2016 р. за редакцією академіка Є.Г. Педаченка вийшла друком книга «Николай Анатольевич Сапон. Нейрохирург, жизнелюб, философ» https://neuro.kiev.ua/wp-content/uploads/Sapon_book_for_web.pdf.

Похований на Північному кладовищі Києва (ділянка № 69).

Семенов Микола Володимирович (1905-?)

– нейрофізіолог, д-р мед. наук (1952).

Народився в Москві.

Закінчив медичний факультет Першого Московського державного медичного університету (1929).

У 1932–1935 рр. – аспірант Інституту фізіології (Москва). Після захисту кандидатської дисертації завідував лабораторією фізіології та патології в Московському нейрохірургічному інституті.

З 1940 р. працював у Київському психоневрологічному інституті. Поєднував науково-експериментальну роботу в галузі нейрофізіології

та лікарську практику як старший науковий співробітник нейрохірургічної клініки.

У серпні 1941 р. разом із дружиною лікарем Г.І. Климаковою потрапив у полон під час київського оточення. Під час окупації Києва працював лікарем поліклініки водників.

У 1943–1946 рр. очолював нейрохірургічне відділення фронтового госпіталю. Нагороджений 2 орденами та 2 медалями.

У 1946 р. повернувся до роботи в Київському психоневрологічному інституті. Одним із його досягнень у повоєнній клініці стала розробка засобів боротьби з внутрішньочерепною гіпертензією після нейрохірургічних операцій.

У 1947 р. разом із доцентом М.А. Говсеєвим описав 20 випадків поранень лобних ділянок мозку, які ускладнилися типовою симптоматикою гострого живота, що мало важливе практичне значення.

У 1952 р. захистив докторську дисертацію під керівництвом професора О.І. Арутюнова на тему «Изменения температуры головного мозга и их возникновение в норме и патологии» (1952).

У 1950–1954 рр. очолював лабораторію експериментальної нейрофізіології в Київському нейрохірургічному інституті. Пізніше був переведений на роботу до Українського НДІ харчування.

Семенова Віра Михайлівна
(22.02.1940–13.06.2018)

– нейропатоморфолог, д-р мед. наук (1993).

Закінчила Київський медичний інститут (1965).

З 1965 р. працювала в Інституті нейрохірургії: лікар-науковий співробітник відділу нейропатоморфології (1965–1972), мол. наук. співроб. (1972–1986), старш. наук. співроб. (1987–1992), завідувачка лабораторії культивування тканин, голов. наук. співроб. (1992–2018).

Канд. мед. наук (1972). У 1993 р. захистила докторську дисертацію на тему «Экспериментально-морфологическая оценка эффективности антибластической терапии глиом головного мозга».

Відмінник охорони здоров'я. Нагороджена 2 медалями.

Основні напрями наукової діяльності: нейропатоморфологія центральної нервової системи, експериментальна нейроонкологія, клітинна експериментальна нейробіологія.

Автор 155 наукових праць і 8 раціоналізаторських пропозицій, співавтор 4 монографій.

Співкерівник 2 кандидатських дисертацій.

Член Російської асоціації клітинних культур (з 1992 р.), член Європейської асоціації тканинних культур (з 1993 р.).

Основні праці: «Некоторые особенности пролиферативной активности макроглиальных опухолей мозга в культуре тканей» (1982), «Взаимодействие эмбриональной нервной ткани с глиальной опухолью при их совместном культивировании и трансплантации в мозг» (1997), «Фотодинамическая терапия опухолей головного мозга: эффект в культуре глиомы (штамм 101.8)» (2000), «Изучение индукции дифференцировки клеток, полученных из эмбрионального и постнатального мозга в условиях культивирования in vitro» (2004), «Нейральные стволовые клетки головного и спинного мозга взрослого организма» (2005).

Похована на Південному кладовищі Києва.

**Сергієнко Тарас Михайлович
(06.07.1918–15.09.2001)**

– д-р мед. наук (1968), професор (1974).

Закінчив Перший Московський державний медичний університет (1941).

Учасник Великої Вітчизняної війни (1941–1945).

Хірург Гостомельської дільничної лікарні (1945–1948).

З 1948 р. працював в Київському НДІ нейрохірургії: аспірант (1948–1951), старш. наук. співроб. (1951–1956), керівник відділу експериментальної нейрохірургії (1956–1986), провідний науковий співробітник-консультант (1986–2001).

Канд. мед. наук (1953). У 1967 р. захистив докторську дисертацію на тему «Медленно нарастающая внутричерепная гипертензия (экспериментальное исследование)».

Відмінник охорони здоров'я. Нагороджений орденом та 14 медалями.

Основні напрями наукової діяльності: нейроонкологія, судинна нейрохірургія (патогенез), черепно-мозкова травма.

Автор 170 наукових праць, 5 винаходів і 80 раціоналізаторських пропозицій.

Під його керівництвом виконано 7 кандидатських і 2 докторські дисертації.

Основні праці: «Роль сосудистого фактора в патогенезі і компенсації внутрічерепної гіпертензії» (1964), «Набряк та набухання мозку як нейрохірургічна проблема» (1987), «Імпедансометрія в нейрохірургічній практиці» (1989), «Методика проведення роздільної імпедансометрії мозку і біологічних об'єктів» (1989).

Похований у Києві на Берковецькому кладовищі (ділянка № 39).

Скляренко Ніна Іванівна
(03.01.1927–02.04.2016)

Закінчила Львівський медичний інститут (1950).

У 1950–1952 рр. працювала лікарем-ординатором дільничної лікарні в с. Шевченково Кілійського району Одеської (Ізмаїльської) області.

З 1953 р. працювала в Інституті нейрохірургії: лікар-науковий співробітник (з 1953), завідувачка клінічно-діагностичної лабораторії (1956–2007).

Ветеран праці, відмінник охорони здоров'я (1972). Нагороджена Грамотами (1970, 2000) та Подякою Київського міського голо-

ви (2000).

Основні напрями наукової діяльності: дослідження цереброспінальної рідини та крові при травмах головного мозку, геморагічних інсультах, пухлинах і захворюваннях центральної нервової системи.

Автор 10 друкованих і 26 рукописних наукових праць, 1 раціоналізаторської пропозиції.

Основні праці: «Значення реакції зв'язування комплемента з цисторцирковим антигеном у діагностиці цистециркозу головного мозку» (1958), «Лікворологічні порушення та зміни складу цереброспінальної рідини при пухлинах задньої черепної ямки» (1963), «Деякі показники крові у динаміці болювого синдрому» (1965), «Дослідження чутливості до преднізолону у хворих з пухлинами дієнцефально-гіпофізарної ділянки» (1971).

Похована в Києві на Байковому кладовищі.

**Скуратов Василь Михайлович
(31.12.1927–21.12.1998)**

– лікар-нейрохірург, канд. мед. наук (1962).
Нейрохірург вищої категорії.

Закінчив Станіславський (Івано-Франківський) медичний інститут (1953).

Працював лікарем-хірургом в с. Олександрівка Миколаївської області.

З листопада 1953 р. – наук. співроб. Київського НДІ нейрохірургії, у 1961–1962 рр.

– лікар-анестезіолог, у 1962–1964 рр. – мол. наук. співроб.

У 1964–1965 рр. – лікар-нейрохірург лікарні «Медмістечко», у 1965–1986 рр. – лікар-нейрохірург Київської клінічної лікарні №14, у

1986–1998 рр. – лікар-методист організаційно-методичного відділу.

Учасник Великої Вітчизняної війни. Нагороджений орденом та медалями.

Автор 90 друкованих праць, 5 рукописів і 50 раціоналізаторських пропозицій.

Похований у Києві на Лісовому кладовищі.

**Сорочинський Цезарь Макарович
(20.04.1924–???.2009)**

– лікар-рентгенолог, канд. мед. наук (1961).

Народився у селі Мшанець Хмельницького району Вінницької області.

Закінчив із відзнакою Вінницький медичний інститут (1950).

У 1950 р. – клінічний ординатор в Інституті нейрохірургії, у 1952–2009 рр. працював у відділенні нейрорентгенології, у 1970–1977 рр. – завідувач цього відділу.

Захистив кандидатську дисертацію на тему «Замедленная и направленная пневмоэнцефало-графия при опухолях больших полушарий большого мозга».

Ветеран Великої Вітчизняної війни. За участь у бойових діях відзначений 3 державними нагородами.

Соснов Юрій Данилович
(17.05.1930–17.02.2015)

– лікар-нейрохірург, д-р мед. наук (1982).

Закінчив Одеський медичний інститут (1954).

Завідувач відділення гнійної хірургії лікарні ВТЛ «АП» 242 (1954–1955), лікар сільської дільничної лікарні в Одеській області (1955–1958), лікар туберкульозного санаторію «Чорноморка» (1958), викладач хірургії Одеського медичного училища № 3 (1958), ординатор нейрохірургічного відділення Одеської обласної лікарні (1959–1960). Асистент кафедри реабілітації Київського інституту удосконалення лікарів (1965–1974).

Працював у Київському НДІ нейрохірургії: клінічний ординатор (1961–1963), мол. наук. співроб. (1963–1965), старш. наук. співроб. відділення онкології (1974–1983), завідувач клініки позамозкових пухлин (1983–1990).

У 1967 р. захистив кандидатську дисертацію на тему «Клиника, диагностика и лечение метастазов рака в головной мозг», у 1981 р. – докторську дисертацію на тему «Комбинированное лечение злокачественных глиальных опухолей больших полушарий головного мозга (хирургическое вмешательство и химиотерапия)».

Відмінник охорони здоров'я.

Основні напрями наукової діяльності: нейроонкологія.

Автор 83 наукових праць, 1 монографії та 1 винаходу. Основні праці: «Вікові особливості діагностики гліобластом головного мозку» (1984), «Оперативні втручання при захворюваннях головного мозку» (1986), «Діагностика та лікування метастазів рака у головний мозок» (1987), «Вплив хірургічного втручання на стан системи імунітету при пухлинах головного мозку» (1990).

Похований у Нетаньї (Ізраїль).

Спасіченко Петро Васильович (17.11.1940–20.01.2011)

– анестезіолог-реаніматолог, канд. мед. наук (1981). Анестезіолог-реаніматолог вищої категорії.

Народився в с. Личанка Києво-Святошинського району Київської області.

Закінчив Київський медичний інститут (1964).

У 1964–2011 рр. працював в Інституті нейрохірургії: лікар (1964–1983), старш. наук. співроб. (1983–2011), завідувач відділення інтенсивної терапії та анестезіології №1 (1985–2011).

Винахідник. Відмінник охорони здоров'я (1978). Нагороджений 2 медалями.

Основні напрями наукової діяльності: анестезіологічне забезпечення та інтенсивна терапія хворих із пухлинами головного й спинного мозку, черепно-мозковою травмою та судинною патологією.

Автор 106 наукових праць, 4 методичних рекомендацій, 1 інформаційного листа, 8 винаходів і 36 раціоналізаторських пропозицій.

Основні праці: «Застосування методу гіпоксичного навантаження для виявлення компенсаторних можливостей вітальних функцій організму у хворих з пухлинами головного мозку» (1972), «Метод лікворного діалізу в ранньому післяопераційному періоді у хворих з пухлинами головного мозку» (1981), «Внутрішньосудинне низькоенергетичне лазерне опромінення крові в комплексному лікуванні нейрохірургічних хворих» (1989), «Лікування хворих з тяжкою черепно-мозковою травмою з застосуванням препарату L-лізин есцинат» (2004).

Похований у с. Личанка Бучанського району Київської області.

**Станіславський В'ячеслав
Григорович (20.11.1935–
26.06.1986)**

– д-р мед. наук (1973), професор (1978),
перший завідувач кафедри нейрохірургії
Київського медичного інституту.

Народився у Кам'янці-Подільському.

Закінчив Вінницький медичний інститут (1959).

З 1959 р. працював у Київському НДІ
нейрохірургії: лікар-науковий співробітник
(1959–1960), мол. наук. співроб. (1960–
1968), старш. наук. співроб. (1968–1970).

Доцент курсу нейрохірургії при кафедрі
нервових хвороб Київського медичного

інституту (1970–1981), завідувач кафедри нейрохірургії (1981–1986).

Канд. мед. наук (1965). У 1973 р. захистив докторську дисертацію на тему «Первинні саркоми півкуль мозку (патоморфологія, клініка, діагностика, хірургічне і комбіноване лікування)».

Основні напрями наукової діяльності: нейроонкологія, травматичні пошкодження центральної та периферичної нервової системи.

Автор 120 наукових праць, зокрема 2 монографій, 10 винаходів.

Нагороджений золотою та бронзовою медалями за участь у виставках.

Під його керівництвом виконано 7 кандидатських дисертацій.

Основні праці: «Патоморфологічна характеристика судин первинних внутрішньочерепних сарком» (1971), «Менінгеоми задньої черепної ямки» (1976), «Саркоми головного мозку» (1977), «Менінгеоми мозочкового намету» (1979), «Мікрохірургічні операції при травматичних пошкодженнях периферичних нервів» (1982).

Похований у Києві на Байковому кладовищі.

Сулій Микола Миколайович (04.10.1951–27.08.2000)

– лікар-нейрохірург, д-р мед. наук (1999).
Нейрохірург вищої категорії.

Закінчив Київський медичний інститут
(1979).

Старший лаборант кафедри нейрохірургії
Київського медичного інституту (1979–1985),
ординатор відділення нейрохірургії лікар-
ні №14 м. Києва (1985–1987), асистент
кафебри нейрохірургії Київського медичного
інституту (1988–1991), завідувач відділення
відновлювальної нейрохірургії Інституту ней-
рохірургії ім. акад. А.П. Ромоданова НАМН
України (1991–2000).

У 1987 р. захистив кандидатську дисертацію на тему «Реіннервація при пошкодженнях плечового сплетення», у 1999 р. – докторську дисертацію на тему «Диференційоване мікрохірургічне лікування травматичних ушкоджень плечового сплетення».

Лауреат Державної премії України в галузі науки та техніки (1998).

Основні напрями наукової діяльності: нейротравма, патологія периферичної нервової системи.

Автор 72 наукових праць, 21 винаходу, 26 раціоналізаторських пропозицій.

Основні праці: «Реіннервація при пошкодженнях плечового сплетення» (1987), «Лікування множинних пошкоджень периферичних нервів» (1988), «Мікрохірургічне лікування тотальних пошкоджень плечового сплетення» (1997), «Диференційоване лікування пошкоджень периферичних нервів» (1999).

Похований у Києві на Братському кладовищі.

**Сутковой Дем'ян Аврамович
(07.07.1940–21.01.2017)**

– біохімік, д-р біол. наук (2005).

Народився у Вінниці.

Закінчив Київський державний університет ім. Т.Г. Шевченка (1968).

Старш. наук. співроб. Київського НДІ нейрохірургії (з 1990 р.), провідн. наук. співроб. відділу нейробіохімії (з 2007 р.), завідувач лабораторії біохімії енергетичного обміну та окисно-антиоксидантного гомеостазу Інституту нейрохірургії (1991–2006).

Канд. біол. наук (1983). У 2005 р. захистив докторську дисертацію на тему «Стан окисно-антиоксидантної системи головного мозку

за умов впливу іонізуючої радіації та його корекція» (2005).

Лауреат премії ім. акад. О.О. Богомольця (1999) за цикл робіт «Стан окисно-відновних та антиоксидантних процесів при патології внутрішніх органів і ураженнях центральної нервової системи».

Основні напрями наукової діяльності: визначення енергогенерувального, окисно-відновного метаболізму й антиоксидантного статусу в організмі людини та центральній нервовій системі свавців при різних видах ушкодження головного мозку, спричиненого травматичною, судинною, онкологічною та радіаційною патологією, вивчення та розробка методів корекції енергогенерувального, прооксидантного й антиоксидантного статусу.

Автор 141 наукової праці, зокрема 4 монографій.

Похований у с. Данилівка Васильківського району Київської області.

Тананайко Петро Герасимович (29.06.1894–05.12.1958)

– лікар-нейрохірург, канд. мед. наук (1947).

Закінчив медичний факультет Київського університету (1916).

Військовий лікар царської армії (1916–1918), ординатор клініки Київського медичного інституту (1918–1923), лікар-хірург у поліклініці та бюро чергувань Червоного Хреста (1924–1925), завідувач хірургічного відділення Проскурівської окружної лікарні (Кам'янець-Подільська область), лікар-хірург 1-ї поліклініки м. Києва (1937–1941), начальник нейрохірургічної групи на фронті під час Великої Вітчизняної війни (1941–1945).

З 1945 р. працював у Київському НДІ нейрохірургії: мол. наук. співроб. відділення нейроонкології (1945–1948), старш. наук. співроб. відділення нейроонкології (1948–1952), керівник відділу вегетативної нервової системи (1952–1956), керівник відділу нейроонкології (1956–1958).

Нагороджений 3 орденами та 2 медалями.

Основні напрями наукової діяльності: кортико-вісцеральна патологія в хірургії, нейроонкологія.

Автор 8 наукових праць.

Основні праці: «К вопросу об оперативном лечении подвижной почки» (1926), «О язве тонкой кишки» (1931), «О повреждениях черепа и мозга» (1942), «Очаговые повреждения венозных пазух твердой мозговой оболочки и их хирургическое лечение» (1948).

Похований у Києві на Лук'янівському кладовищі.

Тарасенко Петро Сергійович (1895–?)

– лікар-невропатолог, перший керівник (в.о. директора) Київського науково-дослідного нейрохірургічного інституту (1950–1951).

Народився в с. Шаровка Богодухівського району Харківської області.

У 1906–1915 рр. працював прибиральником майстерень цукрового заводу поміщика Молдавського, землеробом у рідному селі та ремонтником на залізниці.

У 1915 р. призваний в армію рядовим, у 1917–1918 – фельдшер військового лазарету в м. Белебей без відповідної медичної освіти.

У 1918–1919 рр. – секретар воєнного відділу революційного комітету, у 1919–1920 рр. – фельдшер по боротьбі з епідемією тифу, у 1920–1923 рр. – фельдшер і завідувач воєнсанділоводства в підрозділах Червоної Армії.

У 1923 р. вступив до медичного технікуму в Уфі, який закінчив у 1925 р. Інструктор та організатор медицини Башкирської АРСР.

У 1929–1932 рр. – студент 1-го Московського медичного інституту. Закінчив повний курс медичних наук лікувально-профілактичного факультету (лікар-невропатолог).

У 1932–1933 рр. – старший інструктор Народного комісаріату охорони здоров'я РРФСР (Москва).

У 1933 р. направлений у Башкирську АРСР, де працював завідувачем районної лікарні, у 1935–1940 рр. – директором і головним лікарем Юлчитовського санаторію.

З 18 січня до 20 квітня 1939 р. пройшов курси вдосконалення з нервових хвороб Державного інституту вдосконалення лікарів ім. С.М. Кірова (Ленінград).

У 1940–1941 рр. – заступник наркому охорони здоров'я Башкирської АРСР.

У 1941–1945 рр. – працював в евакопунктах, був начальником евакогоспіталя №2819 і начальником Уккуруправління (м. Київ).

У 1945–1950 рр. – директор Київського психоневрологічного інституту.

1950–1951 – в.о. директора Київського НДІ нейрохірургії.

Ткач Анатолій Іванович
(23.12.1936–20.09.2020)

– лікар-нейрохірург, канд. мед. наук (1972).

Закінчив Вінницький медичний інститут (1960).

Лікар-хірург, головний лікар Успенської лікарні в Луганській області (1960–1963).

У 1963–2020 рр. працював в Інституті нейрохірургії: спец. ординатор (1963–1965), лікар-нейрохірург (1965–1967), завідувач поліклінічного відділення (1967–1972), старш. наук. співроб. (1976–1980), головний лікар (1980–2017).

Захистив кандидатську дисертацію на тему
 «Повторные оперативные вмешательства

при дискогенных пояснично-крестцовых радикулитах и компрессиях конского хвоста».

У 1973–1976 рр. перебував у відрядженні в Тунісі, де очолював нейрохірургічне відділення.

Керівник вищої категорії за спеціальністю «Організація і управління охороною здоров'я». Нагороджений 1 орденом і 3 медалями.

Основні напрями наукової діяльності: захворювання та травми хребта й спинного мозку. Автор 27 наукових праць і 4 винаходів.

Похований на Північному кладовищі Києва.

**Трищинський Анатолій
Іванович (20.05.1923–
31.03.2009)**

– лікар-анестезіолог, д-р мед. наук (1962), професор.

Народився на Сумщині.

Закінчив з відзнакою Вінницький медичний інститут (1950).

У 1950–1957 рр. працював у Київському інституті нейрохірургії.

У 1955 р. захистив кандидатську дисертацію на тему «Клиника, диагностика и лечение неврологических синдромов области лица» (1955).

З 1957 року працював в Київському інституті удосконалення лікарів. Завідував першою в

Україні кафедрою анестезіології та інтенсивної терапії в цьому закладі (1967–1996). У 1987 р. на базі Київської клінічної лікарні №3 створив Республіканський науково-практичний реанімаційний протисептичний центр (нині – Український медичний центр інтенсивної терапії сепсису).

Головний анестезіолог МОЗ України (1960–2003). Президент Асоціації анестезіологів України. Лауреат премії ім. акад. Палладіна АН УРСР (1985, за монографію «Ферментативные процессы и их коррекция при экстремальных состояниях»). Нагороджений трьома орденами та медалями.

Під його керівництвом захищено 14 докторських і 60 кандидатських дисертацій.

Автор та співавтор 14 монографій, 12 навчальних посібників, 9 винаходів і понад 200 наукових публікацій. Основні праці: «Операции на сердце с искусственным кровообращением» (1962), «Лечебная гипотермия» (1969), «История отечественной анестезиологии» (1976), «Обезболивание в амбулаторной практике» (1978), «Искусственная вентиляция легких» (1983), «Интенсивная терапия и дыхательная реанимация при астматических состояниях» (1985).

Похований у Києві на Байковому кладовищі.

Трош Рустем Меметович (26.08.1938–25.08.2010)

– лікар-нейрохірург, д-р мед. наук (1984), професор.

Закінчив Кримський медичний інститут (1962).

Головний лікар дільничної лікарні в Херсонській області (1962–1965), ординатор нейрохірургічного відділення Херсонської обласної лікарні (1965–1967).

З 1967 р. працював в Інституті нейрохірургії: клінічний ординатор (1966–1968), лікар-нейрохірург (1968–1975), головний лікар (1975–1980), ст. наук. співроб. (1980–1988), керівник нейроонкологічної

клініки (1988–2010).

Канд. мед. наук (1971). У 1984 р. захистив докторську дисертацію на тему «Диагностика и хирургическое лечение краниоорбитальных менингиом».

Заслужений лікар України (1999).

Основні напрями наукової діяльності: нейроонкологія.

Автор та співавтор 102 наукових праць, зокрема 2 монографій.

Під його керівництвом виконано 5 кандидатських дисертацій.

Основні праці: «Пухлини зорового горба і підкіркових вузлів головного мозку» (1977), «Краніоорбітальні пухлини» (1988), «Досвід лікування хворих з невриномою VIII нерва» (1999), «Хірургія позамозкових пухлин основи черепа» (2002–2003).

Похований у Києві на Берковецькому кладовищі (ділянка № 65).

**Тушевський Вадим Пилипович
(17.04.1925–05.09.2001)**

– д-р мед. наук (1978). провідний науковий співробітник НДІ нейрохірургії (1992).

Народився у м. Жмеринка Вінницької області.

Закінчив Вінницький медичний інститут (1950).

З 1950 р. працював в НДІ нейрохірургії: клінічний ординатор (1952), лікар-нейрохірург, наук. співроб., мол. наук. співроб. (1955–1965), старш. наук. співроб. (1965–1982), керівник лабораторії нейропатоморфології (1982–1986), старш. наук. співроб. (1987–1992).

Канд. мед. наук (1962). У 1978 р. захистив докторську дисертацію на тему «Ультроструктурна організація макрогліальних пухлин мозку людини».

Основні напрями наукової діяльності: ультроструктурна організація пухлин центральної нервової системи, проблеми набряку та дислокації мозку, епілепсії. Уперше довів великі можливості електронно-мікроскопічної діагностики пухлин мозку.

Автор 129 наукових праць та співавтор 1 монографії.

Академік Інтернаціональної академії патології США (1992).

Похований у Києві на Лісовому кладовищі.

Файнзільбер Яків Ісаакович (1900–1973)

– нейрохірург, канд. мед. наук (1947).

Народився у Василькові Київської області.

Закінчив Київський медичний інститут (1925).

У 1925–1926 рр. – лікар клініки невідкладної хірургії Жовтневої лікарні м. Києва, у 1927–1937 рр. – ординатор хірургічного відділення окружної бази в м. Бобруйськ (Білорусія), у 1937–1940 рр. – хірург лікарні імені І.П. Павлова в Києві. Учень П.С. Бабицького та Л.О. Корейши.

У 1946–1950 рр. – лікар-нейрохірург Київського психоневрологічного інституту,

старш. наук. співроб. (1950). Перший завідувач відділу нейротравматології Київського інституту нейрохірургії (1950–1962).

Учасник Великої Вітчизняної війни, воював на Волховському, III Прибалтійському і Білоруському фронтах. Нагороджений 2 орденами та 3 медалями.

Захистив кандидатську дисертацію на тему «Раннее хирургическое лечение огнестрельных ранений позвоночника и спинного мозга».

Автор 37 наукових праць з нейротравматології.

Основні праці: «Матеріали до клініки гострої травми черепа в світлі лікворної гіпо- та гіпертензії» (1952), «Раннє хірургічне лікування вогнепальних пошкоджень хребта та спинного мозку» (1955), «Діагностика та лікування закритих переломів кісток скеліття та основи черепа» (1957).

Феденко Юрій Захарович
(5.?.1937–10.02.2004)

– лікар-нейрохірург, канд. мед. наук (1970).
Нейрохірург вищої категорії.

Закінчив Київський медичний інститут
(1964).

Працював лікарем-нейрохірургом (1964–
1970).

Асистент курсу нейрохірургії Київського
медінституту (1970–1973), доцент кафедри
медичної реабілітації з курсу нейрохірургії
Київського інституту удосконалення лікарів
(1973–1985), лікар-нейрохірург Київської
міської лікарні №14 (1985–1988), лікар-ней-
рохірург Київської обласної лікарні (з 1988

р.).

Захистив кандидатську дисертацію на тему «Клиника, диагностика и хирургическое лечение менингиом крыльев основной кости».

Ветеран праці. Нагороджений 1 медаллю.

Основні напрями наукової діяльності: нейроонкологія, нейротравматологія, медична реабілітація хворих нейрохірургічного і неврологічного профілю.

Автор 63 наукових праць, 1 винаходу, 36
раціоналізаторських пропозицій.

Похований у Києві на Байковому кладовищі.

**Фіногенов Сергій
Миколайович (16.04.1909–
1987)**

– невролог, фізіотерапевт, д-р мед. наук (1957).

Народився в Санкт-Петербурзі.

Закінчив I Московський медичний інститут (1933).

З 1943 р. працював у фізіотерапевтичному відділенні Київського психоневрологічного інституту під керівництвом професора О.Р. Киричинського. Продовжив працювати в цьому відділенні після реорганізації закладу в 1950 р. у Київський нейрохірургічний інститут. За сумісництвом працював асистентом

кафедри фізіотерапії Київського інституту удосконалення лікарів, доцентом, у 1963– 1972 рр. – професором, завідувачем кафедри фізіотерапії.

Захистив докторську дисертацію на тему «Франклинизация и ее физиологическое обоснование».

Основні напрями наукової діяльності: травма периферичної нервової системи, черепно-мозкова травма, клінічна фізіологія та фізіотерапія.

Основні праці, зокрема у співавторстві з О.Р. Киричинським, А.І. Тріщинським, О.П. Харченком, Т.Г. Яркіною та іншими: «Физиотерапия болевого синдрома при травмах периферических нервов» (1947), «К характеристике болевого синдрома при невралгиях тройничного нерва» (1952), «Периферические сосудистые трофические реакции при острой черепно-мозговой травме» (1954), «Физиотерапевтическая техника и методика» (1956), «Посібник з фізіотерапії» (за заг. ред. С.М. Фіногенова. К.: Здоров'я, 1973. 259 с.) став першим із виданих українською мовою.

**Харченко Олександр
Петрович (10.11.1928–
04.09.1998)**

– лікар-невролог, канд. мед. наук (1966).

Народився в Харкові.

У 1947–1948 рр. навчався в Сталінському медичному інституті. 1949 р. переїхав до Києва та продовжив здобувати освіту в Київському медичному інституті, який закінчив у 1953 р.

З 1953 р. працював в Київському НДІ нейрохірургії: завідувач лабораторії клінічної електрофізіології (з 1954), ординатор (1953–1962), мол. наук. співроб. (1961–1976), старш. наук. співроб. (1976–1988).

Захистив кандидатську дисертацію на тему «О диагностическом значении электроэнцефалографии при опухолях полушарий большого мозга».

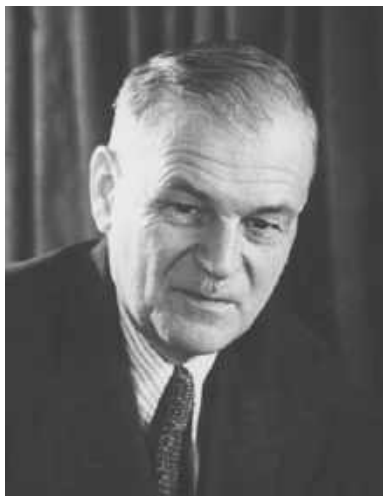
Основні напрями наукової діяльності: нейроонкологія, епілепсія, черепно-мозкова травма.

Автор 83 наукових праць, 4 винаходів і 19 раціоналізаторських пропозицій. Під його керівництвом виконано 1 кандидатську дисертацію.

Основні праці: «Про діагностичне значення електроенцефалографії при пухлинах півкуль великого мозку» (1966), «Характеристика вогнища епілептогенної активності» (1974), «Динаміка електрофізіологічних показників у віддалений період закритої черепно-мозкової травми» (1989).

Похований у Києві на Байковому кладовищі (стара польська ділянка).

**Хоминський Борис
Степанович (28.12.1895–
23.11.1977)**

– д-р мед. наук (1946), професор (1947).
Закінчив Київський медичний інститут (1921).
Ординатор (1922–1928), прозектор (1928–
1929) Київського психоневрологічного
інституту, завідувач патоморфологічно
лабораторією Київської психіатричної лікарні
(1929–1942), завідувач патоморфологічно
лабораторією Київського психоневрологічно-
го інституту (1945–1950), завідувач відділу
патоморфології Київського НДІ нейрохірургії
(1950–1975), професор-консультант відділу
патоморфології (1975–1977).

Захистив докторську дисертацію на тему «Матеріали по гистохимии липоидов при патологии нервной системы».

Основні напрями наукової діяльності: нейроонкологія, патологічна анатомія внутрішньочерепної гіпертензії, деяких інтоксикацій і гнійних захворювань мозку.

Автор 106 наукових праць і 2 монографій. Створив оригінальну класифікацію пухлин центральної нервової системи. Один із співавторів міжнародної класифікації пухлин ЦНС ВООЗ.

Під його керівництвом виконано 15 докторських і 24 кандидатських дисертацій.

Основні праці: «Питання патогенезу і класифікації гліальних пухлин» (1954), «Питання внутрішньочерепної гіпертензії в патоморфологічному освітленні» (1955), «Про грижевидні вклинення головного мозку, що утворюються при підвищеному внутрішньочерепному тиску» (1956), «Керівництво з патологічної анатомії ЦНС» (1962), «Гістологічна діагностика пухлин центральної нервової системи» (1969).

Похований у Києві на Берковецькому кладовищі (ділянка № 75).

**Хомицька Людмила
Пилипівна (21.02.1929–
02.11.1975)**

– біохімік, канд. мед. наук (1964).

Народилася в м. Ізюм на Харківщині.

Закінчила Київський медичний інститут (1952).

Працювала лікарем-терапевтом в Якутії.

У 1956–1960 рр. навчалася в аспірантурі при кафедрі біохімії Київського медичного інституту.

Захистила кандидатську дисертацію на тему «Вплив комплексного препарату вітамінів Р і С (галаскорбіна) на функцію щитоподібної залози» (1964). Працювала над доктор-

ською дисертацією. У Київському НДІ нейрохірургії очолювала відділ біохімії (1965–1975), була старшим науковим співробітником.

Під її керівництвом успішно впроваджувалися нові біохімічні методики для забезпечення наукових та лікувально-діагностичних потреб інституту.

Основні напрями наукової діяльності: дослідження впливу пухлин мозку та їх хірургічного лікування на стан ендокринної системи організму.

Автор понад 40 наукових праць. Основні праці: «Чувствительность к преднизолону у пациентов с опухолями диэнцефало-гипофизарной области» (1971), «Выделение катехоламинов при опухолях полушарий головного мозга в до- и послеоперационном периодах» (1973), «Функциональное состояние коры надпочечников и симпато-адреналовой системы до и после хирургического лечения болевых синдромов» (1970), «Функция глюкокортикоидов надпочечников при удалении опухолей полушарий головного мозга» (1972), «Состояние центральной регуляции глюкокортикоидной функции надпочечников при опухолях головного мозга» (1976).

Похована в Києві на Берковецькому кладовищі (ділянка № 44).

Хонда Олексій Миколайович (13.03.1949–04.05.2020)

– лікар-нейрохірург, канд. мед. наук (1989), доцент. Нейрохірург вищої категорії.

Закінчив із відзнакою Київський медичний інститут ім. О.О. Богомольця (1973).

У 1974–1976 рр. служив в армії лікарем, у 1974–1981 рр. працював у лікарні № 14 м. Києва, з 1981 р. – асистент кафедри нейрохірургії Національного медичного університету ім. О.О. Богомольця, лікар-нейрохірург відділення відновлювальної нейрохірургії Інституту нейрохірургії ім. акад. А.П. Ромоданова НАМН України, з 2001 р. – завідувач курсу нейрохірургії, доцент кафедри

хірургічних хвороб, травматології та ортопедії з курсом нейрохірургії Київського медичного університету. За сумісництвом з 2006 р.– провідний науковий співробітник ДУ «Науково-практичний центр ендоваскулярної нейрорентгенохірургії НАМН України» та з 2018 р.– лікар-нейрохірург Інституту нейрохірургії ім. акад. А.П. Ромоданова НАМН України.

Захистив кандидатську дисертацію на тему «Диагностическое значение кожной температуры при травматических повреждениях нервных стволов верхних конечностей до и после хирургического лечения».

Основні напрями практичної та наукової роботи: розробка та вдосконалення мікрохірургічних методик діагностики й лікування патології центральної та периферичної нервової системи.

Член Європейської та Всесвітньої асоціацій нейрохірургів, правління Всеукраїнського лікарського товариства, управи Світової Федерації Українських лікарських товариств.

Нагороджений Почесною грамотою МОЗ України, Почесною грамотою Асоціації навчальних закладів України недержавної

форми власності, медаллю «За працю і звитягу в медицині», Золотою медаллю «Незалежність» Національної спілки журналістів України, відзнакою Всеукраїнського лікарського товариства «За сумлінну працю» та іншими.

Автор та співавтор 37 наукових статей, 4 монографій, 12 публікацій навчально-методичного характеру, зокрема 4 навчальних посібників, 2 патентів.

Основні праці: «Мікрохірургічні операції при травматичних пошкодженнях периферійних нервів» (1982), «Особливості діагностики та лікування пухлин периферійних нервів» (1990), «Функціональний принцип в мікрохірургії периферичних нервів» (1996), «Патологические болевые синдромы при повреждениях периферических нервов и сплетений» (2003), «Неврологічні аспекти закритої черепно-мозкової травми» (2006), «Нейрохірургічне лікування травматичних ушкоджень краніовертебрального з'єднання» (2010), навчальний посібник «Нейрохірургія. Курс лекцій» (1998, 2000, 2002), монографії «Травматические повреждения позвоночника и спинного мозга» (2010), «Хірургічне лікування дискогенної патології хребта» (2012), «Діагностика та хірургічне лікування дискогенних нейрокомпресійних синдромів хребта» (2014), «Травматичні ушкодження хребта і спинного мозку» (2017).

Похований у м. Ніжин Чернігівської обл.

Цимбал Михайло Омелянович (03.12.1936–13.11.2017)

– лікар-нейрохірург, канд. мед. наук (1981).
Нейрохірург вищої категорії.

Закінчив Одеський медичний інститут
(1964).

У 1964–1969 рр. працював нейрохірургом
Кіровоградської обласної лікарні.

З 1969 р. працював в Київському НДІ нейро-
хірургії: клінічним ординатором (1969–1971),
аспірантом (1971–1973), ординатором-нейро-
хірургом (1973–1991), наук. співроб. від-
ділення патології хребта та спинного мозку
(1992–2017).

Захистив кандидатську дисертацію на тему
«Каротидная ангиография и ангиотопометрия в диагностике внемозговых опухолей селлярной области».

Основні напрями наукової діяльності: нейроонкологія, патологія хребта та спинного мозку.

Автор 37 наукових праць.

Основні праці: «Хірургічне лікування хворих з компресією спинного мозку, обумовленою пухлинами, дискогенною патологією та травмами хребта», «Про диференційні доступи для усунення компресії спинного мозку та його корінців при травматичних пошкодженнях шийного відділу хребта».

Похований на новому кладовищі с. Софіївська Борщагівка (Бучанський район, Київська область).

**Цімейко Орест Андрійович
(03.05.1941–03.05.2015)**

– лікар-нейрохірург, д-р мед. наук (1993).
Нейрохірург вищої категорії.

Закінчив Івано-Франківський медичний
інститут (1969).

Хірург Петрівської центральної районної лі-
карні в Кіровоградській області (1969–1970),
лікар-нейрохірург Кіровоградської обласної
лікарні (1970–1972), клінічний ординатор
Київського інституту удосконалення лікарів
(1972–1974), аспірант (1974–1976), мол.
наук. співроб. Інституту нейрохірургії (1976–
1983), старш. наук. співроб. (1983–1987),
завідувач клініки хірургічного лікування

патології судин головного мозку Інституту нейрохірургії ім. акад. А.П. Ромоданова
НАМН України (1995–2015).

У 1992–1994 рр. перебував у відрядженні в Камеруні.

Канд. мед. наук (1977). У 1993 р. захистив докторську дисертацію на тему
«Реваскуляризаационные операции при окклюзионно-стенотических поражениях
сосудов кровоснабжающих полушария большого мозга».

Перший в Україні впровадив мікрохірургічні реконструктивні операції при стено-
тично-оклюзійних ураженнях магістральних мозкових судин, удосконаливши на-
явні методики. Був членом наукової групи з координації та узагальнення резуль-
татів реваскуляризаційних операцій
у СРСР.

Нагороджений почесним дипломом
і бронзовою медаллю ВДНГ СРСР за
розробку та впровадження в практи-
ку судинних відділень мікрошовного
матеріалу (1985). Розробив і впрова-
див сучасні методи диференційова-
ного лікування (едоваскулярного та
мікрохірургічного) гострих порушень
мозкового кровообігу, спричинених
ішемічними ураженнями, розрива-

ми артеріальних аневризм і артеріовенозних мальформацій. Першим в Україні впровадив малоінвазивні хірургічні методики транслюмінальної ангіопластики з ендопротезуванням при стенотичних ураженнях сонних і хребтових артерій.

Відмінник охорони здоров'я. Заслужений лікар України (2001).

Основні напрями наукової діяльності: нейротравматологія, нейроонкологія, судинна патологія головного мозку.

Автор понад 140 наукових праць, 8 винаходів, 35 раціоналізаторських пропозицій, 6 методичних рекомендацій.

Під його керівництвом виконано 6 кандидатських дисертацій.

Основні праці: «Ангіографічна діагностика забоїв головного мозку» (1977), «Ускладнення на різних етапах видалення невриною VIII нерва і їх попередження» (1984), «Множинні ЕіКМА в лікуванні ішемічних уражень головного мозку» (1989), «Диференційований підхід до хірургічного лікування АВМ головного мозку» (1997), «Транскраніальні хірургічні втручання з приводу артеріальних аневризм головного мозку в гострому періоді субарахноїдальних крововиливів» (1999).

Похований у Вишгороді на новому міському кладовищі.

**Чепкий Леонард Петрович
(02.03.1925–13.09.2019)**

– лікар-анестезіолог, д-р мед. наук.

професор кафедри анестезіології та інтенсивної терапії НМУ імені О.О. Богомольця, провідний науковий співробітник Інституту нейрохірургії ім. А.П. Ромоданова НАМН України.

Народився у м. Гайсин Вінницької області.

Закінчив Львівський медичний інститут (1950).

Учасник Великої Вітчизняної війни (1943–1945). Нагороджений орденами Червоної Зірки, Вітчизняної війни I ступеня, 5 медалями.

З 1950 р. працював в Інституті нейрохірургії: клінічний ординатор (1950–1952), наук. співроб. (1953–1955). У 1955–1962 рр. – асистент кафедри хірургії Дніпропетровського медичного інституту. У 1962–1974 рр. – завідувач відділу анестезіології Київського інституту туберкульозу та грудної хірургії. У 1974–1991 рр. – завідувач кафедри анестезіології та реаніматології Київського медичного інституту. У 1992–2017 рр. – професор кафедри анестезіології та інтенсивної терапії Національного медичного університету імені О.О. Богомольця та провідний науковий співробітник Інституту нейрохірургії ім. А.П. Ромоданова НАМН України.

У 1954 р. захистив кандидатську дисертацію з нейрохірургії, у 1962 р. – вперше в Україні докторську дисертацію з анестезіології. Перший в Україні професор-анестезіолог (1964). Відмінник охорони здоров'я (1968). Лауреат Державної премії УРСР (1989), Заслужений діяч науки і техніки України (1996), лауреат Премії АМН України (2005). Нагороджений Почесною Грамотою Верховної Ради України (2005).

Автор 397 наукових праць, зокрема 27 мо-

нографій, 4 підручників та 7 навчальних посібників. З його участю вперше в СНД опубліковано монографії з лікувальної гіпотермії, трихлоретиленового наркозу, амбулаторної анестезії, геріатричної анестезіології та реаніматології, анестезії та інтенсивної післяопераційної терапії при ожирінні. Вперше в Україні опубліковано 2 монографії з проблем медичної кібернетики, про ускладнення при операціях зі штучним кровообігом, 2 підручника та 2 навчальних посібника з анестезіології-реаніматології та інтенсивної терапії для вищих навчальних медичних закладів і медичних коледжів, 2 навчальних посібника з медицини катастроф, навчальний посібник із геріатричної анестезіології та реаніматології швидкої медичної допомоги, довідник з анестезіології.

Підготував 59 дисертантів, із них 8 докторів медичних наук. Серед його учнів 2 члени-кореспонденти АН України, 14 професорів-завідувачів кафедрами та відділеннями анестезіології, хірургії, терапії, фармакології, біохімії, кардіохірургії. Він засновник наукової школи з кардіоанестезіології та нейроанестезіології.

Основні монографії: «Лечебная гипотермия» (1969), «Интенсивная послеоперационная терапия» (1984), «Интенсивная терапия хирургических больных пожилого и старческого возраста» (1987), «Реаніматологія та інтенсивна терапія» (1994), «Анестезіологія, реаніматологія та інтенсивна терапія» (2004).

Про життя та діяльність Л.П. Чепкого можна подивитися в презентації «Леонард Петрович Чепкій. Вже, а може ще... 80» http://neuro.kiev.ua/wp-content/uploads/Чепкому_80.pdf

Похований у Києві на Байковому кладовищі.

**Черченко Ада (Аріада)
Павлівна (29.10.1938–
19.09.2006)**

– нейроелектрофізіолог вищої кваліфікації,
канд. мед. наук (1983).

Закінчила Київський медичний інститут
(1962).

Працювала лікарем-терапевтом у Ново-Петрівській дільничній лікарні Києво-Святошинського району (1962–1963), старшим лаборантом відділу неврології та нейрофізіології Інституту фізіології ім. О.О. Богомольця АН УРСР (1964–1966). У 1967 р. вступила до очної аспірантури при кафедрі фізіології людини та тварин Київського університету

ім. Т.Г. Шевченка.

З 1971 р. працювала в Київському НДІ нейрохірургії, спочатку лікарем, а з 1973 р. – у лабораторії експериментальної нейрохірургії: у 1973–1987 рр. – мол. наук. співроб., у 1988–1991 рр. – старш. наук. співроб., у 1991–2006 рр. – провідн. наук. співроб., у 1993–2006 рр. – завідувачка.

Захистила кандидатську дисертацію на тему «Роль медиаторных систем базолатеральной зоны миндалевидного комплекса и среднего гипоталамуса в формировании височного эпилептического приступа (Экспериментальное исследование)». Нагороджена дипломом Президії АМН України (1999).

Основні напрями наукової діяльності: експериментальне моделювання епілепсії, вивчення питань епілептогенезу, впливу іонізуючої радіації на центральну нервову систему, визначення можливостей застосування гліальнозбагачених фракцій різних структур мозку та ембріональних нейрональних клітин-прекурсорів як імплантаційного матеріалу в реконструктивній нейрохірургії.

Основні праці: «Вплив введення карбахоліну на мигдалевий комплекс кішок» (1977), «Вплив алогенної внутрішньочерепної трансплантації ембріональних нейронних клітин-попередників на гуморальну імунну відповідь на нейроспецифічні білки у кролів (1992), «Черепно-мозкові травми як фактор ризику виникнення епілепсії» (1997), «Фактори ризику «пізньої» посттравматичної епілепсії» (2003), «Dysregulation of non-heme iron metabolism in glial brain tumors» (2005).

Шамаєв Михайло Іванович (29.03.1926–24.09.2013)

– патоморфолог, патологоанатом, д-р мед. наук (1984). Патологоанатом вищої категорії.

Народився у м. Марганець Дніпропетровської області у родині лікарів.

Закінчив Київський медичний інститут (1949) та аспірантуру при кафедрі топографічної анатомії і оперативної хірургії цього закладу (1953).

Учасник Великої Вітчизняної війни.

У 1953–1961 рр. працював асистентом кафедри нормальної анатомії Київського медичного інституту. З 1961 р. – у Київсько-

му НДІ нейрохірургії: старш. наук. співроб., керівник створеної ним лабораторії топографічної та мікрохірургічної анатомії нервової системи (1961–1986), голов. наук. співроб., керівник відділу нейропатоморфології (1986–2013).

Канд. мед. наук (1958). Захистив докторську дисертацію на тему «Изменения мозговых сосудов при глиомах полушарий мозга (макро-микроскопическое исследование)».

У 1992 р. йому присвоєно вчене звання професора за спеціальністю «патологічна анатомія».

Відмінник охорони здоров'я. Заслужений діяч науки і техніки України (2001). Нагороджений 3 медалями.

Основні напрями наукової діяльності: топографічна та мікрохірургічна анатомія, судинні, пухлинні, травматичні та радіаційні ураження нервової системи.

Автор 171 наукових праць, співавтор 3 монографій.

Під його керівництвом виконано 7 докторських і 15 кандидатських дисертацій.

Член Української та Європейської асоціацій нейрохірургів, редколегії «Українського нейрохірургічного журналу».

Основні праці: «Морфологічні особливості судин головного мозку при геморагічних та ішемічних інсультах» (1965), «Васкуляризація нейроектодермальних пухлин різного ступеню злоякісності» (1971), «Зміни мозкових судин при гліомах півкуль великого мозку» (1983), «Морфологічні зміни головного мозку під впливом внутрішнього радіаційного опромінення» (1993), «Критерії смерті мозку у нейрохірургічних хворих» (1998), «Мікрохірургічна ендоскопічна анатомія шлуночнової системи головного мозку» (2000), «Патогенетичний підхід до лікування гормонозалежних менингіом головного мозку» (2003), «Особливості топографії та мікрохірургічної анатомії петроклівальних менингіом субсупратенторіальної локалізації» (2004), «Detection of polyomavirus DNA in human brain tumors» (2004).

Похований у Києві на Байковому кладовищі.

**Шуліка-Корочанський
В'ячеслав Олександрович
(17.10.1883–30.05.1952)**

– лікар-нейрохірург, канд. мед. наук (1947).

Народився в Куп'янську на Харківщині.

Закінчив із відзнакою Петербурзьку військово-медичну академію (1908). Успішно склав іспити на звання доктора медицини (1912) та польового хірурга (1915). Завідувач хірургічного відділення Хабаровського (1909–1911) та Гродненського (1912) військових госпіталів.

У 1913–1914 рр. – ординатор клініки професора С.П. Федорова в Петербурзі.

У 1915–1917 рр. брав участь у Першій світовій війні, лікуючи поранених на фронті й у тиллових госпіталях.

Навесні 1918 р. направлений у Київ, де очолив хірургічне відділення Київського клінічного госпіталю, у 1919 р. став його головним лікарем.

У 1921–1924 рр. головний лікар Жовтневої лікарні.

За сумісництвом у 1918–1924 рр. був старшим асистентом хірургічної клініки Київського медичного інституту (впродовж одного року був її завідувачем), читав самостійні курси з хірургії на факультеті.

У 1924–1937 рр. – завідувач хірургічного відділення лікарні в Брянську.

У 1935 р. закінчив льотну школу ТСОАВІАХІМ (Товариство сприяння обороні, авіаційному і хімічному будівництву), одержавши звання пілота.

У 1937–1941 рр. працював консультантом-хірургом у лікарнях Москви.

У 1941–1944 рр. перебував в евакуації в Іжевську, звідки повернувся на постійну роботу до Києва.

У 1944–1952 рр. доцент кафедри нейрохірургії Київського інституту удосконалення лікарів, очолюваної професором О.І. Арутюновим.

Основні наукові праці присвячені питанням травми хребта і спинного мозку, фантомних болів при ампутації кінцівок.

Захистив кандидатську дисертацію на тему «Фантом и фантомные боли после ампутации нижней конечности» (1947).

Похований у Києві на Лук'янівському кладовищі.

**Щеглов Віктор Іванович
(26.12.1938–15.09.2018)**

– лікар-нейрохірург, канд. мед. наук (1972), професор. Нейрохірург вищої категорії.

Народився в с. Новогригорівка Херсонської області.

Закінчив Харківський медичний інститут (1962).

Навчався в інтернатурі із загальної хірургії на базі Сумської обласної лікарні (1962–1965).

Пройшов спеціалізацію з нейрохірургії в Київському інституті удосконалення лікарів та навчався в аспірантурі з нейрохірургії в Київському НДІ нейрохірургії (1965–1968).

Захистив кандидатську дисертацію на тему «Клиника, диагностика и хирургическое лечение опухолей переднего отдела лобной доли». Наук. співроб., старш. наук. співроб. (1978), завідувач відділення судинної нейрохірургії Інституту нейрохірургії (1968–1997), директор Науково-практичного центру ендovasкулярної нейрорентгенохірургії НАМН України (1997–2018).

Заслужений лікар України (1994), лауреат V Загальнонаціональної програми «Людина року-2000» у номінації «Вчений року», професор зі спеціальності «нейрохірургія» Університету комплексної системи безпеки при Всесвітній академії наук (2005), академік Всесвітньої академії наук комплексної безпеки (2005).

Основні напрями наукової діяльності: розробка нових та вдосконалення існуючих ендovasкулярних технологій лікування захворювань головного та спинного мозку.

Основні праці: «Современные возможности эндovasкулярных операций с помощью отделяемого баллона-катетера в лечении некоторых сосудистых заболеваний головного мозга» (1979), «Эндovasкулярные вмешательства с помощью баллонов-катетеров в химиотерапии больных со злокачественными глиомами головного мозга» (1981), «Принципы и методы внутрисосудистой нейрохирургии» (1986), «Эндovasкулярная дилатация магистральных артерий головного мозга при стенозе и спазме» (1989), «Судинні аномалії у дітей: принципи діагностики і лікування» (1995), «Комплексное применение эндovasкулярных методов в лечении больных с большими и гигантскими супратенториальными артериовенозными мальформациями» (1998), «Хірургічне лікування стенозу внутрішньої сонної артерії» (2004).

Похований у с. Маковище Макарівського району Київської області.

Ямінський Юрій Ярославович (29.10.1965–12.08.2020)

– лікар-нейрохірург, д-р мед. наук (2012).

Закінчив із відзнакою Івано-Франківський медичний інститут (1988).

У 1989 р. після закінчення інтернатури на базі Житомирської обласної лікарні протягом 6 років працював хірургом у Попільнянській і Стрийській центральних районних лікарнях.

З 1995 р. після проходження курсів спеціалізації на кафедрі нейрохірургії Київського інституту удосконалення лікарів працював нейрохірургом Стрийської районної лікарні. У 1999–2001 рр. навчався в клінічній ординатурі на кафедрі нейрохірургії Національного

медичного університету, у 2001–2003 рр. – в аспірантурі при Інституті нейрохірургії. У 2003–2020 рр. працював лікарем-нейрохірургом відділення відновлювальної нейрохірургії Інституту нейрохірургії ім. акад. А.П. Ромоданова НАМН України.

У 2003 р. захистив кандидатську дисертацію на тему «Вплив трансплантації ембріональної нервової тканини на процеси регенерації спинного мозку після його травматичного пошкодження в експерименті», у 2012 р. – докторську дисертацію на тему «Відновне хірургічне лікування хворих із наслідками травматичного ушкодження спинного мозку».

Основні напрями наукової діяльності: травма та захворювання спинного мозку хребта й периферичної нервової системи, больові синдроми.

Впровадив у клінічну практику використання інтраопераційного нейрофізіологічного моніторингу під час проведення хірургічних втручань у хворих із наслідками травматичного ушкодження спинного мозку та виконання операцій деструкції зони входження задніх корінців у

спинний мозок у хворих із больовими синдромами та спастичністю, методику епідуральної електростимуляції поперекового потовщення спинного мозку у хворих із високим рівнем спастичності нижніх кінцівок, операції на конусі та епіконусі спинного мозку, сакральних корінцях у хворих із невrogenними дисфункціями сечового міхура.

Автор та співавтор 2 монографій, 39 наукових праць і 9 патентів.

Основні праці: «Вивчення впливу трансплантації ембріональної нервової тканини на регенераторні процеси в спинному мозку після його травматичного ушкодження» (1999), «Вивчення впливу епідуральної електростимуляції на відновлення функцій спинного мозку після його травматичного ушкодження» (2003), «Лікування спастичності та больових синдромів методом хронічної епідуральної електростимуляції» (2004), «Диференційований підхід до вибору методу хірургічного лікування невропатичного больового синдрому у пацієнтів з наслідками травматичного та нетравматичного пошкодження спинного мозку» (2010), «Результати селективної задньої ризотомії при лікуванні локальної спастичності нижніх кінцівок» (2015), «Комплексне відновне хірургічне лікування хворих із посттравматичним тетрапарезом» (2020).

Похований у с. Червоне Бучанського району Київської області.

Яновський Георгій Ілліч (? - ?)

— лікар-нейрохірург, канд. мед. наук (1952).

В Інституті нейрохірургії працював з 1950 р. Захистив кандидатську дисертацію на тему «Клиника и хирургическое лечение поздних абсцессов головного мозга огнестрельного происхождения» (1952).

Автор понад 10 наукових праць із нейротравми та нейроонкології, зокрема в співавторстві з А.П. Ромодановим, М.К. Бротманом, І.С. Глушковою, Т.Т. Лук'яновим та іншими.

Основні праці: «Отдалённые последствия сотрясения головного мозга» (1956), «Огнестрельные ранения черепа и головного мозга» (1958), «Общемозговые и очаговые симптомы при супратенториальных опухолях различной гистоструктуры» (1959) «О клиническом течении сотрясения мозга у детей школьного возраста» (1955), «Характеристика нейроэктодермальных опухолей супратенториальной локализации» (1960).

**Яркіна Тетяна Григорівна
(19.12.1923 – ?)**

– нейрофізіолог, канд. мед. наук (1956).

Народилася в Києві.

Закінчила Київський медичний інститут (1948).

Працювала старшим лаборантом кафедри нейрохірургії Київського інституту удосконалення лікарів (1949–1950), майже півстоліття (1950–2000) – у Київському НДІ нейрохірургії: мол. наук. співроб. (1950), зав. лабораторії електрофізіології (1950–1954), старш. наук. співроб.

Захистила кандидатську дисертацію під керівництвом О.І. Арутюнова на тему

«Скрытое время коленного рефлекса у больных с опухолями головного мозга» (1956). Автор понад 20 наукових праць із питань нейрофункціональної діагностики.

**Яроцький Ростислав
Юрійович (06.01.1943–
19.04.2018)**

– анестезіолог-реаніматолог, канд. мед. наук (1991). Лікар-анестезіолог вищої категорії.

Закінчив Вінницький медичний інститут (1972).

З 1974 р. працював в Інституті нейрохірургії: анестезіолог-реаніматолог (1974–1988), завідувач відділення інтенсивної терапії та анестезіології №2 (1988-2018).

Відмінник охорони здоров'я. Заслужений лікар України (2000).

Основні напрями наукової діяльності: нейро-анестезіологія та інтенсивна терапія, екстракорпоральна детоксикація.

Автор 42 наукових праць, 1 винаходу та 12 раціоналізаторських пропозицій.

Основні праці: «Порушення системної геодинаміки та їх корекція при хірургічному лікуванні хворих з пухлинами спинного мозку» (1990), «Екстра-інтракорпоральна детоксикація у нейрохірургічних хворих» (1995), «Профілактика та інтенсивна терапія післяопераційних ускладнень у нейрохірургічних хворих» (1998).

Похований у м. Вишневе Бучанського району Київської області.

**Яхненко Галина Мефодіївна
(21.12.1933–11.02.2007)**

– біохімік, канд. біол. наук (1973).

Народилася у м. Донецьку.

Закінчила Київський державний університет ім. Т.Г. Шевченка (1956).

У 1959–2007 рр. працювала в Інституті нейрохірургії ім. акад. А.П. Ромоданова НАМН України: мол. наук. співроб. (1959–1974), старш. наук. співроб. (1975–1991), провідн. наук. співроб. (1991–2000), керівник лабораторії клінічної біохімії (1976–2007).

Відмінник охорони здоров'я (1983). Нагороджена 1 орденом і 5 медалями.

Основні напрями наукової діяльності: нейроонкологія, черепно-мозкова травма, цереброваскулярна патологія, радіаційна енцефалопатія, інтенсивна терапія, реабілітація нейрохірургічних хворих.

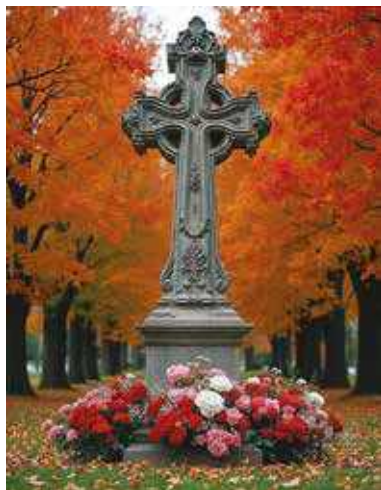
Автор 127 наукових праць, зокрема 3 монографій, 3 методичних рекомендацій і 3 медико-біологічних нововведень.

Основні праці: «Деякі біохімічні тести в характеристиці гістобіологічних властивостей пухлин головного мозку» (1963), «Клініко-біохімічна характеристика важкої черепно-мозкової травми» (1970), «До біохімічної характеристики окислювальних процесів у хворих із пухлинами півкуль головного мозку» (1973), «Експериментальні та клініко-експериментальні підходи до пошуку засобів лікування пухлин головного мозку» (1982), «Механізми формування пострадіаційних психоневрологічних синдромів» (1993), «Особливості метаболічних порушень у ліквідаторів аварії на Чорнобильській АЕС» (1996), «Дослідження клітинних та гуморальних реакцій у хворих із післярадіаційною енцефалопатією» (1998), «Вплив малих доз іонізуючого опромінення

на метаболічний гомеостаз» (1998), «Клініко-лабораторні критерії смерті мозку у нейрохірургічних хворих» (2000), «Оцінка метаболічного гомеостазу при гліомах головного мозку» (2003), «Комплекс прогностичних критеріїв при хірургічному лікуванні хворих з цереброваскулярною патологією» (2003).

Похована в Києві на Байковому кладовищі.

Алфавітний покажчик

Абашев-Константиновський Авраам Львович (27.12.1900—26.08.1977)	6
Андрейко Ростислав Лук'янович (04.03.1934—22.12.1984)	7
Аннін Євген Олексійович (01.09.1949—11.12.2019)	8
Арутюнов Олександр Іванович (03.01.1904—05.06.1975)	9
Афанасенков Михайло Іларіонович (29.04.1931—28.04.2017)	11
Божик Василь Петрович (14.10.1937—27.07.2011)	12
Бойченко Ірина Наумівна (01.08.1933—21.03.2017)	13
Борисова Ірина Олександрівна (01.02.1960—23.01.2013)	15
Бродська Інна Олександрівна (22.06.1920—17.02.2012)	16
Бродський Юрій Степанович (23.10.1925—06.04.2003)	17
Бротман Марк Карлович (25.04.1908—25.11.1992)	18
Бурлуцький Олександр Петрович (18.12.1929—15.09.2021)	19
Верхоглядів Юрій Павлович (27.10.1955—18.01.2006)	20
Верхоглядова Тетяна Петрівна (17.06.1925—07.10.2006)	21
Висоцький Микола Станіславович (09.09.1937—17.10.2019)	22
Віроzub Ісаак Давидович (1917—28.03.1992)	23
Гавриш Руслан Васильович (09.11.1959—16.05.2020)	24
Галухіна Валентина Миколаївна (24.09.1936—07.03.2011)	25
Гейнісман Яків Ісакович (01.09.1901—21.07.1960)	26
Говсеєв Микола Альбертович (1894—16.12.1954)	27
Горбач Микола Леонтійович (? .05.1918—?)	28
Глушкова Ірина Степанівна (07.04.1917—11.02.1982)	29
Глущенко Юрій Миколайович (03.04.1938—18.05.2023)	30
Гудков Віктор Веніамінович (06.08.1960—21.03.2020)	31
Гук Микола Петрович (22.05.1924—18.10.1992)	32
Гусовський Яків Мойсейович (?? .?? .1922—?)	33
Даниленко Георгій Семенович (14.04.1926—27.08.1991)	34
Денисенко Лариса Віталіївна (22.08.1929—?)	35
Дзевалтовська Анна Григорівна (12.12.1903—29.09.1981)	36
Дзеверіна Алла Дмитрівна (30.04.1930—02.07.1992)	37
Дідик Григорій Петрович (20.01.1942—14.02.1994)	38
Дінабург Анна Давидівна (27.02.1899—02.02.1984)	39

Дунаєвська Світлана Григорівна (20.03.1940–27.04.2024)	40
Дунаєвський Олександр Євменович (20.10.1933–02.12.1999)	42
Духін Олександр Львович (06.12.1922–13.06.1984)	43
Жирнова Галина Василівна (24.12.1920–16.02.2022)	45
Жук Інна (Надія) Абрамівна (09.02.1928–01.09.2004)	47
Зозуля Людмила Миколаївна (21.05.1927–31.01.2014)	48
Зозуля Юрій Панасович (23.12.1927–24.11.2021)	49
Зорін Микола Кузьмович (1889–?)	51
Івашенко Валерій Іванович (25.05.1951–12.07.2018)	52
Канюка Юрій Іванович (23.10.1929–27.06.2001)	53
Караванов Вадим Георгійович (05.03.1928–09.04.1981)	54
Карлинська Розалія Юдівна (28.02.1895–?)	55
Квітницький-Рижов Юрій Миколайович (10.10.1921–15.07.1993)	56
Кириченко Василь Михайлович (13.02.1936–30.06.2019)	57
Киричинський Олексій Романович (31.12.1888–02.12.1970)	58
Кліщевський Валентин Миколайович (02.10.1945–21.08.2009)	60
Климакова Ганна Іванівна (1905–?)	61
Коп'яківський Юрій Іванович (26.04.1925–14.11.2010)	62
Король Олександр Павлович (18.07.1930–09.12.2003)	63
Косінов Анатолій Єлісейович (18.09.1936–15.03.2022)	64
Котляревська Галина Григорівна (07.05.1923–?)	65
Крістер Олексій Арнольдович (07.11.1918–07.05.1956)	66
Кузьменко Дмитро Анатолійович (09.11.1967–23.08.2014)	67
Куліков Дмитро Васильович (10.05.1938–30.03.2011)	68
Кулікова Марина Василівна (15.03.1927–04.06.2016)	69
Лапоногов Олег Олександрович (15.09.1930–31.01.2011)	70
Лісяний Микола Іванович (06.04.1946–13.05.2023)	72
Лук'янов Тимофій Тимофійович (1897–1971)	74
Лященко Дмитро Сергійович (27.07.1935 – 05.08.2001)	75
Матюк Микола Григорович (01.01.1945–02.01.2006)	76
Мельниченко Вадим Андрійович (02.10.1930–19.05.2014)	77
Местечкіна Ася Яківна (30.05.1918–?.11.2003)	78
Миргородський Олег Якимович (12.08.1940–?)	79
Михайловський Віктор Семенович (12.02.1927–19.05.2005)	80

Мінов Сергій Вікторович (27.11.1960–31.12.2020)	81
Морозов Анатолій Миколайович (08.11.1949–22.12.2021)	82
Нехотяєв Євген Георгійович (15.12.1920–20.10.1974)	84
Носов Анатолій Тимофійович (13.10.1935–24.11.2010)	85
Окулова Лідія Петрівна (05.10.1920–?)	86
Оришака Микола Іванович (31.07.1957–16.05.2012)	87
Орлов Юрій Олександрович (15.12.1941–30.10.2015)	88
Панченко Валерій Іванович (04.08.1953–16.12.2014)	89
Пастушин Анатолій Іванович (19.08.1947–27.02.2024)	90
Пацко Ярослав Володимирович (07.06.1938–01.01.2007)	91
Педаченко Георгій Опанасович (17.07.1923–26.07.2001)	92
Пелех Леонід Євстафійович (31.05.1927–28.09.1994)	94
Пельц Борис Абрамович (16.01.1922–29.12.1980)	96
Подольський Тодосій (Феодосій) Дмитрович (14.08.1896–09.08.1967)	97
Пономарьова Ольга Федорівна (11.09.1937–24.07.2022)	98
Приходченко Ірина Олексіївна (19.05.1919–17.07.1996)	99
Пронзельєв Павло Олексійович (28.01.1922–11.02.1985)	100
Разумовська-Молюкало Людмила Петрівна (29.09.1910–06.05.1995)	101
Рашеева Ірина Георгіївна (14.01.1930–26.11.2013)	103
Родіонов Олександр Георгійович (19.02.1952–10.05.2007)	104
Ромоданов Андрій Петрович (11.11.1920–05.08.1993)	105
Ромоданов Сергій Андрійович (24.01.1942–23.06.2016)	107
Рудченко Володимир Васильович (06.01.1937–27.08.1972)	108
Рудяк Костянтин Едуардович (Езрович) (26.09.1928–30.09.2020)	110
Рябоконт Микола Степанович (18.02.1929–18.06.1981)	111
Самбор Володимир Кузьмич (03.09.1957–27.07.2016)	112
Сапон Микола Анатолійович (17.04.1951–04.07.2016)	113
Семенов Микола Володимирович (1905–?)	115
Семенова Віра Михайлівна (22.02.1940–13.06.2018)	116
Сергієнко Тарас Михайлович (06.07.1918–15.09.2001)	117
Скляренко Ніна Іванівна (03.01.1927–02.04.2016)	118
Скуратов Василь Михайлович (31.12.1927–21.12.1998)	119
Сорочинський Цезар Макарович (20.04.1924–??.2009)	120
Соснов Юрій Данилович (17.05.1930–17.02.2015)	121

Спасіченко Петро Васильович (17.11.1940–20.01.2011)	122
Станіславський В'ячеслав Григорович (20.11.1935–26.06.1986)	123
Сулій Микола Миколайович (04.10.1951–27.08.2000)	124
Сутковой Дем'ян Аврамович (07.07.1940–21.01.2017)	125
Тананайко Петро Герасимович (29.06.1894–05.12.1958)	126
Тарасенко Петро Сергійович (1895–?)	127
Ткач Анатолій Іванович (23.12.1936–20.09.2020)	128
Тріщинський Анатолій Іванович (20.05.1923–31.03.2009)	129
Трош Рустем Меметович (26.08.1938–25.08.2010)	130
Тушевський Вадим Пилипович (17.04.1925–05.09.2001)	131
Файнзільбер Яків Ісаакович (1900–1973)	132
Феденко Юрій Захарович (5.?.1937–10.02.2004)	133
Фіногенов Сергій Миколайович (16.04.1909–1987)	134
Харченко Олександр Петрович (10.11.1928–04.09.1998)	135
Хоминський Борис Степанович (28.12.1895–23.11.1977)	136
Хомицька Людмила Пилипівна (21.02.1929–02.11.1975)	137
Хонда Олексій Миколайович (13.03.1949–04.05.2020)	138
Цимбал Михайло Омелянович (03.12.1936–13.11.2017)	140
Цімейко Орест Андрійович (03.05.1941–03.05.2015)	141
Чепкий Леонард Петрович (02.03.1925–13.09.2019)	143
Черченко Ада (Аріада) Павлівна (29.10.1938–19.09.2006)	145
Шамаєв Михайло Іванович (29.03.1926–24.09.2013)	146
Шуліка-Корочанський В'ячеслав Олександрович (17.10.1883–30.05.1952)	148
Щеглов Віктор Іванович (26.12.1938–15.09.2018)	149
Ямінський Юрій Ярославович (29.10.1965–12.08.2020)	150
Яновський Георгій Ілліч (? - ?)	152
Яркіна Тетяна Григорівна (19.12.1923 - ?)	153
Яроцький Ростислав Юрійович (06.01.1943–19.04.2018)	154
Яхненко Галина Мефодіївна (21.12.1933–11.02.2007)	155

